

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului Muzeul Digital al Romanului Românesc 1901-1932, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Sugestie de citare a arhivei:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

This novel was digitized for the project The Digital Museum of the Romanian Novel 1901-1932, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration.

Citation suggestion:

Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Denisa Frătean, Daiana Gârdan, Alex Goldiș, Emanuel Modoc, Iunis Minculete, David Morariu, Ovio Olaru, Teodora Susarenco, Andrei Terian, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: 1901-1932*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2020. https://revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932.

689936

IONESCU-QUINTUS

CĂSNICII...

— ROMAN DIALOGAT —

BCU Cluj-Napoca
RBCFG201603190

ALBERT BAER
BUCUREȘTI, NUMA POMPILIU, 7
1910

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

177570

859-31 (Imescu- Romînas)

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelimbii.ro/mrr/11901-1932

CĂSNICII...

— ROMAN DIALOGAT —

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

DE ACELAȘ AUTOR

EPIGRAME.

CAZURI ȘI NECAZURI (Versuri umoristice).

CLIPE VESELE (Nuvelete).

DATINE ȘI CREDINȚE NAȚIONALE (Conferință).

TATĂ (Dramă în trei acte, traducere în colaborare cu G. Ranetti).

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Marioarei mele

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

PERSOANELE:

RADU NEGULICI
DINU DAMIAN
ANTON DANIEL
UN DOMN
ADINA NEGULICI
MARIA PETCU
SANDA GOROIU
LUCIA MIOREANU
ELIZA BALDOVICI
FIFI

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

I.

RADU, ADINA.

Adina. — Prin urmare azi se împlineşte un an decând ne-am căsătorit.

Radu. — Adevărat. Ce repede a trecut!

Adina. — Vremea zboară pentru cei fericiţi. Par'că aud şi acum cuvântarea searbădă a primarului şi predica banală a preotului. Apoi: brutala curiozitate a necunoscuţilor, îmbrăţişările extrem de calde ale cucoanelor bătrâne, felicitările falşe ale tinerilor, cari îmi ceruseră mâna şi câte altele ca eri s'au petrecut.

Radu. — Ori ce ar zice gurele rele, trăim bine.

Adina. — Nu spun că trăim rău, dar cum zice neamţul: „Es könnte besser sein". Ar putea să fie mai bine.

Radu. — Răutăcioaso! Ştiu ce vrei să spui. Cerul căsniciei însă, ca şi cerul naturei, nu poate să fie întotdeauna senin. Une-ori se ivesc nori şi începe să tune.

Adina. — Alte-ori trăzneşte...

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramsivena.ro/mdrr1901-1932

Radu. — Da. Câte odată și trăznește, dar norii se risipesc repede și soarele răsărind, iarăși ne încălzește cu dulcile lui raze.

Adina. — Căsătoria e o glumă.

Radu. — O glumă?

Adina. — Și încă de prost gust.

Radu. — Ești foarte drăguță. Imi spui asta cu prilejul aniversărei căsătoriei noastre.

Adina. — Vorbesc de căsătorie în general. Nu m'am gândit la a noastră. Și știi că întotdeauna am spus ce am gândit.

Radu. — Dar nu se știe dacă ai gândit ce ai spus.

Adina. — Nu ai nici măcar meritul originalității. Asta a spus'o altul înaintea ta.

Radu. — Cuvintele bune se pot repeta.

Adina. — Cu condițiunea ca autorul lor să fie citat.

Radu. — Cine nu se căsătorește nu iubește.

Adina. — Ce are a face una cu alta? Dragostea și căsătoria sunt două lucruri deosebite.

Radu. — Dragostea fără căsătorie este primejdioasă și pentru societate și pentru individ.

Adina. — Dar căsătoria fără dragoste?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaris.ro/anii-romanului-1901-1932

Radu. — Să mă ierți. Căsătoria își are rostul ei și fără dragoste pe câtă vreme, dragostea fără căsătorie, nu are nici o noimă. Și apoi tot căsătoria este cea mai tare chezășie a dragostei.

Adina. — Pentru Dumnezeu! Dar nu vezi că doi soți seamănă cu două flori, cari trăesc una lângă alta, pentru că întâmplarea le-a sădit în acelaș pământ. Locuesc în aceiași casă, prânzesc la aceiași masă, se văd, se aud, une-ori se și simt, dar nu sunt indispensabili unul altuia. Nu există între ei acea neînfrântă pornire, care ar trebui să lege două ființe unite între ele pentru toată viața.

Radu. — Unde ai mai citit și asta?

Adina. — Pentru ce?

Radu. — Pentru că decâtva timp, îmi vorbești numai din cărți. Căsătoria este o instituțiune bună., **(Adina râde)** Da. Să știi dumneata.

Adina. — Da, foarte bună. Ea vine, nu se poate mai bine, la socoteală bărbaților, cărora le place să-și înșele femeile și femeilor, cari doresc să-și înșele bărbații, dar cari cu toate astea vreau să păstreze o aparență de cinste. Căsătoria este un paravan, în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdir/1902-1932

spatele căreia se petrec lucrurile cele mai desgustătoare.

Radu. — Aceia ce se petrece în spatele paravanului, despre care îmi vorbești, nu ne privește. Numai în viața exterioară a unui om, ne este îngăduit să ne amestecăm și tot ce putem să cerem unei femei și unui bărbat, e ca în această viață să fie cinstiți.

Adina. — Serios?

Radu. — Foarte serios.

Adina. — Sunt, cu totul, de altă părere.

Radu. — (O pauză). Îmi dai voie? (Scoate din buzunar o cutiuță și i-o dă).

Adina. — (Deschide repede cutiuța și vede o brățara) Ce frumoasă e! Mulțumesc. Vino să te sărut.

Radu. — Eu îți dau brățara și tot eu să vin la tine?

Adina. — (Se duce și îl sărută odată) Vai ce drăguță e! Când ai cumpărat-o?

Radu. — Săptămâna trecută când am fost la București.

Adina. — Și nu mi-ai spus nimic șiretule.

Radu. — Vream să-ți fac o surpriză.

Adina. — Cât costă?

Radu. — Prețul cadoului nu se spune.

Adina. — Sunt curioasă.

Radu. — Șeapte sute cinzeci.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
romanulromanesc.ro/muzeul/1901-1932

Adina.—(Examinează amănunțit brățara) Face. (O pauză) Ți-aduci aminte când mi-ai vorbit întâia oară?

Radu. — Întâia oară? (După câteva clipe de gândire) La balul funcționarilor.

Adina. — Nu. La balul funcționarilor am dansat împreună pentru prima oară.

Radu. — In tren, când veneam dela București cu mama ta, ți-am vorbit întâi.

Adina. — Nici atunci.

Radu. — Dar când?

Adina. — Nu ți-e rușine? Se poate să uiți ziua în care am vorbit amândoi pentru prima oară? Nu-ți amintești unde ne-am cunoscut?

Radu. — Să mă bați nu mai mi-aduc aminte.

Adina. — Bravo, foarte frumos!

Radu. — Mi-am adus aminte. La defilare la zece Mai.

Adina. — (Râde) Aș! La denie în Vinerea mare.

Radu. — Da, da. Ai dreptate.

Adina. — Mama se dusese tocmai lângă altar, să aprindă o lumânare la icona Maichii Domnului. Eu, strănutând, îmi stinsei lumânarea. Tu, ședeai la spatele meu și imediat ai venit cu lumânarea ta și m'ai întrebat:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muv.statmanuscrise.ro/mdrr1901-1932

„Domnișoară, doriți să vă reaprindeți lumânarea?“ Eu, roșindu-mă, am răspuns: „Da“. Pe urmă am mai schimbat câteva vorbe.

Radu. — Exact. Acum mi-aduc perfect aminte.

Adina. — Ce am pățit și atunci dela mama! Credeam că nu băgase de seamă, dar ajungând acasă, începu să mă certe. „Unde ai mai cunoscut și pe zvăpăiatul ăla?“

Radu. — La mine făcea aluzie?

Adina. — (Râde) Da „De ce zvăpăiat mamă? E un băiat foarte cum se cade. E student“—„A, student? Un pierde vară! De zece ani de când tot studiază și tot nu isprăvește“

Radu. — Pentru asta, o să-i cer socoteală mamei. Eu am fost un eminent student. Eram înscris la patru facultăți: drept, matematică, teologie și litere. După strălucite studii, în timp de șapte ani, mi-am luat licența în drept.

Adina. — (Râde) Ascultă ce a mai spus „Și unde l'ai cunoscut mă rog?“ Ii spusei o minciună că mi te-a prezentat o prietenă a mea, la care fusesem cu câteva zile înainte. Supărată mama îmi răspunse: „Și în biserică trebuia să vorbești cu el? D'aia oamenii de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1900-1932

astăzi nu se mai pricopsesc. Ei nu vin la biserică pentru ca să se închine, ci pentru blestemății". (Râde). Mi-a-duc aminte de tot ce s'a petrecut între noi înainte de căsătorie. (o pauză) De scrisoarea aia în care îmi reproșai că am stat prea mult de vorbă cu un locotenent, la o serată, îți amintești? Dacă vrei ți-o reproduc textual.

Radu. — Nu, nu. Mi-e frică să nu roșesc. Omul, când e îndrăgostit, scrie prostii. Mai păstrezi scrisorile?

Adina. — Pe toate. Știi câte mi-ai scris?

Radu. — Câte?

Radu. — Șeaptesprezece.

Radu. — E cu putință?

Adina. — Pe onoarea mea. Le-am înnumărat.

Radu. — Asta e pagina cea mai rușinoasă a vieței mele.

Adina. — (Râde) Nu face nimic. Toți bărbații trimet scrisori de dragoste.

Radu. — Florile presate le mai ții?

Adina. — Da. Toate lucrurile, pe cari le-am primit dela tine, le păstrez drept amintire.

Radu. — Scrisorile, ai putea să le arunci în foc. O să mă compromită în fața posterității.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — (Râde). Afară de mine nu le-a citit nimeni.

Radu. — Nu cred.

Adina. — Serios.

Radu. — Prima grijă, pe care o are fata, când primește o scrisoare de dragoste, este s'o arate prietenilor ei.

Adina. — Voi nu faceți același lucru?

Radu. — Și noi și voi. Eu sunt nedreptățit, de oarece tu nu mi-ai trimes nici o scrisoare.

Adina. — Am fost mai prudentă. Declarațiile, astăzi, trebue făcute prin viu grai. *Spusele* pot să fie tăgăduite, cele scrise, nu. Închipuește-ți că o fată se îndrăgostește de cineva și începe să-i scrie. Împrejurările însă o împiedică să se mărite cu acel cineva. Ce face atunci fata? Este sau nu în mâna Domnului ăluia? Este și poate să o compromită, când vrea. Pe câtă vreme, dacă tânăra îndrăgostită se mulțumește să șoptească alesului inimei: „Te iubesc"—asta nu o angajează la nimic.

Radu. — Ba eu cred că o angajează.

Adina. — De loc.

Radu. — N'ai dreptate.

Adina. — Să-ți povestesc un caz, ca să-ți dai seama, unde duc scrisorile. O prietenă a mea erà îndrăgostită de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

un magistrat. Părinții, opunându-se la căsătoria asta, fata s'a măritat cu un arendaș. Magistratul, de necaz, a început să arate tuturor scrisorile fetei. După câtăva vreme a aflat arendașul de dragostea cea dintâi a nevestei lui și de atunci, vai de traiul, pe care-l duc.

Radu. — Prin urmare, dacă nu ne căsătoream, erai în stare să spui că nu ne-am iubit nicodată.

Adina. — Se înțelege că spuneam și nu puteai să faci nimic, fiindcă nu aveai nici o dovadă.

Radu. — Nici una? Îți aduci bine aminte?

Adina. — Foarte bine.

Radu. — Ai uitat că odată ți-am dat să citești versurile lui Musset?

Adina. — Ei bine, și?

Radu. — Când mi le-ai dat înapoi, am găsit între două pagine, un fir de păr. **(Râde)**

Adina. — Un fir de păr din capul meu?

Radu. — Da, da. Și dacă nu crezi, poftim. Și acum îl mai am. **(Desface capacul dela ceasornic și îi dă firul de păr).**

Adina. — **(Se uită la păr și începe să râdă).** Ăsta e fir de păr dela mine? Ăsta e păr de om?

Radu. — Dar de ce?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/1901-1932

Adina. — (Râde puternic) Nu vezi că e păr de pisică?

Radu. — Ce tot vorbești? De unde păr de pisică?

Adina. — Mai înainte, când citeam o carte, țineam pisica în brațe și o mângâiam. Se vede că a căzut în carte un fir de păr dela ea.

Radu. — Mai mare ghinion nu se poate. De aproape doi ani, port un fir de păr de pisică la pieptul meu. (O sărută) Și tu ești un fel de pisică.

Adina. — (Râde). Și tu, un fel de câine.

Radu. — Dar nu trăim, cum trăește câinele cu pisica. (Râd amândoi și se sărută).

II.

ADINA, MARIA.

Maria. — Ce faci maică? De ce-ți sunt ochii roșii? Ai plâns?

Adina. — Nu. (Își șterge cu batista ochii). De câteva zile îmi sunt ochii roșii.

Maria. — Din ce pricină?

Adina. — Nici eu nu știu.

Maria. — (O pauză). Fetița maichii! De mine să nu te ascunzi. Dacă ai vr'un păs, spune-mi-l. Cine se sculă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://www.statrans.ivan.ro/mdrr/1901-1932

noaptea din somn, ca să-ți dea lapte? Cine te legănà? Cine-ți făceà jucării? Cine te-a crescut?

Adina. — (O sărută). Tu, mamă.

Maria. — Atunci? De ce ai taine pentru mine?

Adina. — N'am nici o taină.

Maria. — Haide, haide! La mine nu se trec d'astea. N'am îmbătrânit de geaba. Tu ești mâhnită.

Adina. — Nu.

Maria. — Ba da. Şi dacă nu-mi spui, plec. (Se scoală de pe scaun).

Adina. — Ce faci mamă?

Maria. — Imi spui?

Adina. — Dacă n'am ce.

Maria. — Bine. (Vrea să plece)

Adina. — (O ia de mână şi o opreşte). Ce vrei să-ți spun?

Maria. — Pentru ce ai plâns?

Adina. — (După câteva clipe de ezitare). Din cauza lui Radu.

Maria. — (Furioasă). Aşa? Va să zică d'acum a început domnişorul să te chinuiască?

Adina. — (Cu voce înăbuşită). Da.

Maria. — Apoi lasă-l în seama mea. D'aia mă tot ocoleşte dumnealui de câteva zile. Ii e teamă că mi-ai spus ceva. Ce ți-a făcut?

Adina. — Nu se poartă bine cu mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

In fiecare zi îmi face neplăceri. Închipuește-ți! Azi dimineață, la zece ore, dădusem întâlnire mai multor prietene, la patinaj.

Maria. — Unde maică?

Adina. — La patinaj.

Maria. — Dacă nu te superi, ce e acolo maică?

Adina. — Ghiață, pe care se patinează.

Maria. — Înțeleg. Adică să vă dați pe ghiață.

Adina. — Da.

Maria. — Ei și?

Adina. — Caut patinele.

Maria. — Ce cauți maică?

Adina. — Patinele.

Maria. — Dacă nu te superi, ce sunt alea maică?

Adina. — Cum să te lămuresc? Niște fiare, cari se așează la ghete.

Maria. — Cu alea te dai pe ghiață?

Adina. — Da. Caut patinele în locul unde le pusesem și nu le găsesc. Îl întreb pe el dacă le-a văzut și-mi răspunde că nu. Chem servitoarele și le spun: „Ați văzut patinele?“ Au dat toate din umăr. „Nu le-am văzut cuconiță“. Mă enervez, încep să țip, dar de geaba, patinele nu eșeau la lumină. Ce eream să fac? A trebuit să rămân acasă. După ce mâncarăm, el

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.bcu.ro/mdrr1901-1932

se duse ca de obicei la tribunal. Atunci vine servitoarea Lina la mine și îmi spune: „Cuconiță! Știți unde e ceia ce căutați azi dimineața?“ „Unde?“ „In scrin la domnu“. „De unde știi?“ „L'am văzut eu când le-a ascuns“. „Și pentru ce nu mi-ai spus?“ „Mi-era că mă bate“. Imi ascunsese patinele, ca să nu mă duc la patinaj și cu toate că mă vedea în ce hal eram, n'a vrut să-mi spună unde sunt.

Maria. — Ce secătură! (Incepe să râză).

Adina. — De ce râzi mamă?

Maria. — Mi-am adus aminte de ce i-am făcut odată lui bietul tat'tu, Dumnezeu să-l ierte! (Își face cruce). Era într'o seară sindrofie cu *danț*. Eram bolnavă și bărbatu-meu vrea să se ducă singur. Nu-mi venea la socoteală, fiindcă ce să-ți mai spun, eram geloasă foc, nu altcevașilea. Atunci îmi trecu prin cap un gând diavolesc. Să-i ascund *redingotu*. Zis și făcut. I l'am și ascuns. Caută bietu Ghiță, Dumnezeu să-l ierte. (Își face cruce) *redingotu;* dar ia-l de unde nu e. In sfârșit nu l'a găsit și a rămas acasă. A doua zi i-am spus unde e.

Adina. — S'a supărat?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvan a.ro/mdrr1901_1932

Maria. — Nu. A făcut și el haz. Bine, dar gluma mea nu se potrivește cu a lui gineri-meu. Eu i-am spus unde e *redingotu.* (Adina cade pe gânduri). Nu mai fi tristă maică! Când o veni acasă am să sbier la el, cât m'o ține gura: „Pentru ce i-ai luat fiarele fetiței și n'ai lăsat-o să se dea pe ghiață? A?....“

III.

RADU, ADINA.

Adina. — Tu ești?

Radu. — Eu. Unde e lumânarea? Până acum m'am împiedecat de vr'o șapte ori.

Adina. — Pe masă. (Cască). Cât e ceasul?

Radu. — (Aprinde lumânarea) Douăsprezece și ceva.

Adina. — (Se uită la ceasul ei). Ce spui frate? După care ceas?

Radu. — După al meu și după toate.

Adina. — După al tău, poate, dar după celelalte nu cred. Acum e două și jumătate.

Radu. — Ceasul tău a apucat-o înainte.

Adina. — Sau al tău a rămas îndărăt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Radu. — Tot una e. Brr! Dar frig e aici în odaie. (Se duce la sobă). Poftim! Mai fă foc dacă ai cu ce. Nu mai este nici un cărbune aprins.

Adina. — Cum era să nu se stingă până la ora asta? Ai puteà să-mi spui ce ai făcut până acum?

Radu. — Tot, draga mea. Iți dau socoteală până la ultima secundă. (Incepe să se desbrace). Știi ce rea vreme e afară? N'ai idee. Nici ploaie, nici ninsoare. Talmeș-balmeș. Cum să nu răcești? Mi se pare că am și răcit. Dacă m'oi fi îmbolnăvit, trebue să chemăm mâine doctorul.

Adina. — Bine, bine. Lasă asta acum. Spune-mi unde ai stat până la două și jumătate?

Radu. — Stai că-ți spun. Parcă o să fug d'aici? A propos de doctor Eu sunt de părere că dela 1 Aprilie să-l concediem. După ce că nu se pricepe, mai are și prostul obicei să vie aproape în fiecare zi. Ce zici tu?

Adina. — Și eu sunt de părerea ta.

Radu. — Unde mi-e cămașa de noapte, puiule?

Adina. — In pat. Unde vrei să fie?

Radu. — Cu lumânarea asta nu pot să văd nimic. Trebue să instalăm lumină electrică. Nu mai merge.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — De! Eu de când tot îți spun.
Radu. — Da, da. Ai dreptate. Chiar mâine o să trec pe la *Simen* sau cum îl chiamă pe ăla cu electricitate, ca să ne trimeată firele. Eu zic să schimbăm și sobele. Ce zici tu?
Adina. — N'ar fi rău.
Radu. — Cel puțin, în odaia noastră de dormit, în salon și în sala de mâncare, trebue să punem sobe de teracotă, dacă nu de porțelan.
Adina. — Bine, dar de lucrurile astea avem vreme mâine să vorbim. Nu trebue să ne pripim. Cum rămâne cu chestia cealaltă?
Radu. — Care chestie?
Adina. — Ce ai făcut până acum?
Radu. — Socotești că am uitat? Știi că la mine însă primează chestiile de menaj. Brr! Am înghețat.
Adina. — Culcă-te. Sue-te în pat. Nu te-ai mai desbrăcat încă?
Radu. — Ba da. Sunt gata. Să viu lângă tine?
Adina. — Nu, nu. Spune-mi întâi ce-ai făcut până la ora asta și pe urmă te primesc. Până atunci stai în patul tău.
Radu. — Foarte bine. **(Se culcă în patul lui).** Ai citit gazeta înainte de a te culcà?
Adina. — Nu-mi cunoști obiceiul?
Radu. — Ce mai e nou?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Nimic interesant. In ziarele noastre, nu mai găsești de un cârd de vreme decât interwievuri și sinucideri. (o pauza). Bine dar odată ai de gând să-mi spui unde ai stat așa târziu? Crezi că sunt așa de proastă? Imi vorbești de alte lucruri doar oi uită. Auzi dumneata! Până la două și jumătate! Permis e asta unui om însurat?

Radu. — Așteaptă dragă! De ce mă condamni înainte de a mă ascultă?

Adina. — Mai bine nu mai veneai de loc.

Radu. — Stai dragă!

Adina. — Lasă, lasă! Știu eu ce vrei să-mi spui.

Radu. — Dacă știi, atunci de ce să-ți mai spun? Știi că am avut întrunire publică....

Adina. — Știu, dar întrunirea publică nu ține până la două și jumătate.

Radu. — Dacă nu mă lași să vorbesc, nu-ți mai dau nici o lămurire.

Adina. — Asta cred că-ți vine la socoteală.

Radu. — Intrunirea trebuia să înceapă la opt, dar a început tocmai la nouă, fiindcă trenul cu care a venit Ministrul a întârziat. Cel dintâiu, care a luat cuvântul a fost băcanul Măldă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

rescu. Omul ăsta, în loc să ne dea mezeluri bune, ne face discursuri proaste. Negustorii ar face mai bine să-şi vadă de teşghelele lor, decât să pună ţara la cale. Politica nu e de nasul lor. Al doilea a vorbit avocatul Bărăgan, care nu şi-a desmințit numele. A bătut câmpii mai mult de o oră. La urmă s'a urcat la tribună ministrul Cărărescu. Fad, ca de obicei. Nu înţeleg cum a ajuns ministru. Dreptate au Alfred Capus şi Emanuel Arène, când spun în piesa lor: „Oricine, care este deputat poate să ajungă ministru şi oricine care nu este nimic, poate să ajungă deputat".

Adina. — Bagă de seamă că poate ajungi şi tu deputat.

Radu. — Sunt şi excepţiuni, bine înţeles. Aşa. La douăsprezece fără un sfert, s'a sfârşit întrunirea.

Adina. — Şi acasă ai venit la două şi jumătate.

Radu. — La douăsprezece fără un sfert am spus că s'a sfârşit întrunirea, dar eu nu am isprăvit încă. După întrunire, ministrul, eu şi câţiva fruntaşi ne-am dus acasă la şeful partidului din localitate, ca să ne consfătuim asupra atitudinei, pe care trebue s'o luăm în opoziţie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Cui spui mofturi? D'abia ați venit la putere și vă gândiți la opoziție?

Radu. — Noi suntem oameni prudenți, micule dragă. Guvernele ca și indivizii, din nenorocire, nu sunt nepieritoare. Și am vorbit și ne-am consfătuit până când am sosit acasă.

Adina. — Ai sfârșit?

Radu. — Da.

Adina. — E trist că trăești de atâta timp cu mine și nu mă cunoști încă.

Radu. — Te cunosc foarte bine.

Adina. — Dacă m'ai cunoaște, nu mi-ai înșira palavre, pe care nici un copil nu poate să le creadă. Cine știe unde mi-ai fost și cu cine mi-ai petrecut? Socotești că n'am băgat de seamă?

Radu. — Ce?

Adina. — Că nu mă iubești de loc.

Radu. — Taci!

Adina. — Unde sunt lucrurile pe cari mi le-ai făgăduit înainte de căsătorie? Unde e atențiunea, pe care spuneai că o să mi-o arăți? Unde e poezia, cu care ziceai, că o să mă desfătezi? Unde e căldura, cu care îmi șopteai, că o să mă îmbrățișezi. Imi promiseseși că imediat ce-o să eși dela Tribunal, în toate zilele, o să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vii acasă și o să stai nedespărțit, ore întregi lângă mine. Acum, când scapi de procese, glonț de duci la club, unde stai până la vremea mesei. Seara schimbi câteva vorbe cu mine, apoi pretextezi că ai de citit sau de scris și iar mă lași singură. De câtva timp ai un obiceiu și mai rău. De două sau de trei ori pe săptămână, născocești o întrunire publică, o consfătuire a membrilor societătei „Țiteiul Român" sau mai știu eu ce, pentru ca să ești după masă și să-mi vii la două sau la trei noaptea.

Radu. — Bine, draga mea! Vrei să renunț la afacerile mele? „Les affaires sont les affaires". Dar așa sunt femeile. Ele vreau să transforme pe bărbați în sclavi. Să le cază în totdeauna în genunchi, să nu le easă din cuvânt, să le îndeplinească toate dorințele...

Adina. — O singură dorință te rog să-mi îndeplinești.

Radu. — Anume?

Adina. — Să mă iubești, așa cum mi-ai făgăduit înainte de a mă lua de nevastă.

Radu. — Te iubesc. Dar scumpa mea! Toate la vreamea lor. Nici serenade nu mai pot să-ți fac, nici declarații

Muzeul Digital al Romanului Românesc
www.digitalromanianmuseum.ro/MDRR1901-1932

în genunchi. Astea nu mai merg după un an și jumătate de căsnicie.

Adina. — Bărbații nu sunt în stare să ție doar la o femee. Și după părerea mea, cauza este următoarea: Un bărbat începe să trăiască — înțelegi ce vreau să-ți spun — începe să trăiască la vârsta de sease-spre-zece ani. De la vârsta asta și până la douăzeci și opt sau treizeci de ani, când se însoară, iubește azi pe Mimi; mâine e îndrăgostit de Fifi și poimâine se sinucide pentru Zizi. Și astfel iubind sute de femei, înainte de a se însura, se obișnuește cu nestatornicia asta și pe urmă, de sigur, că-i vine greu să iubească doar una. **(Radu sforăe).** N'am dreptate? Pe câtă vreme la noi femeile, dragostea pentru soț, e prima noastră dragoste. **(Radu sforăe).** Ce ai de răspuns? **(Radu sforăe).** Ai adormit? **(Aude sforăitul).** Poftim! Am s'au n'am dreptate? După un sfert de oră adoarme. Apoi un bărbat care-și iubește nevasta, adoarme după un sfert de oră? A, căsătorie, căsătorie! Nu mai faci pentru vremurile noastre... **(Stinge lumânarea).**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
ev.statransilvania.ro/mdrr1901-1932

IV.

RADU, ANTON.

Anton. — Se poate să nu-mi mai dai nici o veste despre tine?.

Radu. — Iartă-mă că nu ți-am scris de atâta vreme. Să nu crezi că te-am uitat.

Anton. — Să mă fi uitat, nu cred. Prietenia noastră e puternic închegată. Ea are la temelia ei cea mai frumoasă vreme a vieței: Copilăria. De la șease până la douăzeci de ani, am trăit aproape nedespărțiți și amintirile pe cari ni le-a lăsat acest lung trai, sunt atât de frumoase încât o să-mi rămână neșterse, până la ultima suflare.

Radu. — Adevărat.

Anton. — Ți-aduci, fără îndoială, aminte de vacanța pe care am petrecut-o la țară la mine, când eram în clasa șeaptea liceală?

Radu. — Da. Intr'o noapte frumoasă de August, fermecătoare ca acelea, pe cari le cântă Musset, ne duseserăm în pădurea moșiei voastre și ne așezaserăm la rădăcinele unui pom.

Anton. — Așa este.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistafrancezaromana1901-1932

Radu.—Nu știu de ce în noaptea aia, eram cuprins de o tristeță adâncă. Credeam că nimic bun nu mai îmi rezervă viața și că nimic nu mai aveam de așteptat îmbucărător. De unde îmi venea gândul ăsta negru la vârsta de șeaptesprezece ani, nu știu. Nici astăzi nu pot să-mi dau seama. Să fi fost contrastul între viața ta plină de mulțumiri, pe cari ți le procură familia și între traiul meu singuratec, fără părinți, fără frați, fără rude; să fi fost amintirea acelei fete, care se măritase de câteva zile și care fusese dragostea mea cea d'întâi? Nu știu, dar n'o să uit nici odată starea mea sufletească de atunci. Par'că presimțeam toate mizeriile vieței mele...

Anton. — Cum? Un om, care la treizeci și patru de ani are avere, carieră strălucită, nume și pe deasupra s'a însurat și cu o fată frumoasă, îmi vorbește de mizerii?

Radu. — Sunt de treizeci și patru de ani, am bani, reputație și sunt căsătorit destul de bine dar... Dar à propos! Cu asta vream să încep povestirea mea și m'am îndepărtat.

Anton. — De doi ani și jumătate de când te-ai însurat, nu mai știu nimic

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

de tine sau, mai bine zis dela tine.

Radu. — Poate ai crezut că m'am însurat din cauza singurătăței, sau fiindcă mă obosise viața neorânduită, sau pentrucă întâlnisem o fată, care întrunea toate condițiunile unei căsătorii avantagioase? Nu-ți reproșez nimic dacă ai avut credința asta. Asta e prejudecata.

Anton. — Și noi suntem sclavii ei.

Radu. — Toți mă întrebau: „Când ai de gând să te însori? Nu vrei să intri odată în rândul oamenilor?“ M'am însurat, dar în loc să intru în rândul oamenilor, am eșit din rândul lor. Știi că am avut înainte multe legături. Toate au început printr'o dorință dulce și s'au sfârșit printr'un desgust amar.

Anton. — In nici una n'ai găsit fericirea, pe care un bărbat o caută în tovărășia unei femei?

Radu. — In nici una. Cine era vinovat? Femeile pe care le întâlnisem sau eu însu-mi? Coqueteria, nestatornicia lor sau inima mea înbătrânită? Nu știu. Ceia ce știu e că nu eram fericit și răul cel mai mare de care suferim noi oamenii, este goana nepotolită după fericire..... Ultima mea dragoste a fost o femeie măritată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromanului.ro/mdr1901-1932

Nu era ca toate celelalte. Avea finețe de spirit, delicatețe de suflet, grații și îi lipseau acele micimi și meschinerii quasi-inerente firei femeești. Și era frumoasă, frumoasă, frumoasă.... Nu eram eu primul ei amant. Avusese altul sau chiar alții înaintea mea, d'aia nu puteam să fiu liniștit. Eram gelos. Gelozia asta nedreaptă și stupidă, ca orice gelozie retrospectivă, mă făcea să mă port rău cu ea. Ajunsesem s'o brutalizez. „Pentru ce nu m'ai chemat pe mine, când ai avut de gând să-ți înșeli întâi bărbatul?“ îi spuneam într'o zi. „Arată-mi-i și mie ca să-i cunosc. Nu mă pune în ridicola situație, ca să le strâng mâna și să le fiu prieten!“ îi strigam altădată. „*C'est le premier pas qui coute.*“ i-am șoptit într'altă zi. In sfârșit după câteva luni de certuri și reîmpăcări, am părăsit-o, fără măcar s'o sărut jurându-mă să nu mai am în viața mea o astfel de legătură.

Anton. — Ea a suferit de părăsirea ta?

Radu. — Aș! Peste câteva zile și-a luat un alt amant. Cum îți spuneam, făcusem jurământ să nu-mi mai leg zilele cu așa femei, de oarece aventurile sentimentale prin cari trecusem mă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

obosiseră și îmi înfășuraseră inima într'o pojghiță, care nu-i mai îngăduià să aibă vibrațiuni.

Anton. — O iubiseși mult pe femeea despre care mi-ai vorbit?

Radu. — Mult și tu știi că atunci când ne scapă din mână o femeie iubită, primul gând, care ne străfulgeră mintea este acela al răzbunării. Ea îmi spunea foarte des că dacă într'o bună zi, ne-om despărți, să fac orice, numai să nu mă însor cu Adina Petcu. De ce? Mi-a spus că e o taină, pe care să nu mă încerc s'o pătrund, de oarece e zadarnic. Atunci m'am gândit că nu mă pot răzbuna mai crud, decât luând de nevastă pe Adina. Așa am și făcut.

Anton. — Ciudat!

Radu. — Sunt căsătorii de calcul, de rațiune, de conveniență, de dragoste. Eu m'am însurat din răzbunare. Căsătoriile acestea, poate, nu sunt rare, dar ceiace de sigur nu este des, este mărturisirea lor. Și eu o mărturisesc. Revendic pentru mine o singură însușire, aceia că nu sunt ipocrit. Și calitatea asta, nădăjduesc să n'o pierd până la moarte.

Anton. — Prin urmare nu ți-ai iubit nevasta, când ai luat-o?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Radu. — Nu, dar am socotit că o să-mi fie dragă mai târziu. Credeam că apropierea unei ființe atât de deosebite, de cele pe cari le cunoscusem înainte, o să mă facă să simt ceva nou și știi cât farmec au lucrurile necunoscute. Și apoi îmi mai spuneam: „Dacă până acum n'am fost drag nici uneia, este că am dat peste femei, cari iubiseră mult și pe mulți înainte, dar de data asta, mi-a eșit în cale o fată, care n'a mai spus nimănui: *Te iubesc;* o fată al cărei sân e neatins, al cărei corp e nepângărit" Îndrăgostisem multe femei, dar nu fusesem de nici una iubit și mi-era dor, mi-era dor, dragă prietene, de o dragoste sinceră, de o dragoste curată.

Anton. — Ai găsit-o?

Radu. — Da.

Anton. — Atunci, în sfârșit, ești fericit?

Radu. — Nu.

Anton. — Cum? Nu mai înțeleg nimic.

Radu. — Deși Adina mă iubește, cu toate astea nu sunt fericit. Vezi? Dragostea ei prea e naivă și mă plictisește. Nu, nu. Fetele nu știu să iubească, atunci când se mărită. Le trebue câțiva ani ca să învețe toate subtilitățile dragostei.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Anton. — Adineaori îmi spuneai că ți-era dor de a dragoste curată. Socotesc că dragostea Adinei e destul de curată.

Radu. — Nu știu, dar nu mă înțeleg de loc cu ea. D'abia ne căsătorisem și discuțiile începură și acum, după doi ani și jumătate de căsnicie, viața noastră se rezumă în certuri și împăcări.

Anton. — Dacă nu mai poți să trăești cu ea de ce nu divorțezi?

Radu. — Poate s'o fac și asta într'o zi. Altă-dată o să-ți spun motivele, cari mă fac să mai stau la îndoială. Acum că te-am pus în curent cu cele ce mi s'au întâmplat, de când nu te-am mai văzut, cred că nu sunt pretențios, dacă te rog să-mi spui și tu lucrurile, cari te privesc și—ca bun prieten — mă interesează. Inchei lunga mea povestire cu un sfat: „Nu te însura."

Anton. — Și eu am multe noutăți să-ți comunic în ce mă privește. Mai întâi să-ți vorbesc despre.....

Muzeul Digital al Romanului Românesc

V.

RADU, ADINA.

Radu. — Pot să intru?
Adina. — Da.
Radu. — Bine sau rău dispusă?
Adina. — Depinde de tine.
Radu. — De mine?
Adina. — De cum o să te porți cu mine.
Radu. — Atunci o să fii bine dispusă. Ce făceai aici?
Adina. — Trimeteam câteva loji pentru reprezentația de binefacere. (Închide un plic).
Radu. — Cui o trimeți asta?
Adina. — Doamnei Vioreanu.
Radu. — Nu e în doliu? Par'că sunt numai câteva săptămâni de când a murit tatăl ei?
Adina. — Nu face nimic. Și apoi eu nu țiu să vină, ci să-mi cumpere loja.
Radu. — Mai bine nu ți-ai lua însărcinări de felul ăsta.
Adina. — De care fel?
Radu. — Să plasezi bilete. Știi lumea noastră cum e! După ce-ți ia un bilet, te ocărăște o zi întreagă.
Adina. — Ce să fac? Încerc să mai mă distrez, ca să-mi risipesc gândurile triste.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Radu. — Cari gânduri triste?

Adina. — Acelea, cari-mi frământă mintea de când m'am măritat.

Radu. — Ascultă! Ce însemnează asta? De când m'am însurat, în fiecare zi mă plictisești cu oftaturile și tânguirile dumnitale. Te rog să te explici.

Adina. — Sunt gata. M'am săturat de viața, pe care mi-o faci de aproape trei ani. Sunt revoltată de nepăsarea, pe care o ai față de mine.

Radu. — Iar vrei să-mi spui că nu te iubesc?

Adina. — Da. Asta vreau să-ți spun. Și eu nu pot să trăesc cu un bărbat, căruia îi sunt nesuferită.

Radu. — Cine ți-a spus că mi-ești nesuferită?

Adina. — Nu e nevoie să mi-o spună nimeni. Văd eu.

Radu. — Ce vezi?

Adina. — Că nu poți să mă mistui. Când viu lângă tine, te uiți la mine ca la o vinovată, par'că cine știe ce faptă rea am săvârșit. Puținele sărutări, pe cari le primesc dela tine, nu mi le dai de bună voie, ci le fur simțurilor tale. Privirile....

Radu. — Nu mai urma. Știu ce vrei să spui.

Adina.—Privirile duioase, mângâierile

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://dlib.ro/ro/index.html

ți le cerșesc. De multe ori plec de lângă tine, doar ca să mă sustrag înfățișărei tale plictisite. Vecinic fug după tine și tu vecinic fugi de mine. Cerințele sufletului meu? Dorințele inimei mele? Ce-ți pasă de ele?

Radu. — Mi se pare că tu suferi de o manie, pe care aș putea-o numi: sentimentalo-manie. Sunt oare osândit o vieață întreagă să-mi vorbești de dragoste? Crezi că în asta consistă viața casnică?

Adina. — Dar în ce? Când mi-ai cerut mâna, ți-am spus că ți-o dau, cu condițiunea ca să mă iubești. Pentru ce m'ai lăsat să cred în dragostea ta? Pentru ce m'ai mințit?

Radu. — Eu înțelegeam altceva prin dragoste.

Adina. — Ce înțelegeai? Dragostea e una și aceiași. Dragostea asta, pe care mi-ai făgăduit-o și nu mi-ai dat-o; pe care o nesocotești acum, de oarece ai încurajat-o înainte de a mă lua; dragostea asta mă face să sufăr.

Radu. — (Cu ironie) Iartă-mă.

Adina. — Ce? Pentru că-ți sunt nevastă și ți-am adus înaintea altarului o inimă fragedă și un suflet nevinovat, nu am dreptul la dragostea ta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Radu. — **(Cu ironie)** Da, ai dreptate.

Adina. — Fetele ar trebui să știe că în căsătorie nu se află dragostea și ar trebui să iubească înainte de a se mărita, ca și dumneavoastră, în dreapta și în stânga. Când vă însurați, vă îngrijiți de avere, de situație, de carieră și de dragoste habar n'aveți.

Radu. — **(Cu ironie)** Asta e păcatul nostru.

Adina. — De cât ai face glume nesărate, mai bine te-ai gândi serios la ce-ți spun.

Radu. — **(Cu ironie)** Foarte serios.

Adina. — Căsnicia noastră, dacă n'o să fie întărită de dragoste, se dărâmă curând.

Radu. — Și vom plânge ca pe ruinele Cartaginei.

Adina. — Ești un..... ești un.... **(Incepe să plângă).**

Radu. — Nu s'a dărâmat încă. De ce ai început să plângi?

Adina. — **(Plânge)** Lasă-mă în pace.

Radu. — Dacă nu mai plângi, îți făgăduesc că vorbesc serios.

Adina. — **(Își șterge lacrimile)** Nu ești în stare.

Radu. — Ascultă Adina! Tu socotești

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistele sibiene (1901-1932)

că dragostea garantează trăinicia căsniciei?

Adina. — Da.

Radu. — Te înșeli.

Adina. — Dar atunci care este chezășia trăiniciei unei căsătorii?.

Radu. — Prietenia adevărată, aceia care este întemeiată pe o comunitate de interese. Arată-mi o căsătorie din dragoste durabilă. Toate se desfac după unul sau doi ani. Dragostea e trecătoare, pe când interesele sunt eterne și când căsnicia este clădită pe ele, devine trainică.

Adina. — Prin urmare după părerea ta, căsnicia este un fel de asociație?

Radu. — Fără îndoială. O asociație în care doi tovarăși pun la un loc: inteligența, cultura, bunul simț, munca, averea, tot ce au în sfârșit, beneficiind de produsul și bucurându-se de roadele lor.

Adina. — Ai uitat însă, că în cele mai multe asociații, tovarășii sunt de rea credință și se înșeală.

Radu. — Nu e adevărat.

Adina. — Căsătoria nu e o tovărășie, e altceva. Este o negustorie desgustătoare, în care se vând uneori bărbații, iar alte ori femeile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Fundația Sylvania numărul 1901-1938

Radu. — In căsătoria noastră cine s'a vândut?

Adina. — Asta nu știu. Aceia ce știu, e că într'un fel îmi vorbeai înainte de a-mi fi bărbat și altfel îmi vorbești acum. Mi-e teamă că nepotrivirea asta, să nu aibă urmări triste.

Radu. — In totdeauna ți-au plăcut vorbele mari.

Adina. — Și ție faptele mici. (O pauză) Radule! Bagă de seamă să nu vie o zi în care să-ți frângi mâinile de purtarea ta de-acum. (Ese trântind ușa)

VI.

ADINA, LUCIA.

Lucia. — (Intră) Te deranjez Adina?

Adina. — De loc. (Se sărută) Stai jos.

Lucia. — (Se așează lângă Adina) Mi-am făcut câteva târgueli și m'am gândit să viu pe la tine ca să văd ce mai faci.

Adina. — Foarte bine ai făcut.

Lucia. — Imi pari cam tristă.

Adina. — Mă gândeam la mine și ori de câte ori mă frământă gândul ăsta, mă întristez.

Lucia. — Vezi? Eu mă gândesc foarte rar la mine, fiindcă n'am vreme. Sunt foarte ocupată. Când la modistă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statrans.ro/mdr/1901-1932

când la croitoreasă, când la pantofar... Dar și când mă gândesc la mine, nu sunt tristă.

Adina. — Viața este mai bună cu tine.

Lucia. — Viața este la fel cu toți. Fiecare și-o face cum vrea, bună sau rea.

Adina. — Cum poate, nu cum vrea.

Lucia. — Cum vrea. Tu, de ce nu ești mulțumită? **(Adina lasă ochii în jos și nu răspunde nimic)** Lasă că știu. Fiindcă nu te înțelegi cu bărbatul tău.

Adina. — M'așî înțelege dacă m'ar iubi.

Lucia. — Atunci mai rău te-ai înțelege. Mai bine trăești cu bărbatul, care nu te iubește.

Adina. — Așa trai! Plâng de zece ori pe zi.

Lucia. — Pentru ce?

Adina. — Pentrucă mă înșală.

Lucia. — Ce proastă ești! **(o pauză)** Și cel puțin tu poți să plângi. Bărbat'tu nu se ține scai după tine. Eu nu pot nici măcar să plâng, fiindcă ori de câte ori îl cauți, e lângă mine. Te înșeală el, dar nu te întreabă în fiecare clipă ce faci și nu e gelos și de umbra lui.

Adina. — Aș vrea să fie gelos.

Lucia. — Nu stă toată ziua lipit de tine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

și când îi spui: „Mi-e somn“, nu-ți răspunde: „Hai să ne culcăm“.

Adina. — Nu-mi spune nici măcar „Culcă-te“.

Lucia. — El nu-ți deschide scrisorile și nu trage cu urechea când vorbești cu un bărbat.

Adina. — E adevărat. Fac ce vreau.

Lucia. — Și dacă une-ori are poftă să te sărute, nu se repede la tine ca în noaptea nunții.

Adina. — Nu.

Lucia. — Și mai te plângi de el? De ce nu am și eu un așa bărbat?

Adina. — Aș vrea să mă iubească.

Lucia. — Să nu mai vrei. Bărbații nu se pricep la dragoste. Eu când mi-am înșelat întâi bărbatul...

Adina. — Cum întâi?

Lucia. — Am spus întâi, fiindcă l'am înșelat de mai multe ori.

Adina. — Vai Lucia!

Lucia. — Nu te văieta. Intâi e greu, pe urmă merge strună. Cum îți spuneam, când l'am înșelat întâi, l'am înșelat fiindcă mă iubea prea mult. Un an am fost cinstită, cu toate astea, nu era clipă, în care să nu mă bănuiască, să nu mă spioneze. Nici nu mă gândeam să-l înșel. Gelozia lui mi-a dat ideia asta. Chiar dacă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/mdr/1901-1932

i-aș fi rămas credincioasă, el tot ar fi crezut că l'am înșelat. De ce să mă aleg numai cu ponosul?

Adina. — Eu am altă părere. Ori cât de mult m'ar iubi Radu, pe mine nu m'ar plictisi.

Lucia. — Spui asta, fiindcă nu te iubește. Dacă te-ar iubi, într'un an te-ai plictisi și ai vrea să te iubească altul.

Adina. — Nu.

Lucia. — Ascultă-mă pe mine. Și apoi e și o prostie să iubești mai mult de un an un bărbat.

Adina. — Nu ți-e rușine Lucia?

Lucia. — Dacă toți bărbații ar iubi la fel, atunci poate n'ar mai trebui să ne dăm osteneala să-i schimbăm. Dar fiecare bărbat iubește într'alt fel.

Adina. — Lucia!

Lucia. — Un an să-l iubești, mai mult nu. Viața e scurtă!

Adina. — Cu așa idei, o femeie poate să fie mulțumită.

Lucia. — De ce-ți spuneam că fiecare își face viața cum vrea? Să te iei după mine, să vezi ce bine e.

Adina. — Niciodată. Când n'oi mai putea să trăiesc cu Radu, divorțez, dar nu-l înșel.

Lucia. — Și dac'o să divorțezi, ce faci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Crezi că găsești vr'unul mai pricopsit?

Adina. — Incerc.

Lucia. — Îți pierzi vremea.

Adina. — Dar cinstea nu însemnează nimic pentru tine?

Lucia. — Cinstea? Cinstea nu mai e la modă, draga mea, și noi femeile trebue să ne ținem de modă.

Adina. — Socotești că nu mai sunt femei cinstite?

Lucia. — Mai sunt. Nu zic că nu mai sunt.

Adina. — Atunci?

Lucia. — Lumea nu face nici o deosebire între ele și cele necinstite.

Adina. — Ce-mi pasă mie de lume?

Lucia. — Dacă nu-ți pasă de lume pentru cine vrei să fii cinstită?

Adina. — Pentru conștiința mea.

Lucia. — A! Pentru conștiința ta!

Adina. — Ai rămas uimită?

Lucia. — Ce copilă ești!

Adina. — Să ții seamă de conștiința ta, nu este copilărie.

Lucia. — Ne mai întâlnim noi peste vre un an sau doi, să vedem tot de părerea asta ești?

Adina. — Eu nu-mi schimb părerile dintr'o zi într'alta.

Lucia. — (O pauză) Cât e ceasul Adina?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Adina. — (Se uită la ceas) Cinci fără un sfert.

Lucia. — (Se scoală) Şi la cinci trebue să fiu.....

Adina. — Unde? Acasă?

Lucia. — Aş! Dacă ar fi vorba de casă, nu m'aş grăbi. Am un mic rendez-vous. Dar ce-ţi spun eu ţie lucruri d'astea?

Adina. — Iţi baţi joc de mine?

Lucia. — Nu, dar ce ne facem cu conştiinţa? La revedere. (O sărută) Şi mai vino pe la mine.

VII.

RADU, ADINA.

Radu. — Nu, nu, nu. De o mie de ori nu. Degeaba te ţii de capul meu, că nu merg la bal.

Adina. — Pentru ce nu mergi?

Radu. — Pentrucă nu vreau.

Adina. — Pentru ce nu vrei?

Radu. — Fiindcă de câte ori mă duc la bal, mă plictisesc.

Adina. — Pentru ce te plictiseşti?

Radu. — Pentru ce? Crezi că e o distracţie pentru mine, ca să merg la bal şi să văd cum rând pe rând, toţi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statra.ro/ilvania.ro/mcr/1901-1932

filfizonii te strâng la piept şi-ţi şoptesc vorbe dulci? Şi eu în timpul ăsta să joc preferanţă cu Colonelul şi Primarul. Asta nu mă amuzează.

Adina. — Nu te amuzează, firește. Pe tine nu te mai distrează nimic. Asta e soarta femeilor măritate. Câtă vreme sunt fete tinere, n'au voie să facă nimic. Orice distracţie le e oprită, spunându-li-se necontenit: „O să petreci destul când vei fi măritată". Când se mărită însă, nu pot să petreacă, de oarece bărbaţii nu se însoară, decât când sunt sătui de viaţă, după ce şi-au făcut toate chefurile şi când nu-i mai amuzează nimic. De jugul acestei tiranii, o să scăpăm în curând.

Radu. — Zău? Asta e hotărârea, pe care au luat-o eri în şedinţa săptămânală, membrele societăţei „*Emanciparea femeiei române*" (Râde)

Adina. — Râzi? Lasă c'o să-ţi treacă pofta de râs, când o să trecem dela vorbe la fapte.

Radu. — Din spre partea mea, puteţi să treceţi chiar azi.

Adina. — Să lăsăm asta acum la o parte şi haide pune-ţi fracul şi să mergem la bal. Astă seară trebue să mergem.

Radu. — De ce?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
biv.stistranismania.ro/indri1901-1932

Adina. — Intâi fiindcă e sub patronagiul Prefectoresei şi al Prefectului şi ar fi o necuviinţă să lipsim.

Radu. — Şi al doilea?

Adina. — Pentrucă e în folosul săracilor.

Radu. — Una din cauzele, care mă face să nu merg astă seară, e că balul e patronat de Prefect. Domnul ăsta, de când a ajuns Prefect—ceiace în treacăt fie zis n'a visat niciodată—îşi închipueşte că e tare şi mare în oraşul nostru. Ei bine! Ii vom dovedi noi contrariul. Atât eu cât şi toţi prietenii mei politici, ne-am hotărât să nu mergem la bal, în mod demonstrativ.

Adina. — Asta o faceţi, fiindcă Prefectul e conservator şi voi liberali. Foarte rău că amestecaţi politica în toate. Când e vorba de o faptă filantropică, deosebirile de partid trebue să dispară. Balul se dă în folosul săracilor şi toţi oamenii de inimă sunt datori să-şi dea obolul lor.

Radu. — Mă faci să râz. In folosul săracilor? Dacă socoteşti că intră vr'un ban în punga săracilor, te înşeli amarnic. Balul reuşeşte, toate biletele se plasează, obiectele dela tombolă se vând. Suma încasărilor se urcă,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/ro/1901-1932

de pildă, la două mii de lei, dar ce folos? Suma cheltuelilor se ridică și ea la o mie nouă sute și vezi atunci ce rămâne pentru săraci.

Adina. — Ce vrei să spui? Se fură banii? Îi ia Prefectul sau cei din jurul lui?

Radu. — Eu nu zic nimic. Constat faptul și trec înainte.

Adina. — Teribil vă orbește politica! Toți din partidul vostru sunt cinstiți și toți din partidul celălalt sunt necorecți.

Radu. — (Ironic) Nu uitați Doamnă, că până acum nu aveți încă drepturi politice. Dacă aveți vr'o părere păstrați-o pentru dumneavoastră, fără s'o manifestați.

Adina. — Haide! O să petrecem foarte bine. O să fie atâta înțelegere.

Radu. — Înțelegere? Poate înțelegere de o clipă. Cum să fie înțelegere între oameni, cari se vrăjmășesc de moarte și cari încetează dușmănia— dacă o încetează—doar pentru astă-seară. Sigur sunt însă că și astă-seară, trăgând bine cu urechea, o să-i auzi vorbindu-se de rău și debitând calomnii unii pe socoteala altora. Dacă aș merge la bal, ți-aș putea cu înlesnire arăta pe toți aceia cari își ur-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

zesc intrigi, dar cari, ameţiţi câtva timp de parfumul femeilor şi aroma vinului, vrăjiţi de acordurile muzicei, par oamenii cei mai blânzi şi prietenii cei mai sinceri.

Adina. — Nu o să îndreptezi tu lumea.

Radu. — Nu am pretenţiunea asta, dar nu o sufăr şi mă ţin cât mai departe de ea.

Adina. — Mergem?

Radu. — Ciudată femee eşti! Trebue să-ţi spun un lucru de o sută de ori? Nu mergem.

Adina. — (Supărata) Ba mergem... Şi dacă nu vrei să mergi, mă duc singură.

Radu. — Serios? Nu e vorbă, eşti în stare.

Adina. — Singură când am spus, am înţeles fără tine nu singură de tot. Scriu Luciei ca să treacă pe la mine cu bărbatul ei şi mă duc cu ea.

Radu. — Şi când te-o întreba lumea de mine, ce-o să spui?

Adina. — Că eşti bolnav şi n'ai putut să vii.

Radu. — Aşa? Foarte frumos! Bărbatul bolnav şi nevasta la bal. Nu, dragă, asta nu merge. Stai acasă că n'o să te prăpădeşti, dacă lipseşti dela un bal.

Adina. — Acasă nu stau măcar să ştiu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

că se întâmplă o nenorocire. Tot orașul să petreacă și eu să mă culc dela nouă? Și pentru ce? Pentrucă n'ai chef dumneata. **(Începe să plângă)** Când.... m'am măritat.... mi-ai spus.... că... îmi îndeplinești toate dorințele, că n'o să ești din cuvântul meu. Și acuma nu ești în stare să mergi la un bal cu mine. **(Își șterge lacrimile)**

Radu. — Lacrimi d'astea de porunceală mă lasă rece.

Adina. — **(Se așează pe genunchii lui și începe să-l mângâe)** Lasă! Știu eu că mergi, dar vrei să mă necăjești.

Radu. — **(Îi dă mâna jos de pe obrajii lui)** Pe onoarea mea că nu merg.

Adina. — **(Îl mângâe din nou)** Merge băiatul fetiței, că băiatul e bun și fetița moare de dragul lui. Dă fetiței un botișor!

Radu. — **(O sărută)** Șireată mică!

Adina. — Așa. Încă unul că a fost bun. **(Se sărută)** Și încă unul... și încă unul. **(Se sărută de mai multe ori).**

Radu. — Ce hoțoaică mică ești!

Adina. — Așa. Acum băiatul își pune fracul și se face gigea. Fetița se îmbracă cu rochea *roze*, care o face frumoasă ca un îngeraș. Toți o să moară de necaz că pereche frumoasă ca bă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramo.ro/nr1901_1932

iatul și fetița n'o să mai fie nici una. Nu e așa? (Îl mângâe).

Adina. — Mai dă-mi un botișor. (Se sărută) și să ne îmbrăcăm; iar când ne întoarcem dela bal, bem un ceai bun, ne sărutăm, ne culcăm... Mergem, nu e așa?

Radu. — (Râde) Diavol mic! Asta ai și tu bun, că știi cum să mă iei. Haide să ne îmbrăcăm.

VIII.

RADU, ANTON.

Radu. — Ai aranjat tot?

Anton. — Da. La opt și jumătate vin amândouă la crâng.

Radu. — Ai oprit o cabină?

Anton. — Se înțelege. Cu care rămâi tu? Cu cea blondă sau cu cea brună?

Radu. — Mi-e egal. Amândouă sunt drăguțe.

Anton. — Adinei ce i-ai spus?

Radu. — Că am o consfătuire cu mai mulți petroliști.

Anton. — Te-a crezut?

Radu. — Ce-mi pasă dacă m'a crezut sau nu. Eu mi-am făcut datoria să-i spun unde mă duc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Anton. — Adică unde pretinzi că te duci. (o pauză) Ciudați mai suntem și noi bărbații!

Radu. — Pentru ce?

Anton. — Vezi? Tu îți înșeli nevasta pe toate potecile și asta ți se pare floare la ureche. Dar să te înșele și ea pe tine, ți-ar veni la socoteală?

Radu. — Nu mi-aș face sânge rău de loc.

Anton. — Spui asta fiindcă Adina e femeie cinstită și nu ți-e teamă că-ți face boclucul.

Radu. — Pe onoarea mea dacă m'aș turbura.

Anton. — Nu ești gelos?

Radu. — Nu sunt fiindcă n'o iubesc.

Anton. — Bărbații sunt geloși și când nu-și iubesc nevestele.

Radu. — Gelozia este cea mai mare prostie. Bărbatul gelos este întotdeauna ridicol. Cine e stăpân pe el nu e gelos și singurul chip ca să nu faci prostii, din cauza unei femei e să fii stăpân pe tine.

Anton. — Și cu toate astea când te gândești că femeea, care-ți este dragă poate să fie și în brațele altuia, nu știu dar par'că te furnică prin tot corpul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://patrimoniu.ro/mdrr/1900_1932

Radu. — Ce zor ai să te gândeşti? Gelozia nu e bună la nimic.

Anton. — De ce?

Radu. — Pentrucă nu soseşte niciodată la timp. Sau vine prea de vreme sau prea târziu. Când vine prea de vreme nedreptăţeşti femeia fiindcă este nevinovată; iar dacă vine prea târziu, atunci e zadarnic.

Anton. — Atunci ce să faci?

Radu. — Cel mai bun lucru e să nu-ţi bănueşti nevasta.

Anton. — Bine dar bărbatul e gelos tocmai pentrucă îşi bănueşte nevasta. Ne învârtim într'un cerc vitios.

Radu. — Nu pot să-l sufăr pe bărbatul gelos. El este sau egoist sau vanitos. Egoist, pentrucă vrea să aibă o femeie numai el; vanitos, fiindcă nu îngădue ca nevasta lui să găsească pe altul mai bine, decât pe el. Şi apoi femeia când te înşeală, nu te înşeală fiindcă i s'a părut altul mai bine.

Anton. — Dar de ce te înşeală?

Radu. — Cauzele pentru cari te înşeală o femeie sunt aşa de multe, încât mi-ar trebui multă vreme ca să ţi le înşir pe toate.

Anton. — Spune-mi numai câteva.

Radu. — Te înşeală fiindcă e plictisită,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

sau fiindcă puțin mai înainte s'a certat cu tine, sau pentru ca să-și cumpere o roche scumpă, sau pentrucă a avut un moment de uitare, sau pentrucă a îndemnat-o o prietenă, sau din curiozitate, sau...

Anton. — Poți să-mi spui orice. Dacă aș fi însurat, aș fi gelos. N'aș înțelege să-mi împart nevasta.

Radu. — Ai rămas îndărăt dragă. Ești un om cu idei ruginite.

Anton. — N'ai dreptate.

Radu. — Mai întâi, prin firea lor, bărbatul este poligam și femeia poliandră. Nici bărbatul nu se poate mulțumi cu o femeie, nici femeia cu un bărbat.

Anton. — Atunci n'ar mai trebui să se căsătorească.

Radu. — Asta e altceva. Netăgăduit că acela care a născocit căsătoria, n'a brodit-o. Cu toate neajunsurile ei însă, durează de atâta vreme și cine știe cât va mai dăinui.

Anton. — Cât lumea.

Radu. — Va să zică este un rău fără leac. Mai bine să schimbăm vorba. (o pauză) Cu ce lăutari ai vorbit?

Anton. — Cu Petrache chitaristul.

Radu. — Ce mai chief am să-i trag! Să mai uit plictiselile vieței casnice.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Existarians: serials.ro/index/1901_1932

Anton. — Cât ai de gând să-i dai damei tale?

Radu. — Trei sute de lei.

Anton. — Voi bărbații însurați stricați prețurile. Auzi! Trei sute de lei.

Radu. — Ce? E mult?

Anton. — Afară din cale.

Radu. — Dar cât vrei să-i dau?

Anton. — Cinci poli.

Radu. — Prea puțin. Nu uita că nenorocitele astea au în totdeauna pe spinarea lor o mamă, o soră, un copil.

Anton. — A propos de copil. Ce face copilul, pe care l'ai făcut cu corista aia dela Teatrul Național?

Radu. — A murit de mult.

Anton. — Da? De ce a suferit?

Radu. — De meningită.

Anton. — Il iubeai?

Radu. — Foarte mult. L'aș fi crescut cu toată dragostea.

Anton. — Mi se pare că în curând o să ai altul?

Radu. — Peste o lună.

Anton. — Când o să fii *pater familias* o să duci tot viața asta?

Radu. — Fără îndoială. Când o începe copilul meu să-și dea seama de ce se petrece în jurul lui, atunci mă potolesc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Anton. — Atunci te potolești de nevoe, nu de voie.
Radu. — Nu se știe.
Anton. — Lasă că nu ești așà tânăr.
Radu. — Aproape patruzeci de ani.
Anton. — Prin urmare?
Radu. — Nu-mi aminti vârsta, că mă întristez.

IX.

RADU, ADINA.

Adina. — Mă înebunesc ameţelile.
Radu. — Nu e nimic. Mai sunt câteva zile și scapi.
Adina. — Pentru d-ta nu e nimic, știu și eu, dar întreabă-mă și pe mine. De câteva luni nu mai sunt femeie în toată firea. Greață, ameţeală, dureri, leșinuri și pe lângă toate astea să nu mai pot să ies nicăeri.
Radu. — Pentru ce nu ești?
Adina. — Fiindcă nu-mi lipsește bunul simț. O femee, care se duce în lume în halul ăsta, dovedește că e nesimțitoare. Mai bine încercam toate mijloacele ca să nu rămân însărcinată, sau dacă nu puteam să evit catastrofa, să fi avortat.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://digitalromanianmuseum.ro/index.php?id=1901-1932

Radu. — Nu e crimă mai urâtă decât aceia să înlături conceperea unui copil, sau să-l suprimi odată conceput.

Adina — Vorbe goale. E stupid să-mi diformez corpul și să-mi stric sănătatea pentru ca să fac un copil. Slavă Domnului! Sunt destui și nu se prăpădea lumea dacă nu mai făceam eu unul.

Radu. — Dacă toate femeile ar face raționamentul ăsta, s'ar stinge omenirea.

Adina. — Poate că n'ar fi mare pagubă. Și apoi sunt foarte multe femei, cari nu sunt bune pentru altceva. Alea n'au decât să facă fiecare câte o duzină. Dar o femee frumoasă, deșteaptă, instruită și cu un corp ca al meu, are altă menire decât să perpetueze specia omenească.

Radu. — Desigur, menirea ta e să cochetezi toată ziua.

Adina. — Spuneai adineaori că e o crimă să înlături conceperea unui copil sau să-l avortezi. Dar ce vrei să facă femeia săracă, cu cinci, șease copii?

Radu. — Femeile sărace nu-și omoară copii, ci acele bogate și pentru motivele pe cari le-invoci și tu. Familiile cele mai numeroase sunt ale oamenilor fără avere. In Franța de-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://cimec.ro/mdrr1901-1932

prinderea asta a luat proporțiuni îngrijitoare. Statisticele dovedesc că populația descreşte din an în an mai mult. In curând şi țara noastră o să sufere de acelaş rău.

Adina. — Iți dau un caz când avortul e foarte îndreptățit. O fată amăgită, care rămâne însărcinată: Seducătorul o părăsește. Care e situația ei, după ce naşte? Părinții o izgonesc, sub pretext că le-a necinstit numele; societatea o disprețuește pentru că şi-a permis să-i stârbească convențiunile; prietenele o evită de oarece amiciția unei astfel de ființe este compromițătoare. Avortul reuşit, situația fetei în fața lumei, rămâne neschimbată, ca şi mai înainte. Aparențele au fost salvate şi lumea de astăzi nu cere decât atât.

Radu. — O femeie trebue mai bine să înfrunte ironiile, nedreptățile, cruzimile lumei, decât să-şi ucidă copilul. Mulți i-ar arunca piatra, dar s'ar găsi şi oameni de inimă cari să-i ia apărarea. Ar considera-o fiecare cum ar vrea, dar ea ar fi o adevărată femeie, ar fi mamă. In focul dragostei ei pentru copil, i s'ar topi toate suferințele şi i s'ar curăța toate greşelele.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — (o pauză). Ce ai vrea să fie? Băiat sau fată?

Radu. — Băiat. Dar tu?

Adina. — Fată.

Radu. — Dacă vream eu fată, tu doreai băiat. Asta ca să nu fii de părerea mea. Orice ar fi știu c'o să-mi iubesc copilul.

Adina. — Dragostea de copil este cea mai egoistă.

Radu. — De unde ai mai scos'o și asta?

Adina. — Dacă ai fi citit mai mult în viața ta, nu te-ai fi mirat. Emil Faguet spune: „Dacă Isus n'a povățuit pe om—ceiace marea lui inimă l'ar fi îndemnat să facă—să iubească pe aproapele lui mai mult decât pe sine însuși este că și-a dat seama de neputința lucrului ăsta. Christ spune: „Iubește pe aproapele tău ca pe tine însu'ți". Omul se iubește, prin urmare, mai mult pe sine și o dragoste mai egoistă nu există. Copilul unui om, fiind sânge din sângele lui și carne din carnea lui, e foarte firesc să ne iubim copiii, fiindcă ne iubim pe noi înși-ne. Sentimentul ăsta, izvorând din dragostea de sine, este egoist.

Radu. — Tronc!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvaniara.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Filisofia asta e prea grea pentru tine.
Radu. — Filosofie, după care nu trebue să-ți iubești copiii.
Adina. — Într'un singur caz bărbatul este altruist, iubindu-și copilul.
Radu. — In care?
Adina. — Când nevasta i-l face cu altul.
Radu. — Asta e bună. (Râde).
Adina. — (o pauză). Cum îl botezăm?
Radu. — Dacă o fi băiat: *Dan,* iar dacă e fată: *Rodica.*
Adina. — De ce nu: Nae și Lina? Auzi nume?
Radu. — Nume frumoase, românești.
Adina. — Mai întâi că nu-i dau un nume.
Radu. — Dar câte?
Adina. — Trei.
Radu. — Imitezi elita?
Adina. — Dacă e fată o s'o cheme: *Lelia,- Iosephina-Silvia,* iar dacă o fi băiat o să se numească: *Marcel-Ernest Charles.*
Radu. — Asta o să se întâmple dacă o să mor eu.
Adina. — Ba o să se întâmple, fiind tu în viață.
Radu. — (o pauză). Sper c'o să-l alăptezi singură?
Adina. — Altă treabă n'am? Să-mi pră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

pădesc sânul? Şi apoi, când mi-o fi lumea mai dragă, să nu pot să mă mişc de lângă copil, ca să-i dau lapte. La asta nici să nu te gândeşti.

Radu. — Din cauza asta es mulţi copii bolnavi. Mamele în loc să-i alăpteze singure, îi aruncă la piepturile doicilor. Dar ce le pasă lor de sănătatea copiilor? Mai mare importanţă au pentru ele: şoseaua, balurile, vizitele...

Adina. — Ce om îndărătnic! De nu ţi-ar semăna ţie copilul!

Radu. — Bine ar fi să-mi semene mie.

Adina. — Vai!

Radu. — Ce e?

Adina. — S'a mişcat şi m'a lovit. Să ştii că e băiat.

Radu. — De unde ştii?

Adina. — O fată n'ar fi fost aşa de obraznică.

X

ADINA către SANDA.

Sanda. — La ultima noastră întâlnire mi-ai făgăduit că după ce o să te măriţi, o să-mi comunici impresiile, pe cari ţi le va face căsătoria. Ţi-am

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cerut lucrul ăsta și mi l'ai promis, fără ezitare, fiindcă în anii petrecuți la pension, am vorbit de atâtea ori despre căsătorie și ți-aduci aminte cât de curioase eram, dacă o să ne păstrăm părerile. Sunt mai mult de trei ani de când te-ai măritat și nu mi-ai spus nimic în privința asta.

Adina.—Nu ți-am spus nimic până acum de oarece nu aveam să-ți dau veşti îmbucurătoare. Drăguța mea! Pe cât de frumoasă era căsătoria zărită prin prizma noastră de atunci, pe atât e de urîtă, privită sub prisma ei adevărată. Din prima zi a căsătoriei mele, am în suflet un gol chinuitor. Imi închipuiam că prin căsătorie, două ființe se unesc în așa chip, în cât să se poată spune despre ele, după *La Fontaine: L'un ne possédait rien qui n'appartient à l'autre.* Credeam că soțul meu o să mă iubească așa de mult, încât atunci când o să mă privească, ochii lui o să scânteieze; când o să-mi vorbească, glasul lui o să tremure; când o să mă sărute, buzele lui o să ardă. Gândeam că atunci când o să fiu lângă el, tot o să-i lipsesc; iar când o să fiu mai departe, o să-i fie teamă că m'a pierdut. Speram să găsesc în căsă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901_1932

torie, poezia cea mai gingaşe; aspiram, luându-mi un bărbat, la o viaţă plină de mulţumiri; doream măritându-mă, să fiu iubită. Nici o speranţă nu mi-a fost îndeplinită; nici o dorinţă realizată; nici o aspiraţiune înfăptuită. Radu când mă priveşte, ochii lui nu sunt strălucitori; când îmi vorbeşte, vocea lui nu e tremurătoare; când mă sărută, buzele lui devin reci. Când şed lângă el, îl plictisesc şi de abia aşteaptă să mă îndepărtez.

Sanda. — Pentru ce căsătoria ne face să întrezărim atâtea lucruri frumoase şi apoi ni le desminte; pentru ce ne dă ambiţiunea atâtor lucruri mari şi pe urmă ne împiedică să le îndeplinim; pentru ce ne îndeamnă să credem în tot şi la sfârşit ne sileşte să ne îndoim de orice?

Adina. — Inainte de a-l lua de bărbat, Radu părea că mă iubeşte. Mi-o afirmase asta prin scris şi mi-o repetase prin grai. Imedia după ce m'am măritat, am fost desamăgită. Nu, draga mea, bărbaţii nu se însoară decât din convenienţă sau interes.

Sanda. — Dacă lucrul de căpetenie pe care 'l aşteptăm noi dela căsătorie:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

dragostea— nu există, pentru ce toată educațiunea sufletească ni se face numai în vederea căsătoriei și de ce societatea a găsit în căsătorie singura formă de dragoste, vrednică de ea?

Adina. — (O pauză). Într'una din nopțile trecute, pe când eram singură—Radu se dusese la o consfătuire—stam la fereastră și plângeam. Îmi amintisem de o fată, care se călugărise din cauza unei dragoste înșelate și mă gândeam: De ce nu m'aș duce și eu să-mi depăn ultimele fire ale vieței într'o mănăstire uitată de vreme, cu sfinții șterși pe pereții înegriți de fum, într'una din acele mănăstiri, în cari pe vremuri se refugiau Domnițe mânate de o dragoste nenorocită.

Sanda. — (Emoționată) Și ce vrei să faci acolo?

Adina. — Acolo, în fiecare dimineață, după ce ciripitul păsărilor m'ar trezi din somnul liniștit, m'aș strecura cu pasul egal și mișcarea leneșă în biserică și, îngenunchiată, mi-aș înălța rugăciunea spre cel a tot puternic, iar în fiecare seară aș adormi cu mâinele împreunate pe piept, în muzica clopotelor, cari plâng și suspină.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.statornic.ro/mdr1901-1932

Sanda. — (Își șterge lacrimele) Să nu faci asta, Adina!

Adina. — De odată privii afară... Lună, stele, arbori, flori... Era natura în toată admirabila ei măreție. (O pauză). Ce neînsemnate sunt legile noastre, pe lângă legea ei. Legea naturei e neschimbată, cu toate astea e desăvârșită; pe când legile, cari ne cârmuesc pe noi, prejudecățile și moravurile, cari ne stăpânesc, deși în continuă prefacere, totuși sunt schiloade. De veacuri, luna răsare la fel, stelele sclipesc în acelaș chip, florile au acelaș parfum, freamătul frunzelor e tot așa și murmurul râurilor este neschimbat. Și cu toate astea cât de fermecătoare sunt manifestările acestor elemente ale naturei! Viața omenească se modifică din zi în zi, într'o goană nesfârșită după ideal și ce departe este de frumos!

Sanda. — Dacă legile noastre sunt atât de neperfecte, de ce ne-am supune lor și pentru ce n'am încerca să scăpăm de sub tirania lor, cel puțin cel mai înalt și curat sentiment al nostru: dragostea?

Adina. — Da, draga mea! Cel mai înțelept lucru ar fi să iubim, nu după

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

cum voește legea, ci după cum dorește sufletul nostru.

Sanda. — Cine nu găsește dragostea în căsătorie, s'o caute aiurea. Eu când o să mă mărit, așa o să fac.

Adina. — E vorba să te măriți?

Sanda. — Da. Alaltăeri.

Adina. — Haide în sala de mâncare, să bem un ceai. Imi spui acolo. **(Es amândouă).**

XI.

RADU, ADINA.

Radu. — Ai terminat lista invitaților?

Adina. — Da.

Radu. — S'o văd și eu.

Adina. — **(Ii dă lista).** Iat'o!

Radu. — **(O desface și începe să citească tare).** Prefectul cu Prefectoreasa. **(Vorbește).** Pe oamenii ăștia nu pot să-i sufăr. Trebue să-i invităm însă fiindcă sunt... Prefect și Prefectoreasa.

Adina. — Fără îndoială.

Radu. — **(Citește lista).** Primarul cu nevasta. Președintele fără nevastă. **(Vorbește).** Cum fără nevastă?

Adina. — Alaltăeri, am avut o discuție cu ea și ne-am despărțit foarte rece.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://patrimoniu.ro/mdr/1901-1932

Radu. — Asta nu însemnează nimic. Dacă nu o inviți pe ea, nu poți să-l chemi nici pe el.

Adina. — Pe el l'am chemat, fiindcă este președintele tribunalului și tu, ca avocat, ai nevoie de el.

Radu. — Se'nțelege. S'o chemăm și pe ea. Altfel nu merge.

Adina. — Bine, dar să știi că nu schimb cu ea nici o vorbă.

Radu. — N'ai decât. **(citește).** Protopopescu cu nevasta, Niculescu cu nevasta, Văduva Vizulea.... **(Vorbește).** P'asta de ce ai mai chemat'o?

Adina. — Las'o săraca. Știi că vrea cu orice preț să se mărite.

Radu. — Ei și ce? La mine acasă e agenție matrimonială? O să-i caut eu un bărbat?

Adina. — Ba nu, dar cine vrea să se însoare sau să se marite, e nevoit să se ducă la baluri și serate. Astea sunt ocaziile cele mai bune.

Radu. — **(citește).** Judecătorul Teodorescu. **(Vorbește).** Ăla care a fost numit acum două luni?

Adina. — Da.

Radu. — Nici nu ne-a făcut vizită. Cum l'ai chemat?

Adina. — Ne-a făcut.

Radu. — Când?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Eri.

Radu. — Se vede c'a aflat că Duminecă avem serata. Altfel te asigur că nu se deranja. Pentru ce de două luni, de când e aïci, nu ne-a făcut onoarea?

Adina. — In sfârșit ne-a făcut vizită, trebue să-l chemăm.

Radu. — (Citește câteva nume încet, pe urmă tare) Ofițerii din garnizoană. (Vorbește). Pe toți ai de gând să-i chemi?

Adina. — Firește pe toți. Un bal, fără ofițeri e mort. Sunt cei mai buni dansatori și *causeuri*.

Radu. — Dansatori da, dar *causeuri* sunt departe de a fi buni. Ofițerii, afară de rare excepții, sunt oamenii cei mai fazi. In fine restul listei renunț să-l citesc. După cum văd ai invitat tot orașul.

Adina. — Ce eram să fac? Cei, pe cari îi treci cu vederea, îți sar pe urmă în cap. Vrei să-ți citesc programul?

Radu. — Care program?

Adina. — Programul literaro-artistic.

Radu. — A, da! De ce nu este și programul ăsta, ca programele de guvernământ? Nu s'ar mai îndeplini. Vai de urechile noastre!

Adina. — Grozav mai ești! (Citește tare) Partea I. Versuri din Lamartine,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaria.vmm.ro/1901-1932

Hugo și Musset, recitate de Sanda Goroiu.

Radu. — Doamne! Ce-o să rămână din frumusețea versurilor alea?

Adina. — Sanda a citit mai multă literatură decât tine. (Citește) Rhapsodie hongroise de Listzt, executată de Lelia Vioreanu.

Radu. — Știu c'o să-l execute pe bietul Listzt.

Adina. — (Citește) Siciliana, cântată de Sub-locotenentul Pandelescu.

Radu. — Dacă s'o fi dat ordin de zi să cânte bine Siciliana să știi că-l apropie pe Carusso.

Adina. — (Citește) „Mai stai, nu pleca" romanța cântată de Viorica Aldea.

Radu. — Poate intervenția domnișoarei Aldea, să schimbe hotărârea invitaților ca să plece.

Adina. — (Aruncă supărată programul) Dacă îți bați joc, nu mai citesc. (O pauză) Mâine trebue să mergem la București.

Radu. — Pentru ce?

Adina. — Să cumpărăm lucrurile, de cari avem nevoie.

Radu. — Asta e! Par'că d'aici nu putem să le luăm.

Adina. — Ce o să iei de aici? Bufetul nu-l comandăm la Capșa?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Radu. — Lasă că-l comandăm și la cofetarul nostru Vasilescu.

Adina. — Lasă-mă în pace cu Vasilescu al dumnitale.

Radu. — Și dumneata să mă lași în pace cu Capșa. Crezi că oamenii din orașul nostru cunosc dacă un lucru e preparat la Capșa sau nu? Nu stric eu orzul pe gâște.

Adina. — Vreau ca lumea să plece mulțumită dela mine.

Radu. — Grija asta să n'o ai. O să fie foarte mulțumită. Anul ăsta, am fost la câteva serate. A fost undeva bufet dela Capșa? Nu. Dacă nu, unde vezi obligația pentru noi, să le oferim lucruri așa de fine? A! Înțeleg dacă am avea invitați dela București. Dar pentru tipurile de aici nu mă deranjez.

Adina. — Lasă dragă că și în orașul nostru se găsește o elită.

Radu. — Elita noastră n'o doresc nici Mizilului.

Adina. — Exagerezi.

Radu. — Dacă vrei să te convingi că am dreptate, să dai mai multă atenție, la cele ce o să se petreacă la serata noastră. Mai întâi partea, așa numită, literaro-artistică, dovedește

Muzeul Digital al Romanului Românesc

că orășenii noștri sunt certați cu bunul simț.

Adina. — De asta mi-ai mai vorbit.

Radu. — Nici nu aveam de gând să insist. Afară de asta însă ce socotești c'o să se întâmple Duminecă la noi? Câțiva o să joace cărți și nevasta vr'unuia o să se uite în cărțile jucătorilor și să facă semne.

Adina. — Și tu!

Radu. — O să vezi. Alții o să înceapă și grosul ăsta îl formează ofițerii, să înșire toate banalitățile. La o masă, trei-patru brtă-verzi, o să facă politică, reeditând toate prostiile imaginabile. Intr'un colț câteva babe o să clevetească, iar într'altul vr'un tânăr sclivisit o să facă declarații aprinse unei domnișoare și așa mai încolo. Iată în rezumat elita orașului nostru.

Adina. — Te înșeli.

Radu. — Nu mă înșel de loc. Dacă am o părere de rău, în viața mea, e că m'am născut în orașul ăsta și că interesele mă țin strâns legat de el. Sunt, din nenorocire osândit să trăesc aici și o să sfârșesc prin a mă abrutiza. Desfid pe omul cel mai inteligent, să trăiască în orașul nostru și să-și păstreze inteligența neștir-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

bită. Aşa se şi explică faptul că degetele dela o mână, ajung ca să înumeri pe concetăţenii noştri deştepţi.

Adina. — (Râde) Se cunoaşte că eşti avocat. Prea le spui late.

Radu. — Aşa cum sunt. Teatru, nu ; concerte, nu ; conferinţe, nu. Cărţi şi iar cărţi. Şi de cătăva vreme saloanele au început să facă concurenţă cluburilor. Du-te într'o seară la o petrecere şi fac prinsoare c'o să găseşti, jucându-se la o masă : poker ; la alta maus iar la a treia maca.

Adina. — Ei bine să zicem că ai dreptate. (Râde) Şi d'aia nu vrei să le dai bomboane dela Capşa ?

Radu. — Dac'ar fi după mine, ştiu eu ce le-aş da.

XII.

RADU, ANTON.

Radu. — Citeşte scrisoarea asta.

Anton. — (la scrisoarea şi citeşte tare) „Domnule. Alaltăeri pe la ora cinci şi jumătate, am văzut pe nevasta dumnitale vorbind aproape o jumătate de oră cu un tânăr necunoscut. Ia măsuri, cât de curând, dacă nu vrei să faci

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://digitalromanianliterature.ro/index1901-1932

și dumneata parte dintre bărbații înșelați. Un amic bine-voitor".

Radu. — Ce zici?

Anton. — Ce să zic? Tu crezi? Nu știi ce sunt scrisorile anonime?

Radu. — Nu cred, dar se cam potrivește. Alaltă-eri la ora cinci și jumătate, Adina nu era acasă.

Anton. — Asta nu însemnează nimic.

Radu. — (o pauză) Cine o fi tânărul necunoscut?

Anton. — Nu-ți mai munci capul. Cine știe ce prieten a vrut să-ți facă o farsă?

Radu. — Nu, nu. Trebue să fie ceva. Adina s'a schimbat de câtăva vreme. Din când în când oftează, cade pe gânduri. Astea sunt simptomele dragostei și de mine știu că nu mai e îndrăgostită.

Anton. — Te și porți cu ea așa ca să te iubească.

Radu. — Știi ce m'am hotărât să fac?

Anton. — Ce?

Radu. — S'o urmăresc. Te rog să m'ajuți și tu.

Anton. — Cum să te ajut?

Radu. — Mâine, când o pleca d'acasă, eu s'o apuc pe unele străzi și tu pe altele, ca să vedem cine e tânărul ne-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniare/mdrr1901-1932

cunoscut. (Anton râde cu hohote) Pentru ce râzi?

Anton. — (Afectat) Gelozia este cea mai mare prostie... Bărbatul gelos e în totdeauna ridicol... Nu pot să-l sufăr pe bărbatul gelos. El este sau egoist sau vanitos... (Râde)

Radu. — Râzi ca un neghiob.

Anton. — Cine spunea asta, acum câtăva vreme?

Radu. — Eu. Ei și?

Anton. — Așa e că și tu ești gelos?

Radu. — Eu?

Anton. — De ce-ți urmărești nevasta?

Radu. — Pentrucă nu vreau să-și bată joc de mine. Să mă înșele și eu să nu știu nimic?

Anton. — (Râde) Bărbatul nu se poate mulțumi cu o femeie și nici femeia cu un bărbat. Nu spuneai tu lucrul ăsta?

Radu. — Da.

Anton. — Atunci? Nevasta ta nu se poate mulțumi numai cu tine.

Radu. — Ei! Nu e așa.

Anton. — Vezi, dragă Radule, că teoriile, pe cari mi le făceai erau fraze goale? Decât să-ți urmărești nevasta, mai bine ai face altceva.

Radu. — Ce să fac?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Anton. — Să-ţi schimbi viaţa. Să trăeşti mai mult cu Adina, decât fără ea.
Radu. — Ştii că mă plictiseşti?
Anton. — Tu vrei să-ţi faci toate poftele şi pe ea o laşi zile întregi singură. Nu înţelegi? E şi ea femeie. Are nevoie de atenţiune, de curtenire în sfârşit de dragoste. Dacă tu nu i le dai, ce vrei să facă?
Radu. — Eşti angajat să-i pledezi cauza?
Anton. — Pledez o cauză dreaptă.
Radu. — Şi anume?
Anton. — Cauza femeilor cu bărbaţi ca tine.
Radu. — Dar ce bărbat sunt eu?
Anton. — Bărbat ciudat, care crede că lui îi este îngăduit tot şi care....
Radu. — Şi care, şi care... Azi spui prostii enorme. Lasă-mă în pace.
Anton. — Degeaba te enervezi. N'ai dreptate.
Radu. — Eu vreau să-ţi cer ajutorul într'o afacere serioasă şi te apuci să faci pe moralistul cu mine. Nu ţi-e ruşine?
Anton. — Altă-dată, să nu-mi mai vorbeşti de lucrurile tale intime, fiindcă nu-ţi mai răspund nimic.
Radu. — Nu-ţi mai vorbesc. Fii sigur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

XIII.

RADU, ADINA.

Adina. — Asta e! Acum ai vrea poate să cer autorizația tribunalului, ca să-mi fac o rochie?

Radu. — Cel puțin ai putea să mă întrebi înainte de a te duce la „Louvre“.

Adina. — Adevărat?

Radu. — Câte rochi ți-ai făcut în anul ăsta?

Adina. — Câte mi-au trebuit. Nu le-am înumărat.

Radu. — Ar fi și greu să le înumeri.

Adina. — După câte văd, iar ai poftă de ceartă. La urma urmei, îmi fac câte vreau, fiindcă le plătesc din punga mea.

Radu. — Mă așteptam să-mi răspunzi asta. Mi se pare însă că venitul zestrei e de patru mii de lei anual și tu cheltuești de două ori atât cu rochile.

Adina. — Nu ți-e rușine să faci socoteli de soiul ăsta? Dacă cheltuesc mai mult, ce e? Vreau să fiu bine îmbrăcată. Ai băgat de seamă, când eșim împreună, cum își întorc toți privirile spre mine? Nu e altă fe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

meie în tot orașul, care să se îmbrace așa *chic*. Să fii mândru că ai o așa nevastă.

Radu. — Nu zic să nu fii bine îmbrăcată, dar pentru asta n'ai nevoie de douăzeci de rochi pe an? Rochie pentru bal, pentru concert, pentru teatru, pentru șosea, pentru stradă, pentru voiaj, pentru law-tennis, pentru patinaj etc.

Adina. — In lumea în care trăim noi, am nevoie de atâtea rochi.

Radu. — Da, dar paralele nu ți le dă lumea. Nu uita că în ziua de azi, se câștigă banii mai greu și dacă cheltuesc mai mult decât câștig, rezultatul nu e greu de prevăzut.

Adina. — Câștigă! Pentru ce nu câștigi? Slavă Domnului! Treci drept cel mai bun avocat de aici. Dacă nu ești în stare să ții o femeie, pentru ce m'ai luat de nevastă? Știai foarte bine că zestre mare n'am.

Radu. — Câștig cât pot. Vezi bine că muncesc de dimineață până seara, iar tu te plimbi toată ziua.

Adina. — Dar ce vrei să fac? Să gătesc bucate? Să-ți cârpesc ciorapii? Asta mergea acum o sută de ani. Astăzi femeia are altă menire.

Radu. — Ei, draga mea! Mai înainte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

vreme femeile erau mai serioase. Se înjugau și ele la carul căsniciei, înlesnind povara bărbaților. Astăzi femeile măritate nu vreau să știe decât de distracții. Când le cauți nu sunt acasă. Toată ziua sunt pe drum. La croitoreasă, la modistă, la șosea, la law-tennis și așa mai departe.

Adina. — Te rog sfârșește odată cu prostiile astea.

Radu. — Mai bine sfârșește tu cu ale tale. **(Adina fredonează o bucată din Mignon)** Acum ți-a venit chef să cânți?

Adina. — Ba o să stau de vorbă cu dumneata, când spui asemenea absurdități.

Radu. — Absurdități? Ești o risipitoare.

Adina. — Așa sunt eu, dacă-ți place.

Radu. — Asta e că nu-mi prea place.

Adina. — Dacă nu-ți place, divorțează și ia-ți o nevastă, care să-și facă o rochie pe an, care să-ți spele rufele și să mature prin odăi. N'ai decât. A? Ce mai stai pe gânduri? Dacă crezi că eu o să-mi schimb viața, te înșeli. Așa am fost învățată la *papa* și *maman* și așa o să trăesc până la moarte.

Radu. — Cel mai mare rău, pe care-l fac *papa* și *maman* e că nu-și cresc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://www.digitalromanianmuseum.ro/mdrr1901-1932

copiii potrivit cu averea lor. Cum ai fost dumneata crescută, trebuia să capeți cinci sute de mii de lei zestre, nu optzeci de mii. Vă cresc cu guvernante, vă îmbracă numai în mătăsuri, vă trimet la pensioane în streinătate și pe urmă vă aruncă în spinarea noastră, cu câteva zeci de mii de lei. Și dumneavoastră doriți să continuați traiul luxos, cu care v'au deprins niște răi părinți. Da, răi părinți. Părinții buni, cari își iubesc copiii, nu-i învață pretențioși, când n'au de unde.

Adina. — Așa ! Acum faci proces părinților mei. Nu e vorbă, asta ți-e meseria. Te rog ascultă-mă. Dacă ai de gând ori de câte ori mi-oi cumpăra un ac de gămălie, să-mi faci asemenea scene, te previn că.... dar mai bine tac.

Radu. — Ce vrei să spui? Că mă lași? Că te desparți de mine? Mă amenințI? In orice caz prefer.... dar mai bine tac și eu.

Adina. — Asta trebuia să faci dela început. **(Vrea să iasă)**

Radu. — **(O apucă de mână)** Unde te duci?

Adina. — Lasă-mă că m'ai agasat.

Radu. — Natural. Te-am agasat. Când vă spunem lucruri, cari nu vă vin la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista transilvania nr.1-3 1931-1932

socoteală, vă agasați numai decât. Pe noi ne agasează mai mult faptele dumneavoastră ușuratece. Stai! Unde vrei să pleci acum?

Adina. — Nu te privește.

Radu. — Foarte cuviincios răspuns.

Adina. — (Se smucește și scapă din mâna lui Radu) La cinci avem law-tennis. Mă duc să mă îmbrac.

Radu. — Poftim! Nu-ți spuneam? D'abia venișI acasă și iar o pornești pe drum. Și cu cine joci?

Adina. — Partida obicinuită. Nu ți-am spus-o de o mie de ori?

Radu. — Când vii îndărăt?

Adina. — Când oi sfârși.

Radu. — Vino mai de vreme. Azi dimineață n'am mâncat nimic.

Adina. — Dacă ți-e foame, mănâncă singur. N'o să stric partida pentru stomacul tău. Uf! Vai de femiile, cari au parte de asemenea bărbați (Ese)

XIV.

ADINA, LUCIA.

Lucia. — Dragă Adina! Am venit să-ți vorbesc de o chestiune foarte delicată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://www.statrom.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Delicată pentru tine sau pentru mine?

Lucia. — Pentru tine (o pauză) Ai furat inima cuiva.

Adina. — (Se roşeşte) Eu?

Lucia. — Lasă, lasă! De ce te prefaci că nu ştii?

Adina. — Nu mă prefac.

Lucia. — Alaltă-eri, a venit la mine acasă doctorul Damian, vărul meu.....

Adina. — (Se roşeşte) Da?

Lucia. — Te-ai dat de gol.

Adina. — Pentru ce?

Lucia. — Cum ai auzit numele: Damian, te-ai roşit. (Adina lasă ochii în jos) Nu te jena de mine, fiindcă ştiu tot.

Adina. — N'ai ce să ştii de oarece nu e nimic între mine şi el.

Lucia. — N'am zis asta, dar nu poţi să tăgăduieşti că ţine la tine.

Adina. — Poate.

Lucia. — Cum îţi spuneam. A venit la mine şi mi-a spus că de câteva luni e îndrăgostit de tine, dar că tu nici nu vrei să ştii de el. (o pauză) Să-l fi văzut în ce stare era! Plângea ca un copil.

Adina. — E vina mea?

Lucia. — Ai şi tu o mică parte de vină.

Adina. — Care?

Lucia. — La început ai fost drăguţă, ai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdrr1901-1932

cochetat cu el, ai făcut în sfârşit tot ce face o femeie, când vrea să arate unui bărbat că nu-i este indiferent şi pe urmă, după ce şi-a pierdut capul l'ai lăsat, cum se zice, cu carul în drum.

Adina. — Când o femeie cochetează cu un bărbat nu însemnează că vrea să fie amanta lui.

Lucia. — Nu trebuie să te joci cu inima cuiva.

Adina. — Nu m'am jucat cu inima lui.

Lucia. — Ba te-ai jucat. (o pauză) Ascultă, spune-mi drept! Nu ţi-e de loc drag? (Adina se roşeşte şi nu răspunde) Mie poţi să-mi spui. Suntem prietene destul de bune.

Adina. — (După o ezitare) Indiferent nu mi-este.

Lucia. — (Zâmbeşte) Ei, atunci?

Adina. — Tocmai fiindcă nu mi-era indiferent, n'am mai vrut să-l încurajez. Unde aş fi ajuns?

Lucia. — Te întrebi unde ai fi ajuns, dar nu te întrebi unde eşti. Viaţa e aia, pe care o duci tu cu bărbat'tu? Până când o să suferi? El petrece pe toate cărările, te înşeală cu toate femeile şi tu să nu-ţi permiţi cea mai mică libertate. Dacă ai fi avut un bărbat cum se cade, n'aş fi îndrăz-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransvon.ro/mdrr1901-1932

nit să-ți vorbesc de astfel de lucruri. Și apoi, nu zic să-l înșeli. In definitiv, fiecare femeie face ce vrea și dacă tu vrei să-i rămâi credincioasă lui Radu, nu eu o să te sfătuesc ca să faci altfel. Dar asta nu însemnează că nu poți să schimbi câteva vorbe cu un om, care te iubește. Ai mai scăpa și tu de atmosfera aia înăbușitoare de acasă. (O pauză) Inima ta nu e dornică de dragoste?

Adina. — (Își șterge câteva lacrimi) Da, dar aș vrea o dragoste cinstită, de care să nu mă sfiesc la lumina zilei; o dragoste, pe care s'o am în fiecare clipă, iar nu s'o fur din când în când; o dragoste liniștită, care să nu fie agitată de nimic și pe care să n'o poată turbura nimeni. Și o astfel de dragoste nu poți s'o ai dela un amant. Pentru ce nu vrea să mă ia de nevastă?

Lucia. — Mi-a vorbit și de asta. Mi-a spus că are gândul ăsta, dar pentru moment nu se poate însura cu tine, fiindcă e la începutul carierei și nu are încă o situație bănească mulțumitoare.

Adina. — Nu e nimic. Soții, cari se iubesc, nu au nevoie de prea mulți bani, ca să trăiască bine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Lucia. — (Se plimbă prin odaie) De! Nu știu ce sfat să-ți dau. Ți-am spus dela început că e o chestiune delicată. Tot ce pot să-ți spun e că te iubește (Se oprește la fereastră) A!

Adina. — Ce e?

Lucia. — Vino repede la fereastră.

Adina. — (Se duce iute la fereastră) Am venit.

Lucia. — Uită-te afară.

Adina. — Mă uit.

Lucia. — Nu vezi pe nimeni?

Adina. — Nu.

Lucia. — la uită-te la banca aia din grădina de peste drum. Cine șade pe ea?

Adina. — (Emoționată) Am văzut. E doctorul.

Lucia. — Săracu! Mă așteaptă să-i duc rezultatul. (Râde) De ce nu-l primești la tine?

Adina. — Vai de mine! Dacă vine Radu?

Lucia. — Ii spun că doctorul a venit cu mine.

Adina. — Nu, mi-e frică.

Lucia. — Va să zică dacă nu ți-ar fi frică....

Adina. — E! Lasă-mă în pace Lucia.

Lucia. — Ce veste să-i duc?

Adina. — Aceia ce ți-am spus.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Lucia. — Spune-i ceva mai drăguț.
Adina. — O femeie măritată nu poate să spună lucruri drăguțe unui bărbat.
Lucia. — Uită-te la el săracu. Ce trist e! Nu ți-e milă?
Adina. — Ce vrei să-i fac?
Lucia. — Știi ce cred eu că ar fi bine?
Adina. — Ce?
Lucia. — Să veniți într'o zi la mine și să vorbiți de ceia ce vă interesează. Vă las și singuri, dacă vreți. Sper că o să vă înțelegeți.
Adina. — Dar dacă aude cineva?
Lucia. — De unde vrei să audă?
Adina. — Și bărbatul tău mă jenează.
Lucia. — Pe el îl expediez eu de-acasă. **(O pauză)** Ce zici?
Adina. — Știu eu?
Lucia. — Haide, hotărăște-te odată. Vii?
Adina. — **(După o lungă ezitare)** Bine. Viu mâine la cinci după prânz. Dar spune-i să nu care cumva să scape vr'o vorbă.
Lucia. — De asta să nu-ți fie frică. **(Zâmbește)** Ceva drăguț să-i spun? **(Adina se roșește)** Când o auzi că vă întâlniți sare în sus de bucurie. Prin urmare mâine la cinci.
Adina. — Cu siguranță.
Lucia. — La revedere dragă Adina! **(Ese)**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvaniara/mdr/1901-1932

XV.

RADU, ADINA.

Radu. — Supa afumată, cartofii nefierți, friptura sleită. Mâncare e asta sau ce?

Adina. — Eu sunt de vină dacă bucătăreasa e nepricepută?

Radu. — Bucătăreasa nepricepută!

Adina. — Da. Când ți-am spus să luăm un bucătar, ai început să țipi că nu-ți dă mâna să plătești optzeci de lei pe lună. Dacă nu-ți dă mâna, mănâncă supă afumată.

Radu. — Adică vrei să zici că trebue să ai bucătar, pentru ca să mănânci bine? Alta e cauza. Dac'ai fi o femeie gospodină, ai vedea ce bine am mânca, dar vezi că nu dai cu anii prin bucătărie. Păcat de banii, pe cari îi cheltuesc. Coșnița, băcănia și leafa slugilor, mă costă peste nouă sute de lei pe lună. Și în schimb ce am? Nu pot să mănânc un ou fiert cum se cade, iar pe biuroul meu, stă praful nederanjat cu săptămânile. Unde nu-i cap, vai de picioare! Ai văzut ce bine am mâncat săptămâna trecută la Stelorian?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
ev.stat.transilvania.ro/mdrr1900-1932

Adina. — Găina vecinului! Şi pe urmă crezi că în toate zilele mănâncă aşa? Du-te odată când n'au invitaţi şi fac prinsoare c'o să găseşti pe masă: varză cu carne şi brânză de putină. Noi însă, slavă Domnului, o ducem numai în trufandale.

Radu. — Mai bine varză cu carne bine gătită, decât trufandale pe cari să nu poţi să le mănânci.

Adina. — Să mă ierţi! De obicei mâncăm foarte bine. Dar dacă odată pe an se afumă supa, nu e un motiv să faci scandal. Asta se întâmplă în casele cele mai bune. Şi Regele o fi mâncând une-ori supă afumată. **(Radu desface un ziar şi începe să citească)** Dar, firește, când cineva e aşa de cârtitor din fire, cum eşti tu, găseşte în totdeauna nod în papură. Cum? **(Radu citeşte)** A? Nu răspunzi nimic? Cred şi eu fiindcă n'ai ce răspunde. De câtva timp ai ajuns de nesuferit. Nu mai poate cineva să-ţi intre în voie. Tot ce se întâmplă în casa noastră nu e bine. Tot ce fac eu e rău. Ai zis ceva? **(Radu citeşte)** Şi la urma urmei, n'o să mă înveţi tu cum să-mi duc casa. Mă amestec eu în afacerile tale? Nu. Atunci? Pentru ce îţi vâri nasul în lucrurile, cari nu te privesc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

și cari sunt lăsate în seama femeilor. Ce? **(Radu citește)** Supa afumată! Pentru ce n'ai spus din capul locului? Putea numai decât să-ți facă un bulion. Bulionul se prepară repede. Cartofii, dacă nu erau fierți, îi mai lăsam nițel pe foc și friptura sleită o încălzeam din nou. Toate lucrurile ar fi fost bune. Tu nu vrei să fie bune. N'ai spus nimic. Ai mâncat din toate și la urmă ai început să mă plictisești cu observațiile. Ce vrei să spui? **(Radu citește)** În loc să citești mai bine ai răspunde ceva. **(Îi zmulge ziarul din mână)** Nu e cuviincios ce faci. Eu vorbesc de un sfert de oră și tu citești gazeta. Cum?

Radu. — Cu toate că am citit, am auzit în întregime rechizitorul tău. Da. Eu sunt vinovat. Iartă-mă.

Adina. — Lasă ironia la o parte. Știi că nu te prinde de loc când vrei să faci pe ironicul. Nu te silesc să-mi ceri iertare, dar te rog să nu mă cicălești altă dată.

Radu. — Am înțeles. **(Se uită la ceas)** Nouă! Ce ne facem astă seară?

Adina. — Ce vrei.

Radu. — Să mergem la Protopopescu.

Adina. — Frumoasă propunere! Tu începi să faci politică cu el, pe urmă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

jucați domino, iar după o oră adormiți amândoi.

Radu. — Atât mai bine pentru voi că puteți să vorbiți ce vreți.

Adina. — Ce să vorbesc cu o femeie incultă ca nevasta lui?

Radu. — Cum n'ai ce să vorbești?

Adina. — O femeie, care n'a citit altceva în viața ei decât foiletoanele ziarelor.

Radu. — Și tu vrei să zici că ești foarte cultă, dacă ai citit câteva romane franțuzești.

Adina. — In chestie de literatură, dă-mi voie să nu stau de vorbă cu tine. Tu știi: *Drept* și atâta tot. Dacă te scoate cineva din codurile voastre, rămâi ca vițelul la poarta nouă. Și măcar nici codurile nu le cunoști pe toate. De codul manierelor elegante, habar n'ai.

Radu. — (Râde) Câte-odată ai haz.

Adina. — Eu am haz în totdeauna.

Radu. — Va să zică nu vrei să mergi?

Adina. — Nu.

Radu. — Atunci știi ce?

Adina. — Ce?

Radu. — Trimete la vecina Constantineasca, să vie la noi să facem o panțarolă.

Adina. — Fugi d'acolo! Constantineasca a îmbătrânit. Adoarme cu căr-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ţile în mână. Dacă vrei să joci cărţi, facem amândoi un tablinet pe douăzeci de lei.

Radu. — Nu plăteşti când pierzi.

Adina. — Mă rog, mă rog. Punem banii pe masă.

Radu. — Bine. Unde sunt cărţile? Stai că te învăţ eu minte. Câştig douăzeci de lei şi râz de tine.

Adina. — Câştigă, dacă eşti în stare. Nu îmi pare rău. **(Aduce cărţile)**

Radu. — Cine face cărţile?

Adina. — Acela care trage carte mai mică. **(Trag amândoi cîte o carte)**

Radu. — Bine. Ce ai tras?

Adina. — Opt de cupă. Şi tu?

Radu. — Şapte de caro. Se arată ghinion. Nu credeam să-mi pice una mai mică. Nu face nimic. **(Pun amândoi câte o hârtie de douzeci de lei pe masă. Radu amestecă cărţile şi le împrte)**

Adina. — Un tablinet. **(Vrea să însemneze)**

Radu. — Nu, nu. Eu ţiu socoteala, fiindcă tu ai noroc la scris.

Adina. — Impertinentule! **(Râde)**

Radu. — E, e! Ce-ai luat acolo? Trei cu şase nu fac zece. Sau ţii mult să ai conţina mare?

Adina. — Ce tot vorbeşti? Am luat trei cu şapte, nu cu şease.

Radu. — **(Râde)**. Pe şapte îl luaseşi îna-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr1901-1932

inte. Cui îi spui? Vezi d'aia nu joc cu tine. Cam înşeli.

Adina. — (Râde). Nu mă insulta! Stai puţin. (Face socoteala cărţilor) Fora! (Ia repede banii.

Radu. — Aşa cine nu ştie?

Adina. — (Râde) Ţi-am spus că eşti agiamiu? Mulţumesc.

Radu. — Ai pentru ce.

Adina. — (O pauză) Te rog ceva. Să nu mă refuzi. Azi, trecând prin oraş, am văzut o pălărie foarte drăguţă şi costă şeasezeci de lei. Douăzeci am, îmi mai trebue patruzeci.

Radu. — (Scoate din porte-feuille patruzeci de lei şi îi dă) Făcuşi ce făcuşi şi-mi şterpelişi şeasezeci de lei. Să mai zici că nu sunt bun cu tine, că nu-ţi fac toate chefurile.

Adina. — Cine a spus asta? Cine a îndrăznit? Mulţumesc. Haide acum să-ţi cânt la piano.

Radu. — Merg, dar să mă laşi să mă pun la papuci. Cunoşti tabetul meu.

Adina. — Altfel nu savurezi pe Chopin. (Râd amîndoi).

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcri1901-1932

XVI.

RADU, ANTON.

Radu. — Un nou succes.
Anton. — De bară?
Radu. — Când ți-am vorbit eu vr'o-dată de afaceri avocățești?
Anton. — Atunci?
Radu. — Un succes de inimă.
Anton. — Iar ești îndrăgostit?
Radu. — Și de astă-dată de-abinele.
Anton. — De cine?
Radu. — De o cântăreață.
Anton. — Da? Te-ai ridicat în rang.
Radu. — Și încă bine de tot.
Anton. — Și cine e fericita cântăreață?
Radu. — Franțuzoaica Jvonne.
Anton. — N'ai avut gust rău și apoi trece drept o bună cântăreață.
Radu. — Cu drept cuvânt. Aseară a avut un succes strălucit. A fost chemată de mai multe ori la rampă. La sfârșitul reprezentațiunei, m'am dus pe scenă, am intrat în cabina ei și am felicitat-o. Eram mai emoționat ca un licean, care face o declarație de dragoste. După ce s'a schimbat am mers cu ea la Capșa, am supat și azi noapte, dragă prietene, azi

Muzeul Digital al Romanului Românesc

noapte m'a îmbrățișat pentru prima oară....

Anton. — Ți se pare așa extraordinar succesul tău? În lumea cântăreților, îmbrățișarea e un lucru obicinuit, banal, fără nici o importanță, așa precum în lumea noastră e o strângere de mână.

Radu. — Și ce îmbrățișare caldă! De ce nu îmbrățișează toate femeile așa?

Anton. — Asta e! Dacă n'or ști ele să îmbrățișeze, cari îmbrățișează așa de mult și pe așa de mulți, apoi cine vrei să știe?

Radu. — Nu vrei să-ți pierzi obiceiul să bârfești.

Anton. — Cum se poate Radule, la vârsta ta să mai fii așa de naiv? Crezi că Jvonne te iubește?

Radu. — Și de ce nu? O cântăreață nu poate să iubească?

Anton. — Un bărbat trebue să aibă multe însușiri pentru ca să fie iubit de o așa femeie.

Radu. — Și mie îmi lipsesc?

Anton. — Toate, afară de una.

Radu. — Care?

Anton. — Banii.

Radu. — Jvonne, femeie interesată! Asta trebuia s'o aud dela tine. Află,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
registratransilvania.ro/mdrr1901-1932

dragul meu, că a refuzat propunerea unui milionar din cauza mea.

Anton. — Cine ți-a spus?

Radu. — Ea.

Anton. — (Râde). Au trecut anii de geaba peste tine Radule. Ai rămas cu mintea de copil. (Râde). Ea ți-a spus. Se poate să n'o crezi?

Radu. — Să știi c'o cred.

Anton. — Din cele ce-ți spune o cântăreață, să nu crezi nici pe sfert.

Radu. — Pentru ce?

Anton. — Dar bine, ai uitat? Cântărețele trăesc o viață plină de disimulare. Ele se prefac de dimineață până seara și mai ales de seara până dimineața. Asta e meseria lor. Ele zâmbesc, fără să fie vesele; plâng, fără să fie triste; îmbrățișează, fără să dorească și se dau, fără să iubească.

Radu. — Asta e părerea stupizilor, despre cântărețe.

Anton. — Mulțumesc.

Radu. — Ele au, din potrivă, o sensibilitate mult mai ascuțită decât celelate femei. In inima lor orice sentiment are un răsunet mai puternic. Ele sunt mamele cele mai blânde și amantele cele mai duioase.

Anton. — Asta tot ea ți-a spus'o?

Radu. — Ești un idiot.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/mdrr1901-1932

Anton. — (o pauză). Dar cu urmărirea ce ai făcut?

Radu. — Ce urmărire?

Anton. — Nu-mi spuneai acum câtva timp că ai primit o scrisoare anonimă?

Radu. — Ei și?

Anotn. — Ziceai că ai de gând să-ți urmărești nevasta.

Radu. — Mi-am luat seama. Vreme de asta am eu acuma? Și dacă vorbește cu un tânăr necunoscut, cum spune scrisoarea, ce-mi pasă? N'o iubesc și când nu iubești o femeie, ți-e indiferent orice ar face.

Anton. — Eri aveai altă părere.

Radu. — Azi am alta.

Anton. — Și mâine poate să ai din nou, alta.

Radu. — (o pauză). Se cunoaște că ai avut intenția să intri în diplomație. Te preparaseși pentru cariera asta.

Anton. — De ce spui asta?

Radu. — Mă iei cu finețe. Socotești, că lăsându-mă să întrevăd posibilitatea unei infidelități din partea nevestei mele, o să mă abat din drumul apucat. La mine nu merge cu diplomație...

Anton. — Ca să nu bănuești că vreau să fiu diplomat cu tine, o să-ți spun

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

lucrurile pe șleau. Mi se pare că ești în ajun de a-ți pierde nevasta.

Radu. — Unde dă Dumnezeu ! (O pauză). Dar de ce s'o pierd ?

Anton. — Pentrucă tânărul necunoscut din scrisoarea anonimă, e acum foarte cunoscut.

Radu. — Cine e ?

Anton. — Doctorul Damian.

Radu. — (Cade puțin pe gânduri). De unde știi ?

Anton. — Mă rugaseși s'o urmărim amândoi. Am urmărit'o singur. I-am văzut foarte adeseaori vorbind împreună. Poate că vrei să-mi spui : Asta nu însemnează nimic. O femeie nu poate să vorbească cu un bărbat ? Da, dar nu prin locuri dosnice și străzi la marginea orașului. Că până acum nu trăesc împreună, e fără îndoială, de oarece în cazul ăsta nu nu s'ar mai întâlni pe stradă. Socotesc însă că e momentul să dai mai multă atențiune Adinei și să pui sfârșit vieței tale destrăbălate. Altfel.... Ce vrei ? E și ea femeie, are și ea inimă. Un om cât de cinstit ar fi, dacă zile întregi n'are ce mânca, e ispitit să fure. Sufletul are și el nevoie de hrană ca și corpul și o fe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

meie, cu sufletul înflămânzit, începe să fure...

Radu. — (Rămâne mai multă vreme îngîndurat). Ce e azi Marți sau Miercuri?

Anton. — Marți.

Radu. — (Inumără pe degete) Miercuri, Joi, Vineri, Sâmbătă. Patru zile. Cam mult.

Anton. — Ce socoteală faci?

Radu. — (vesel). Sâmbătă am a doua întâlnire cu Jvonne. Ah! Când mă gândesc....

Anton. — Poftim! Eu despre ce-i vorbesc și el ce-mi spune! (O pauză). Radule o să regreți.

Radu. — N'o să regret nimic. (O pauză). Mergi și tu Sâmbătă la București?

Anton. — Merg. De ce să nu merg? Eu nu sunt însurat.

Radu. — Supăm împreună.

Anton. — N'ai putea să mă prezinți și pe mine unei cântărețe?

Radu. — S'o rugăm pe Jvonne.

Anton. — Tu cu Jvonne și eu singur, n'are nici un haz.

Radu. — Cine vrea să cunoască toate deliciile dragostei să iubească o cântăreață.

Anton. — Sunt curios frate să cunosc și eu pe una, fiindcă prea îmi vorbești de ele lucruri mari.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdir1901-1932

Radu. — Acum lasă-mă, că am de făcut un act de ipotecă.
Anton. — Te las. Acum s'au mărit cheltuelile.
Radu. — Totdeauna am cheltuit mult.
Anton. — Ştiu, dar glumeam. La revedere. **(Ese).**

XVII.

RADU, ADINA.

Radu. — Ce-ai ascuns în mână?
Adina. — Nimic, ce să ascund?
Radu. — Te rog să desfaci mâna.
Adina. — **(Deschide mâna).** Poftim.
Radu. — O scrisoare?
Adina. — După cum vezi.
Radu. — Cui i-este adresată?
Adina. — Mie.
Radu. — Arată-mi-o.
Adina. — Ţi-am spus să te desberi de obiceiul, pe care 'l ai să-mi citeşti scrisorile. Eu ţi le citesc pe-ale dumnitale?
Radu. — Ai taine pentru mine?
Adina — N'am nici o taină. Nu înţeleg însă ca scrisorile, cari-mi sunt adresate, să fie deschise de alt-cineva decât de mine. Nu este nimic mai urât.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Dacă aș primi scrisori compromițătoare, aș avea inteligența, ca să spun să mi le adreseze: *Poste restante,* iar nu acasă.

Radu. — Nu știu dacă sunt sau nu compromițătoare, dar un bărbat are dreptul să citească scrisorile nevestei sale.

Adina — Drepturilor, pe cari le aveți asupra noastră, de-și nu sunt prin nimic justificate, totuși ne supunem fiindcă vi sunt acordate de lege. Arată-mi însă și mie articolul din cod, care să dea voie bărbaților ca să citească scrisorile nevestelor.

Radu. — Text de lege în acest sens nu există, e adevărat, dar e obicei și obiceiul vechiu, câștigă putere de lege.

Adina. — Obiceiul bun, dar cel prost nu. In orice caz, eu nu mă supun.

Radu. — Nu vrei să-mi dai scrisoarea?

Adina. — Nu.

Radu. — O să ți-o iau cu forța.

Adina. — Aș vrea să văd și asta, folosindu-te de singura superioritate, pe care ți-o recunosc.

Radu. — Te rog încă odată să mi-o dai.

Adina. — Cu nici un preț.

Radu. — Cu nici un preț?

Adina. — Cu nici unul.

Radu. — Bine. O să vedem. **(Se duce spre Adina).**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Adina. — (Fuge). Te rog să mă lași în pace.

Radu. — (O prinde). Mi-o dai de bună voie?

Adina. — Ferească Dumnezeu!

Radu. — Atunci... (Ii desface mâna și-i ia scrisoarea).

Adina. — E desgustător aceia ce faci.

Radu. — Nu sunt eu de vină. Pentru ce nu mi-ai dat-o?

Adina. — Ascultă! Te sfătuesc, spre binele tău, să n'o deschizi.

Radu. — De ce? A! Va să zică e tot ce bănuiam. O scrisoare de dragoste. (Adina se roșește și nu răspunde nimic). O scrisoare de dragoste, nu e așa?

Adina. — Ei bine, da.

Radu. — Bravo! De- acuma ai început.

Adina. — Eu nu i-am scris nici odată.

Radu. — Dacă nu i-ai scris cum îșî permite să-ți adreseze scrisori?

Adina. — Om prost crescut.

Radu. — Dacă e om prost crescut, pentru ce ești în corespondență cu el?

Adina. — Ți-am mai spus, că eu nu i-am scris niciodată.

Radu. — Pentru ce-i primești scrisorile?

Adina. — Mă distrează.

Radu. — Te distrează?

Adina. — Da, fiindcă sunt pline de prostii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/?dn=1901-1932

Radu. — Prin urmare ai primit multe?
Adina. — Foarte multe.
Radu. — Și cine e imbecilul care ți le scrie?
Adina. — Nu pot să-ți spun.
Radu. — Dar de ce mă mai rog de dumneata, când am scrisoarea în mână?
Adina. — Încă odată, te rog să n'o deschizi.
Radu. — Pentru ce?
Adina. — Se poate întâmpla o nenorocire.
Radu. — Orice nenorocire s'ar întâmpla, o deschid.
Adina. — Ce-și face omul singur.....
Radu. — **(Desface nervos, scrisoarea și se uită de cine e semnată).** *R.* Semnează cu inițiala. N'are curajul să-și dea numele întreg. **(Citește).** „Ingerule". **(Vorbește).** Știi că promite? **(Citește).** „Nu găsesc cuvinte, prin cari să-ți arăt chinul, pe care sufletul meu l'a încercat aseară când te-am văzut" **(Vorbește)** Zice, idiotul, că nu găsește cuvinte și scrisoarea este chilometrică. **(Citește)** „Toată noaptea m'am gândit la tine și n'am putut să dorm". **(Vorbește)** Insomniile îndrăgostiților. **(Citește)** „Îți vedeam picioruşul alb și catifelat ca de păpușă, gâtul delicat și subțire ca de lebădă". **(Vorbește)** Admirabile ima-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gini. (Citește) „Erai, ca de obicei, lângă acela care constitue obstacolul fericirei mele. Imi venea să-l strâng de gât". (Vorbește) Asta o să ți-o fac eu ție, imbecilule. (Citește) „Când va suna oare acea oră fericită, în care să te pot smulge de lângă acel tiran și să te simț lângă mine, vecinic lângă mine și să știu că ești a mea, numai a mea. Dacă această oră nu va suna mai repede, nu mai răspund de faptele mele, de oarece suferințele o să-mi întunece mintea și un om cu mintea întunecată, este iresponsabil. Te aștept mâine la locul unde ne întâlnim de obicei....." (Vorbește) A? Va să zică vă și întâlniți? (Adina cu ochii în pământ nu răspunde nimic) (Citește) „Eri m'am întâlnit cu mama ta. Se uita rău la mine. (Se oprește puțin) Nu i-a mai trecut necazul că am vorbit cu tine în biserică. Lasă mă împac eu cu ea, când i-oi fi ginere" (Vorbește) Ce însemnează asta?

Adina. — (Râde puternic) E o scrisoare de a ta, de acum câțiva ani.

Radu. — Nu mai înțeleg nimic.

Adina. — Pentru că-mi deschizi necontenit scrisorile, m'am gândit să-ți fac o farsă. Am luat una din scrisorile, pe cari mi le trimeteai pe vremuri,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1901-1932

am pus-o într'un plic, i-am scris adresa și am băgat-o într'o cutie.

Radu. — N'am ce să zic. Frumoasă farsă! Dar scrisorile tot ți le deschid și de-aici înainte.

XVIII.

ADINA, DINU.

Dinu. — De ce-ai întârziat? Intâlnirea era la trei.

Adina. — Am trecut de mai multe ori cu trăsura pe-aici, dar n'am putut să intru, fiindcă erau oameni pe stradă și mi-era teamă să nu mă vadă cineva.

Dinu. — (o îmbrățișează) Ce fericit sunt!

Adina. — Și eu!

Dinu. — Pentru ce ți-a trebuit atâta vreme ca să te hotărăști să-mi dai o întâlnire.

Adina. — Nu e așa ușor pentru o femeie, să dea întâlnire unui bărbat. Apoi mă gândeam că poate nu mă iubești și atunci de ce?... (o pauză) Nu știu de ce mi-e frică?

Dinu — De ce să-ți fie frică? Nu ești singură.

Adina. — Tocrmai d'aia mi-e frică, fiindcă nu sunt singură, ci sunt cu tine.

Dinu. — Scoate-ți pălăria.... stai jos.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1901-1932

Adina. — O să stau, mai ales că vreau să-ți vorbesc.

Dinu. — Vorbește-mi cât de mult. Știi cu câtă plăcere te ascult. Dar nu sta așa. Par'că ești la o vizită de etichetă. Mai întâi că aici nu ești la mine.

Adina. — Dar unde?

Dinu. — (Zânbește) La tine.

Adina. — (Își scoate pălăria și începe să se uite în jurul ei) E drăguț.... la mine. (Se așează lângă Dinu)

Dinu. — Da. Mai târziu o să-ți arăt toată casa. Să vezi ce bine sunt instalat. (O pauză) Ce bine ai făcut Adina, că ai venit! Până acum n'am avut în viață clipe așa de dulci. Ce poate să fie mai bun decât să ai lângă tine, pentru prima oară, pe femeia iubită, visată de atâta timp, dorită și ce este mai delicios decât un lucru, cu nerăbdare așteptat.

Adina. — Și oprit.

Dinu. — Fiindcă e oprit, e așa de delicios.

Adina. — In totdeauna, de când te cunosc, mi-ai spus cuvinte frumoase, dar astea le spun nu numai bărbații, cari iubesc o femeie, dar și aceia cari o doresc, fără s'o iubească.

Dinu. — Te îndoești de dragostea mea? Dacă n'am găsit vorbe noi, cred însă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901 1932

că chipul, în care le exprim îți arată fără greutate, tot ce este în inima mea.

Adina. — Va să zică mă iubești?

Dinu. — Ca un nebun.

Adina. — Dac'aș judeca după reputația pe care o ai, nu te-aș crede.

Dinu. — Dar ce reputație am?

Adina. — A unui bărbat nestatornic. N'aș vrea să adaog o filă la marea carte a cuceririlor tale și să trec pe aici, evaporându-mă ca o picătură de parfum.

Dinu. — Se poate să te gândești la așa ceva?

Adina. — Dacă mă iubești, iată ce-o să fac.

Dinu. — Ce?

Adina. — Diseară, când m'oi duce acasă, spun bărbatului meu tot.

Dinu. — (Inmărmurit) Cum?

Adina. — Înțelegi în ce situație falșă m'aș găsi. Ar trebui să mint, să fiu împărțită între bărbatul meu și tine. Nu, nu. Din clipa în care mă voi da ție, nu mai vreau să aparțin celuilalt.

Dinu. — Dacă toate femeile măritate ar avea așa idei.....

Adina. — Atunci?

Dinu. — Nu s'ar mai găsi amanți.

Adina. — Și ar fi rău? (O pauză)) Nu-ți vine la socoteală să-i spui lui Radu?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1937

(Dinu dă din umeri fără să răspundă nimic) Acum îmi dau seama de dragostea ta și nu mai am ce să caut aici. (Se scoală)

Dinu. — Adina! (O apucă de mână) Ce sunt copilăriile astea? Știi destul de bine că te iubesc. Nu trebue să-i spui însă lui Radu deocamdată nimic, fiindcă acum căsătoria noastră e imposibilă.

Adina. — Imi pare rău, dar n'am ce să fac. Mă duc.

Dinu. — Adina!

Adina. — (Râde și se așează) Prostule mic! Am vrut doar să te încerc. Nu-ți fie teamă. Nu mă duc, nu-i spun nimic.

Dinu. — Te iubesc! (O sărută).

Adina. — Adevărat? Numai pe mine mă iubești? Pe alta nu?

Dinu. — Sunt numai al tău.

Adina. — Nu minți?

Dinu. — Te iubesc, te iubesc.

Adina. — Bagă de seamă! Vreau inima ta întreagă. Dacă vrei să-ți satisfaci numai un capriciu, lasă-mă....

Dinu. — Nu e capriciu, e dragoste. (O pauză) Mi-ai promis.... că astăzi...

Adina. — Mâine.

Dinu. — Tot așa mă amâni dintr'o zi într'alta.

Adina. — Te întreb încă odată, înainte de a fi cu desăvârșire a ta: Mă iubești?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraseleniaalmoro1901-1932

Dinu. — Pentru Dumnezeu! De câte ori vrei să ți-o spun? Nu vezi că de câteva luni ești stăpână pe ideile și acțiunile mele? Până acum n'am știut ce e dragostea. Acum o cunosc. Am simțit, în sfârșit, emoțiunea pe care o caut de atâta timp și suferința, de care plâng atâția bărbați și atâtea femei. Dragostea este sentimentul, care face ca ochii tăi să vază numai o ființă; ca urechile tale să audă doar glasul ei; ca inima ta să bată numai pentru ea singură. Și ochii tăi o văd, chiar când nu e lângă tine; urechile tale o aud, chiar când e în depărtare și inima ta începe să bată doar amintindu-ți-o.

Adina. — Ce frumos vorbești!

Dinu. — (o sărută) Ești fericită?

Adina. — Da.

Dinu. — Unde e Adina? Ce face Adina? La ce se gândește Adina? Iată de ce sunt necontenit frământat.

Adina. — Taci, taci! Nu-mi mai spune nimic. Mi-e frică să nu-mi pierd capul și în clipele astea am nevoie de el mai mult ca ori când.

Dinu. — (o sărută) De ce nu vrei astăzi, Adina?

Adina. — Mâine, mâine.

Dinu. — (o sărută) Te rog Adina!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mori1901-1932

Adina. — Nu.
Dinu. — De ce nu?
Adina. — Nu se poate.
Dinu. — (O sărută) Te rog, te rog.
Adina. — Nu-mi mai cere nimic, fiindcă mi-e teamă că n'o să am puterea să te refuz.
Dinu. — (O sărută) Vino!
Adina. — Taci!
Dinu. — Haide!
Adina. — Taci! Nu auzi?
Dinu. — Dacă vrei să tac, lasă-mă să-ți sărut gura. Când buzele mele sunt lipite de ale tale, atunci numai vorbesc. (Se sărută de mai multe ori)
Adina. — Lasă-mă, lasă-mă. Plec.
Dinu. — Mai stai.
Adina. — Nu.... îmi pierd mințile.
Dinu. — (O sărută) Atunci, mâine?
Adina. — Mâine.
Dinu. — (O îmbrățișează) Te iubesc Adina! Te iubesc! Te iubesc.... (Adina ese).

XIX.

RADU, ADINA.

Radu. — Ești gata?
Adina. — Aproape.
Radu. — Impachetezi de două zile și tot n'ai isprăvit?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaneasca.ro/md=1901-1932

Adina — După ce că nu mi-ai ajutat la nimic, mai faci și gălăgie?

Radu. — În viața mea nu mi-am așezat o cămașă în geamantan. Avem multe pachete?

Adina. — Destule. Patru cufere....

Radu. — Dar ce Dumnezeu ai pus în patru cufere?

Adina. — Rochile mele și hainele tale.

Radu. — Eu mi-am luat trei costume de haine și pentru ele nu e nevoie nici de o jumătate de cufăr. Se vede că ți-ai luat toate rochile?

Adina. — Câte-mi trebue.

Radu. — Altceva mai avem?

Adina. — Trei geamantane cu rufe și ghete, un sac mare cu saltele și perne.

Radu. — Saltelele și pernele de ce le-ai mai luat?

Adina. — Nu dorm eu pe saltelele și pernele dela hotel.

Radu. — Cum văd, ducem toată casa.

Adina. — Patul și căruciorul copilului. Asta e tot ce mai luăm.

Radu. — Cred că e de ajuns.

Adina. — Mie 'mi place, când sunt la băi, să mă simt ca la mine acasă. **(O pauză)** Așa. Acum sunt gata. Camionul a venit?

Radu. — E de-o jumătate de oră la poartă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Atunci să chem servitorii și să le spun să așeze lucrurile și să plece camionul înainte la gară.

Radu. — Cheamă-i.

Adina. — **(Cheamă servitorii și le poruncește să așeze cuferile în camion)** La câte-ai spus să vie trăsura?

Radu. — Vrei să zici trăsurile?

Adina. — Una n'ajungea?

Radu. — Să mergem zece 'ntr'o trăsură? Tu, soacră-mea, eu, copilul, doica? Ce? Mergem la moși?

Adina. — **(Se uită la ceas)** Patru fără un sfert. Să mă îmbrac repede și eu că mai avem o jumătate de oră până la plecarea trenului. Cu cât ai aranjat la Hotel?

Radu. — Șeasezeci de lei pe zi, casă și masă.

Adina. — Cu atâția bani puteam să mergem în străinătate.

Radu. — Tu ai fost de părere să rămânem în țară.

Adina — Adică doctorii, nu eu. Mi-au spus că-mi fac bine apele dela Slănicul din Moldova.

Radu. — Cât voi trăi, nu mai mă duc la băile noastre. Cheltuesc tot atât ca și în străinătate, dacă nu mai mult și în schimb n'am nimic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Adina. — Acum ce vrei să mai faci? S'a isprăvit.

Radu. — Vorbesc pentru viitor. (O pauză) Soacră-mea când pleacă la Govora?

Adina. — Peste două săptămâni.

Radu. — Cât lipseşte ea, cui rămân cheile dela casă.

Adina. — Mătuşei mele. (O pauză) Tu nu ţi-ai pus nici un proces în vacanţă?

Radu. — Nu. Mi-ajunge tot anul.

Adina. — (O pauză) Geanta asta de mână şi jacheta să le iei tu.

Radu. — Puteai să mă scuteşti. (O pauză) Au venit trăsurile.

Adina. — N'avem decât să mergem. M'am îmbrăcat. Cum mergem?

Radu. — Intr'o trăsură: mama, copilul şi doica, iar într'alta: noi amândoi Eşim?

Adina. — Putem. Să plece ele întâi, nu e aşa? (Es).

Radu. — Da. (Adina vorbeşte cu mama şi cu doica, spunându-le să se urce în prima trăsură). Ce? Luaţi şi căţelul?

Adina. — Nu ştii că nu mă despart nici oată de el?

Radu. — De ce nu mi-ai spus să cumpăr şi un purcel, ca să fim în conformitate cu tradiţiunea. Prima trăsură pleacă cu mama Adinei, copilul, doica şi căţelul) Haide Adina, urcă-te! (O ajută şi se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

suie și el în trăsură) Mână birjar! (O pauză) Ce praf! Primarul joacă toată zioa poker, în loc să îngrijească de oraș. (O pauză) Mână domnule mai repede că nu ne duci de pomană.

Adina. — Radule! Ai uitat geanta acasă.

Radu. — Pentru ce-mi dai mie astfel de însărcinări? Intoarce birjar!

Adina. — Să nu întoarcă! (Către birjar) Mergi înainte și mai repede ca să ajungi trăsura cealaltă (Către Radu) Trebue să luăm cheiă dela mama. (Peste câteva clipe trăsura a doua ajunge pe cea dintâi și Adina ia cheia dela mama ei) (Către birjar) Haide repede acasă. (Către Radu) Și tu Radule uiți dela mână până la gură.

Radu. — Nu sunt obicinuit să umblu cu geamantane în mână (O pauză) Cine a salutat?

Adina. — Pensionarul Vlădoianu.

Radu. — Sigur că se duce la gară. Omul ăsta nu face altceva toată ziua decât să pândească trenurile. (O pauză) Oprește!

Adina. — Ține cheia dela *entrée*. Du-te repede Radule și ia geanta.

Radu. — (Se duce repede și ia geanta. Se urcă în trăsură) Dă bice cailor!

Adina. — Se spune că e semn rău când te întorci din drum.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Radu. — Şi tu crezi în prostii? **(O pauză) (Către birjar)** Nu vezi pe unde mergi? Era să ne dai peste o grămadă de pietre. **(O pauză. Către Adina)** Cald e! Ce-o să pățim în tren!

Adina. — Când ajungem la Slănic?

Radu. — Mâine la zece dimineața.

Adina. — Bun drum! Şi mi se pare că nu merge trenul până acolo.

Radu. — Nu. Dela ultima stație, mai facem două ore cu trăsura până la Slănic.

Adina. — O plăcere! Trebue să fii în țara românească, pentru ca să n'ai linie ferată până la o stațiune balneară de așa importanță.

Radu. — **(O pauză)** Bine că ajungem la gară. **(Către birjar)** Ține doi lei! Ce? Nu ești mulțumit? Fiindcă te-ai mai întors câțiva metri înapoi, nu-ți ajung doi lei? Poftim încă cincizeci de bani.

Adina. — Uite mama ne așteaptă afară.

Radu. — Nu putea şi ea să se ducă în sala de așteptare? **(Adina schimbă câteva vorbe cu mama ei)** Așteptați-mă să iau bilete. **(Radu se duce şi peste câteva clipe vine cu biletele)** Duceți-vă în sala de așeptare clasa I şi stați acolo până oi expedià bagajele. **(Radu se duce şi peste câteva minute vine în sala de așteptare)**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Să mergem pe peron. Trenul e format. (Se uită la ceas) Mai sunt zece minute până la plecare. (Es cu toții pe peron. Radu vorbește cu un hamal) Pune lucrurile noastre în vagonul al doilea din stânga. Am văzut un compartiment gol. (Către un domn) Uită-te domnule unde calci! Picioarele nu mi le-ai dat dumneata de zestre. (O pauză. Către alt domn) Bună ziua! (Domnul îl întreabă unde pleacă) La Slănicul de Moldova. (Domnul îl întreabă cât stă) Patruzeci de zile. (Domnul îi urează călătorie bună) Mulțumesc.

Adina. — Cine era?

Radu. — Pensionarul Vlădoianu. Nu ți-am spus că vine la gară. (Aude cățelul chelălăind) Ce e asta?

Adina. — Nu știu cine a călcat pe Bijulică.

Radu. — Dacă și tu n'ai altă treabă decât să-ți iei javra în voiaj. (O pauză) Să ne urcăm în vagon. Peste cinci minute pleacă trenul.

Adina. — (Își îmbrățișează mama și-și sterge cu batista câteva lacrămi) La revedere dragă mamă!

Radu. — Par'că n'ai mai vedea-o, așa plângi. (Își ia rămas bun dela soacră-sa) Să ne vedem sănătoși. (Doica se sue cu co-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

pilul în braţe, apoi Adina cu cţelul şi pe urmă Radu în vagon)

Adina. — (lese la fereastră şi fixând-o pe mama ei, începe din nou să plângă) Să ne scrii, mamă, des.

Radu. — Vrei să te faci de râs? Numai mahalagioaicele plâng astăzi, când se duc în călătorie.

Adina. — Lasă-mă'n pace. Plâng când vreau.

Radu. — Ştiu că voi femeile plângeţi când vreţi. Nu trebuia să-mi mai spui. (Se aude un fluerat ascuţit şi trenul porneşte)

Adina. — La revedere mamă! Nu uita să ne scrii! Sărutări mătuşichii, complimente la cunoştinţi. La revedere! (Scoate o batistă şi o flutură afară pe geam)

Radu. — Par'că eşti coana Marghioala. Aşa face şi ea când pleacă'n voiaj. Plânge, fluturând batista pe geam...

Adina. — Eşti *asomant!*

Radu. — (Se aşeaza) Slavă Domnului c'o pornirăm.

Adina. — Scoală-te. Acolo stau eu. Dacă nu stau cu faţa în cotro merge trenul, ameţesc. (Radu şi Adina îşi iau locurile) Frumoasă rapiţă!

Radu. — Unde?

Adina. — Pe partea dreaptă.

Radu. — Rapiţă e aia?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvania.ro/mori1901-1932

Adina. — Dar ce e?

Radu. — Ovăz. (Scoate un ziar şi începe să citească)

Adina. — (o pauză) Ce mai e nou?

Radu. — Altă sinucidere la staţia B. M.

Adina. — Cine?

Radu. — Un funcţionar inferior dela căile ferate.

Adina. — Din ce cauză?

Radu. — A cerut sporirea salariului şi i s'a refuzat.

Adina. — Nenorocitul!

Radu. — Domnul director general a uitat, se vede, vremurile pe când rostea discursuri incendiare la Clubul Sotir. Acum puţin îi pasă de suferinţele muncitorilor. (o pauză) La ce oră vrei să prânzim?

Adina. — La şeapte şi jumătate, opt.

Radu. — Atunci mâncăm la Buzău. Trenul soseşte acolo pe la şeapte şi se opreşte o jumătate de oră.

Adina. — Prânzim aici.

Radu. — Unde aici?

Adina. — In vagon.

Radu. — Ce vrei să mâncăm?

Adina. — Avem doi pui fripţi, o salată de castraveţi verzi, şvaiţer, mere şi un clondir cu pelin.

Radu. — Nu sunt în tren de plăcere ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901_1932

. să mănânc pui fripți și să beau pelin. A cui a fost ideia asta?

Adina. — A mamei.

Radu. — Se putea altfel?

Adina. — Lasă că mâncăm mai eftin și mai bine ca la restaurant.

Radu. — Te-a găsit economia? **(O pauză)**

Adina. — Dar de ce-o fi plângând copilul?

Radu. — Știu eu? Ce mă'ntrebi pe mine.

Adina. — **(Se duce la doică și după câteva clipe vine înapoi)** Nimic, nimic...

Radu. — De ce plângea?

Adina. — **(Ii șoptește ceva la ureche și râde)** Așa sunt copiii....

Radu. — **(O pauză)** Uite mitocanul ăla, și-a scos ghiata. Par'c'ar fi la el acasă. Stai că i-o fac eu.

Adina. — Astâmpără-te! Ai poftă de scandal?

Radu. — Sunt în dreptul meu. O țigară nu poți s'aprinzi fără consimțimântul tuturor pasagerilor și să te descalți ai voie fără să întrebi pe nimeni?

Adina. — Lasă-'l în pace Radule!

Radu. — **(Tare de tot)** Unde-mi sunt halatul și papucii? Vreau să mă fac comod, fiindcă așa e obiceiul, mi se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901 1932

pare, în trenul ăsta. (Călătorul se roşeşte şi-şi încalţă ghiata)

Adina. — Nebun eşti Radule!

Radu. — Cu cine se joacă el? (O pauză) De ce s'o fi oprit trenul?

Adina. — Nu e staţie?

Radu. — Nu. Şi n'ai văzut ce brusc a oprit?

Adina. — Eşi puţin şi vezi ce s'a întâmplat?

Radu. — (Ese din compartiment şi după câtva timp se întoarce) Era să calce un car cu boi. Uitase cantonierul să 'nchidă bariera.

Adina. — Multe accidente se 'ntâmplă pe calea noastră fierată.

Radu. — Foarte multe. Eu am avut grija să iau cu mine ziarul: *Soarta călătorului.*

Adina. — Ce ziar e ăsta? N'am auzit pân'acum de el!

Radu. — Este un ziar pentru accidentele trnurilor. Dacă un călător, care suferă de pe urma unui accident pe linia ferată, are la el *Soarta Călătorului* din ziua aia, primeşte o despăgubire.

Adina. — Ce sumă?

Radu. — Depinde. Dacă-ţi rupi o mână sau un picior, primeşti cinci mii de lei, iar dacă mori, ţi se dă zece mii.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Adică moștenitorilor.
Radu. — Evident.
Adina. — Știi că e mai bine să mori?
Radu. — Fără 'ndoială. Decât să rămâi tu slut cu cinci mii, mai bine să rămână alții sănătoși cu zece mii (o pauză) Ce carte e aia?
Adina. — „Feminités" de Marcel Prévost.
Radu. — Scrie frumos Marcel Prévost.
Adina. — Admirabil! Tu nu citești ceva?
Radu. — Nu. Mai bine îi trag un somn. Imi place foarte mult să dorm în tren. Când ți s'o face foame să mă scoli.
Adina. — Bine. **(Adina citește și Radu doarme)**

XX.

RADU, ANTON.

Anton. — Se isprăvi și idila cu cântăreața!
Radu. — **(Trist)** S'a sfârșit.
Anton. — Mă așteptam la asta.
Radu. — Se vede că mie nu mi-este dat să fiu fericit cu o femee.... Vezi tu! Din toate, pe cari le-am cunoscut, nici una nu mi-a dat fericirea, dar

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

în schimb fiecare m'a făcut să sufăr. Nu știu de ce sunt osândit la acest vecinic dezastru sufletesc?

Anton. — Să-ți spun eu de ce. Dragostea la tine a fost întotdeauna plămădită numai dintr'o beție fizică, fără acel avânt sufletesc, care-i împrumută trăinicia. Odată acea beție potolită, dragostea ți-a fost stinsă.

Radu. — Nu știu, nu știu, dar în toată viața mea am suferit din pricina dragostei. Gelozia prezentului, doborîtoarea amintire a înșelăciunilor din trecut, întrezărirea amară a vicleniilor și perfidiilor din viitor, vecinic m'au chinuit. (O pauză lungă) Anton! Iți sunt prieten și prietenul e un om, care te cunoaște și pe care-l cunoști, căruia îi desvăluiești inima ta și care ți-o arată pe a lui. O să-ți spun lucruri, de cari tu poate o să râzi, dar cari pe mine mă dor. (O pauză) O iubesc pe Adina.

Anton. — (Zâmbește) De când?

Radu. — De câteva zile. Cât de mult o iubesc, nu poate să 'nțeleagă nimeni, nici tu însu-ți. Mi se pare că ea e femeia ideală... (Anton face o mișcare).... lasă-mă să-ți spun.... că pe ea o iubeam în toate celelalte. E fără sens aceia ce spun? (Anton râde) De ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

râzi? E adevărat că pân'acum n'am iubit-o și ea a suferit din cauza asta. Acum o iubesc eu și nu mai mă iubește ea. (O pauză) Sunt lucruri, pe cari numai după ce le pierzi, le apreciezi și-ți dai seama de valoarea lor. De-abia acum văd cât de scumpă era dragostea Adinei. Dar poate de-aia o iubesc, fiindcă nu mai mă iubește ea. Inima noastră e așa ciudată! Știu eu? In definitiv altceva aș vrea să știu. (O pauză) Aș vrea să știu dacă e ceva între ea și doctorul Damian.

Anton. — De unde vrei să știu eu asta mai bine decât tine?

Radu. — Tu ai urmărit-o. Și apoi, tu nu ești bărbatul ei. Ție ți se spune mai ușor. Desvăluește-mi adevărul, dragul meu! Nu mă minți! Te încredințez că pot să aud orice, sunt pregătit pentru orice veste. Dacă Adina l'ar iubi, eu m'aș da înlături. Mi-aș lua copilul și aș lăsa-o să-și refacă viața. Un bărbat nu trebue să se răzbune. Sau nu-și iubește nevasta și atunci de ce s'ar răzbuna? De o atingere a amorului propriu? E josnic! Sau o iubește și atunci e dator să facă fericirea femeiei lui, cu prețul propriei lui fericiri. (O pauză) Spune-mi. Se iubesc?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901-1932

Anton. — Nu știu.

Radu. — Ce prost sunt că te mai întreb? Sunt orb ca să nu văd ce se petrece? Dacă nu s'ar iubi, ce și-ar spune ei necontenit în nesfârșitele lor convorbiri? Și de ce tac când mă apropiez de ei? Pentru ce-și spun lucruri, pe cari ei nu vreau să le aud eu? De ună-zi, când s'au despărțit, a întrebat-o: „Cum te mai simți de eri?“

Anton. — Poate să fie între ei doar o prietenie.

Radu. — Pe onoarea ta că nu știi dacă e ceva între ei?

Anton. — Pe onoarea mea.

Radu. — (Își trece de mai multe ori mâna peste frunte) Uite.... vezi.... par'că sunt mai liniștit acum. Mi-ai dat o siguranță, de care aveam nevoie. (O pauză) Adică siguranța că nu știi tu nimic, nu siguranța că nu e între ei nimic. (O pauză) Dar și asta e ceva. Pentru moment mă mulțumesc cu atât.

Anton. — Radule!

Radu. — Ce este?

Anton. — Cine ar fi crezut acum trei luni că Radu o să-mi vorbească, într'o zi, astfel?

Radu. — (O pauză) Suntem jocul întâmplărilor. Noi ne străduim ca să dăm

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901 1932

actelor noastre o continuitate, o succesiune, dar e zadarnic. Faptele noastre de azi nu se potrivesc cu cele de eri și cele de mâine, n'au nici o legătură cu cele de azi.

Anton.— Ai dreptate.

Radu. — (o pauză lungă) Eu am avut fericirea în mână și am lăsat-o să-mi scape. De ce n'am iubit-o pe Adina, atunci când mă iubea ea?

Anton. — De ce?

Radu. — Da.

Anton. — Pentrucă dragostea n'are lege. Nu noi conducem sufletul nostru, ci el ne mână pe noi.

Radu. — Sufletul e un cârmaciu neîndemânatec. De cele mai multe ori, barca vâslită de el ajunge pradă valurilor, e izbită de stânci și sfărâmată.

Anton. — Mi se pare că de data asta, pe tine sufletul te scapă de valuri, ducându-te spre liman.

Radu. — Ce fericit aș fi!

Anton. — (o pauză) Te sfătuesc să încerci ca să ai o explicațiune cu Adina.

Radu. — Mi-e teamă. De câtva timp sunt timid față de ea.

Anton. — Spune-i transformarea, care s'a săvârșit în tine, arată-i toate gândurile tale, făcând-o să pătrundă în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md/1901-1932

adâncimea lor. Adina e femeie bună și sunt convins că vă veți înțelege.

Radu. — Nu e prea târziu?

Anton. — Cred că nu.

Radu. — Dar dacă n'o mai aveà încredere în mine? Am mințit-o de atâtea ori....

Anton. — Nu, dragul meu. Dacă Adina nu iubește încă pe doctorul Damian, totul se poate îndrepta.

Radu. — Dar dacă-l iubește?

Anton. — Atunci...

Radu. — Liniștea de adineaori a început să mi se risipească (O pauză) Dragă Anton! Te rog ceva.

Anton. — Ce?

Radu. — Vorbește-i tu și spune-i starea în care m'ai găsit. Ingenunchiază pentru mine, înaintea ei și roag-o să mă erte, să uite tot trecutul. Spune-i că o s'o iubesc cum nu s'a mai iubit pe pământul ăsta. Îi vorbești? (Anton face o mișcare de îndoială) Cum? Asta e prietenia ta pentru mine? Simțind că mă pierd, îți cer ajutor și tu stai la îndoială?

Anton. — (După o ezitare) O să-i vorbesc.

Radu. — (Îl îmbrățișează) Îți mulțumesc, îți mulțumesc....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901 1932

XXI.

RADU, ADINA.

Adina. — Plec.
Radu. — Unde?
Adina. — Am să-mi cumpăr mai multe lucruri.
Radu. — Intârziezi mult?
Adina. — Cât e ceasul?
Radu. — Patru.
Adina. — La şease sunt înapoi. Două ore. Tu ce faci?
Radu. — Stau acasă şi studiez un dosar.
Adina. — Bine. La revedere.
Radu. — La revedere. **(Adina ese. Radu sună la telefon)** Allo! Allo!
O voce. — Allo!
Radu. — Centrala?
O voce. — Da.
Radu. — Vă rog daţi-mi 10 pe 42.
O voce. — 10 pe 42?
Radu. — Da.
O voce. — Vorbiţi, vă rog.
Radu. — Allo! Cine e acolo?
——. Doctorul Zlătescu asociatul doctorului Damian.
Radu. — Tu eşti Alecule? Aici e Negulici.
——. A! Bună ziua Radule! Ce faci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Radu. — Doctorul Damian e acasă?
——. Acum a plecat.
Radu. — Unde?
——. Nu știu.
Radu. — Se 'napoiază curând?
——. Peste două ore.
Radu. — Știi sigur? Peste două ore?
——. Așa mi-a spus, dar ce ai cu el?
Radu. — Aveam să-i vorbesc ceva.
——. Radule! Eu ți-aș spune unde s'a dus, dar mi-e teamă că ne-aude cineva.
Radu. — Nu-ți fie frică. Domnișoarele dela telefon sunt discrete. Poți să-mi spui.
——. Știi că Dinu are un cusur.
Radu. — Cine n'are cusur?
——. Da, dar el are unul mare de tot.
Radu. — Și anume?
——. Îi cam plac femeile.
Radu. — Asta nu e un cusur.
——. Femeile altora.
Radu. — A! Vezi acum se schimbă lucrurile. Ei și?
——. S'a dus la o întâlnire.
Radu. — Și pentru asta-i trebue două ore?
——. Se vede că are nevoie s'o convingă.
Radu. — Va să zică, d'ăștia mi-e doctorul! Bine că mi-ai spus. O să-l ta-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1901 1932

chinez. La revedere. **(Închide aparatul)** Să aibă întâlnire cu Adina? Să fi ajuns pân'acolo? **(Cade pe gânduri și pe urmă începe să studieze un dosar. Se uită la ceas)** Șease și jumătate. La șease mi-a spus că e acasă. O mai aștept o jumătate de oră. Dacă nu vine mă așez la masă. **(Se uită la ceas)** Șeapte. Va să zică a întârziat o oră.

Adina. — **(intră)** Mă ierți Radule, c'am întârziat puțin?

Radu. — Puțin? Mi-ai spus că vii la șease și acum e șeapte. Unde ai fost?

Adina. — Uite ce s'a întâmplat. După ce mi-am cumpărat una, alta, am trecut s'o văd pe mama și închipuește-ți că era bolnavă.

Radu. — Pentru ce nu mi-ai trimes o vorbă?

Adina. — Mi-era că-ți face rău, dacă auzi că mama nu se simte bine.

Radu. — Nu găsești că prea ești miloasă?

Adina. — Viu numai decât. Mă duc să mă schimb. **(Ese. Se aude clopoțelul dela telefon)**

Radu. — Allo! Cine e acolo?

——. Doctorul Zlătescu.

Radu. — A, ha! S'a întors prietenul?

——. D'aia te-am chemat la telefon, ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelitere.ro/?id=1901-1932

să-ți spun că s'a întors. In clipa asta a sosit. Mai vrei să-i vorbești?

Radu. — Astăzi, nu. E târziu.

———. Bine. La revedere.

Radu. — Bună ziua! (Trânteşte clapa dela telefon, închizând aparatul şi apoi rămâne mai multe minute pe gânduri) Trebue să fie o coincidență!

XXII.

ADINA, DINU.

Adina. — (Deschide o carte şi se aşează la masă. Citeşte câteva clipe încet---apoi tare)

In lumea asta sunt femei
Cu ochi, ce isvorăsc scântei,
Dar oricât ele sunt de sus...

Dinu. — (Intră încet prin uşa din fund şi aude ultimul vers) Ca tine nu-s, ca tine nu-s...

Adina. — (Tresare) Dinule, tu eşti?

Dinu. — Da, Adina, ca tine nu-s..... (O sărută de mai multe ori şi se aşează lângă ea)

Adina. — Ce cauți pe vremea asta aici?

Dinu. — Il zării pe Radu trecând la tribunal şi venii în grabă să te văd.

Adina. — (Râde) Vrei să-i iei locul imediat?

Dinu. — Dac'ai şti cum l'am pândit! Stam ascuns după un tei.... (Râd amândoi) Cum o mai duci cu el?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Viața obicinuită. Discuții ceartă....

Dinu. — Eri însă n'ai avut dreptate.

Adina. — Pentru ce?

Dinu. — Știu eu pentru ce.

Adina. — La urma urmei să-ți spun drept. Obiceiul ăsta, pe care l'ai luat de câtăva vreme, ca să-l aperi necontenit, a început să mă plictisească.

Dinu. — Mă rog! Aș vrea să știu ce ți-a făcut bietul Radu, pentru ca să nu-l lași în pace? Mi se pare că e prea de tot, să-i faci traiul amar, numai pentru că l-ai înșeli.

Adina. — Tu-mi reproșezi că-l înșel?

Dinu. — Nu-ți reproșez, dar n'ar fi rău să-l menajezi puțin.

Adina. — Nu pot să-l sufăr, fiindcă vecinic îl simț între noi. Voi, se pare, că iubiți pe bărbatul căruia i-ați luat nevasta, noi femeile îl urâm din clipa în care l'am înșelat. (O pauză) Cel puțin dacă-l iubești pe el, mă iubești și pe mine? (Dinu râde) Spune-mi, mă iubești?

Dinu. — Credeam că glumești. Mă 'ntrebi asta serios?

Adina. — Foarte serios.

Dinu. — Dar uită-te 'n ochii mei, privește-i mult, fiindcă trebue să vezi resfrângându-se în ei toată dragos-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
exemplar din colecția Romanul românesc 1901-1932

tea mea pentru tine. Te iubesc, te ador, înțelegi?

Adina. — Dacă m'ai iubi într'adevăr, mi-ai ascultà rugămintea, pe care de atâtea ori ți-am făcut-o.

Dinu. — Care rugăminte?

Adina. — Să te 'nsori cu mine.

Dinu. — Peste câteva luni. Nu ți-am făgăduit?

Adina. — Tu nu cunoști acea neîncetată duplicitate în care trăește femeia, care are un amant. Multe se obicinuesc cu ea și unele o socotesc chiar ca suprema plăcere a dragostei. Eu o urăsc. Fața mea îmi face rău, când o silesc să exprime aceia ce nu gândesc. Cuvintele mincinoase, cari-mi es din gură, îmi ard, în trecerea lor, buzele. Mi-e cu neputință să mai joc multă vreme comedia asta. Te iubesc și în fața lumei trebue să mă prefac că iubesc pe altul; te iubesc și înaintea altora sunt silită să-ți arăt cea mai mare nepăsare; te iubesc și când inima mea e plină de dragoste, trebue să zâmbesc, să vorbesc de lucruri cari nu mă interesează de loc și cu oameni, cari mă interesează și mai puțin. Starea asta nu mai poate să dăinuiască. Dragostea mea e prea

Muzeul Digital al Romanului Românesc

curată ca să se poată împăca cu o vecinică înşelăciune.

Dinu. — Bine, draga mea. Înţeleg ce spui, dar asta nu se poate face dintr'o zi într'alta.

Adina. — Trăim aproape de o jumătate de an şi tot nu te-ai hotărât?

Dinu — Hotărât sunt, dar peste câteva luni....

Adina. — Dinule... Ascultă Dinule! Ştii foarte bine că m'am dat ţie fiindcă te iubeam şi mi-ai jurat că-ţi eram dragă. Ştii că n'am făcut pasul ăsta decât cu hotărârea neclintită, ca să mă despart de Radu şi să mă mărit cu tine. Atunci de ce atâtea amânări? Sau nu m'ai iubit? Poate c'a fost o dorinţă fizică trecătoare, o excitaţiune momentană a simţurilor, pe care toţi bărbaţii o încearcă în apropierea unei femei frumoase; o dorinţă brutală, care dispare tot aşa de iute pe cât s'a născut. Spune-mi Dinule aşa ceva a fost?

Dinu. — O, Doamne! Cum sunteţi voi femeile! Ca să credeţi în dragostea cuiva, trebue să vă fie jurată în fiecare clipă. Te iubesc, te iubesc. Ţi-ajunge? De câte ori vrei să ţi-o spun?

Adina. — **(Cu duioşie)** Apropie-te de mine! **(Dinu se apropie)** Mai mult, mai

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901 1932

mult! Culcă-ți capul pe sânul meu! **(Dinu își lasă capul pe sânul Adinei)** Așa! Îți aduci aminte? Astfel ai stat cu mine în prima zi a întâlnirei noastre. M'ai sărutat, m'ai îmbrățișat, ți-ai lipit capul de sânul meu și apoi... **(O pauză)** Nu. Dragostea noastră n'o să se sfârșească niciodată. Nu e așa? De ce ne-am despărți, noi doi, cari prin unirea noastră ne-am îndeplinit acelaș vis?

Dinu. — **(Suspinând)** Da.

Adina. — Dacă aș ști că are să vie odată o zi în care să nu te mai văd să nu-ți mai vorbesc, atunci... **(începe să plângă)**

Dinu. — Adina!

Adina. — N'o să vie ziua aceia niciodată. Nu e așa?

Dinu — Adina!

Adina. — Dacă s'ar întâmplà asta..... **(Plânge)**

Dinu — Adina!

Adina. — Din clipa aceia, jalea ochilor mei plânși, n'ar mai fi stinsă de adierea cuvintelor tale mângâietoare. Zilele abia mi-ar trece, nopțile mi-ar fi nesfârșit de lungi; iar viața mea pustie de dragostea aprinsă, mi-ar fi povară de nesuferit. **(Plânge)**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetrans.manja.ro/mcr/1901-1932

Dinu. — Adina! Ce 'nsemnează asta? (O pauză) Sunt al tău, numai al tău și pentru totdeauna. (Se îmbrățișează mult)

XXIII.

RADU, ADINA.

Radu. — Adina! N'o să auzi dela mine nici reproșuri, nici insulte. Spune-mi dacă e adevărat aceia ce ți-am citit în scrisoarea asta. (Adina se uită pe fereastră și tace) Cum? Ți se aduce acuzațiunea cea mai gravă și nu găsești un cuvânt de desvinovățire?

Adina. — Cine mă acuză?

Radu. — Un prieten binevoitor. Așa semnează.

Adina. — Prietenul binevoitor, să-și lepede anonimatul, să iasă la lumină și atunci stau de vorbă.

Radu. — Eu nu țiu numai decât să recunoști că este exact conținutul scrisorei. Poți să-l tăgăduești; dar tăgăduește-l cel puțin. Pentru ce taci de o jumătate de oră și nu-mi dai nici un fel de răspuns? (Adina râde) Râzi?

Adina. — Da. Râd. Pot să-ți spun că râd dacă vrei să știi numai atât. Râd,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

râd. Eşti mulţumit? Râd din tot sufletul meu. Ascultă, cum râd de bine. Ha, ha, ha, ha! Râd cum n'a mai râs pân'acum nici un om, de când râsul este pe buze.

Radu. — Pentru ce râzi?

Adina. — Te rogi de mine, ca să tăgăduesc cele scrise de prietenul binevoitor. Dacă-ţi vine la socoteală, n'ai decât să nu dai crezământ scrisorei.

Radu. — Da, dar în scrisoare, faptele sunt precizate cu un lux de amănunte.

Adina. — Atunci crede!

Radu. — Vreau să am dela tine un răspuns.

Adina. — Dela mine n'o să afli nimic.

Radu. — Pentru ce?

Adina. — Pentrucă n'am poftă să polemizez cu corespondenţii dumnitale anonimi.

Radu. — Adina! Spune-mi te rog un cuvânt. Nu înţelegi că lăsându-mă în nesiguranţa asta, liniştea de aci înainte îmi va fi pierdută. Fiecare cuvânt spus altuia, fiecare privire aruncată cuiva, fiecare mişcare a ta îmi vor strecura bănuiala, zicându-mi: ăsta e.

Adina. — Te 'nspăimântă bănuiala?

Radu. — Da.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Nu te-ai obicinuit încă? Dar ce faci de câtăva vreme decât să mă bănuești? Dacă vorbesc cu cineva, tragi cu urechea ca să auzi ce-i spun; dacă mă uit undeva, îmi spionezi privirea, dacă plec de-acasă, sunt urmărită.

Radu. — Exagerezi.

Adina. — Și astăzi ce-a 'nsemnat pierderea trenului? Puteai să găsești ceva mai nou dacă vreai să mă prinzi în brațele amantului. Imi spui că pleci cu trenul dela zece dimineața și pe urmă vii peste două ore acasă, pretextând că l'ai pierdut.

Radu. — Dacă l'am pierdut.

Adina. — De ce n'ai venit imediat acasă? **(O pauză)** Dar ce ți-ai spus? Să-i las vreme mai multă, ca să-i scrie amantului și așa să-i prind. Ei, dragă! Cu mijloacele astea, nu-și mai prinde nevasta nici cârciumarul din dealul Spirei. **(O pauză)** Nu-l cauți? Vezi! Poate e sub pat, sau în scrin. **(Râde)** Să-ți spun eu unde e. Acolo în odaia mea de toaletă. Du-te și încearcă ușa să vezi că este închisă. Nu te duci?

Radu. — **(Se duce și vrea să deschidă ușa)** Unde e cheia?

Adina. — La mine. Unde vrei să fie?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mon1901-1932

Radu. — Dă-mi-o.

Adina. — Dacă e acolo, cum să ți-o dau?

Radu. — Cine e acolo?

Adina. — (Râde) Amantul meu.

Radu. — (Se întoarce dela ușă și se așează în apropierea Adinei) Lasă! Nu socoti că sunt așa prost. Dac'ar fi acolo, nu mi-ai spune tu. (O pauză) Ce vrei? Sunt gelos.

Adina. — Gelos?

Radu. — Da.

Adina. — Gelozia e ertată numai când pornește din dragoste și mi se pare, e lămurit de mult, că noi nu ne iubim.

Radu. — Eu te iubesc și sunt gelos.

Adina. — Mă iubești? De când mă iubești? Nu murdări sentimentul cel mai curat. Gelozia ta e meschină fiindcă izvorăște din sentimentul posesiunei. Ești gelos de mine ca de-o casă, de-o moșie.... Și dacă ai ști cât mă revoltă lucrul asta.

Radu. — Tu vrei, poate, fiindcă nu mai mă iubești, să-ți las toată libertatea.

Adina. — Eu nu te las să faci ce vrei?

Radu. — Nu e tot una. Când bărbatul își înșeală nevasta, e o greșală, dar nu așa de mare, fiindcă n'are urmări.

Adina. — Știu ce vrei să spui. E stu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetrans.ro/mcr/1901_2932

pid. Dacă femeia își înșeală bărbatul, se poate naște un copil, pe câtă vreme.... așa este?

Radu. — Da.

Adina. — Dar dacă bărbatul își înșală nevasta cu nevasta altuia? Atunci nu se poate naște un copil și nu se produce aceiași încurcătură în familie?

Radu. — Mult mai greu.

Adina. — Poftim! Mult mai greu! (O pauză) Mai pleci la București?

Radu. — La două după amiazi.

Adina. — Vezi să nu pierzi și trenul ăsta!

Radu. — Lasă-mă 'n pace! (O pauză) Spune-mi, e adevărat?

Adina. — Și dac'ar fi așa, ce-ai face?

Radu — (Mișcat) Va să zică e adevărat? M'ai înșelat?

Adina. — Am zis: Și dac'ar fi așa ce-ai face?

Radu. — Nimic. Aș divorța.

Adina. — Să divorțezi, e nimic?

Radu. — Vreau să zic n'aș face nimic rău. Nu l'aș ucide nici pe el, nu te-aș omorî nici pe tine.

Adina. — Dar dacă te-ai sinucide? Ar fi mai original și emoționant. Să-ți omori nevasta care te 'nșeală sau amantul ei, asta e comun și apoi din faptul ăsta nu se desprinde decât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

sălbătecie. Pe câtă vreme bărbatul, prinzându-și nevasta, se sinucide. Ce abnegațiune rară, ce sacrificiu înalt! A doua zi, toate gazetele ți-ar da portretul și ți-ar consacra articole elogioase. Îți închipui ești câtă reclamă ți-ar face asta?

Radu. — (Râde) Asta ar fi o reclamă..... postumă. (O pauză) Știi cine se zice că te iubește?

Adina. — Cine?

Radu. — Doctorul Damian.

Adina. — Doctorul mă iubește? Adevărat? Imi pare bine c'aflu noutatea asta. De unde știi? E foarte măgulitor pentru amorul meu propriu. Ești sigur?

Radu. — Să nu-ți bați joc de mine!

Adina. — De loc, dar te întreb dacă ești sigur, fiindcă în lumea asta sunt așa de puține lucruri sigure. Uite! De când mi-ai dat vestea asta, mă întreb ca să aflu dacă am și eu ceva pentru doctorul... Poate că sunt îndrăgostită de el, fără să știu. Și când te-am înșelat cu el? (Râde)

Radu — Mai îndrăznești să glumești și să râzi când îți vorbesc de lucruri atât de serioase?

Adina. — (Vrea să plece) Dacă nu-mi dai amănunte interesante plec. Așa, nu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

mai faptul în toată brutalitatea lui n'are haz.

Radu. — Vrei să te duci ca să fii departe? Ți-e teamă că lucrurile, pe cari o să le auzi dela mine o să te facă să roșești? **(O apucă de mână)** De geaba. Nu te las să pleci.....

Adina. — **(Se oprește)** Știi ce ești tu Radule?

Radu. — Nu și mi-ar face plăcere să aflu.

Adina. — Tu ești un bărbat fără inimă, fără conștiință și fără demnitate. Ai o fire istovită de capriciile și plăcerile bolnăvicioase. Tu n'ai iubit niciodată și n'ai cunoscut măreția sentimentului ăsta. Ți-ai făcut din egoismul tău o țintă pe care o urmărești necontenit și care este, poate, singurul scop al vieței tale.

Radu. — Nu știam că ești o portretistă așa de bună. O să mă încerc să-ți schițez și eu fizionomia. **(O pauză)** Dar acum n'am vreme. Trebue să plec. **(Se scoală)** La revedere.

Adina. — Radule! Știi ce fac eu imediat după ce vei pleca?

Radu. — Nu.

Adina. — Mă duc și deschid ușa dela camera mea de toaletă, îmi scot amantul de acolo și petrec toată ziua

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901 1932

cu el până te înapoezi dela București.

Radu. — (Râde) Da? Petrecere bună.

Adina. — Mulțumesc. (Radu ese râzând. Adina se duce la fereastră și-l urmărește până când se îndepărtează. Apoi se îndreaptă spre odaia de toaletă, deschide ușa cu cheia și chiamă pe amantul ei) Dinule! Vino iubitul meu, vino! (Dinu ese din odaia de toaletă și îmbrățișează pe Adina, care râde) Vezi? Când te vei însura și ți-o spune nevasta că amantul ei este în odaia de toaletă, să deschizi ușa. Să nu faci ca Radu. (Amândoi râd și se îmbrățișează)

XXIV.

RADU, ANTON.

Radu. — Ai vorbit cu ea?

Anton. — Da.

Radu. — Ce ți-a spus?

Anton. — Nimic.

Radu. — Cum nimic?

Anton. — Nimic nou pentru tine. Mi-a mărturisit, ce e drept, că nu te mai iubește, dar asta e vechiu pentru tine. Când am întrebat'o dacă iubește pe Dinu, mi-a răspuns că n'am drep-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/mdrr1901-1932

tul să pătrund așa de mult în viața ei intimă. Înțelegi că mi-a închis gura.

Radu. — Și dacă n'a vrut să-ți spună nimic, tu n'ai putut să afli din atitudinea ei ceva?

Anton. — Femeile știu să ascundă așa de bine! Și apoi când te încrezi lor, ori ce-ar trebui să facă dovadă contra, face pentru și când nu te încrezi, se petrece contrariul.

Radu. — O să fac ancheta singur. Dacă mă voi convinge că Adina m'a înșelat, o las. (o pauză) Cu ea n'o să mai am nimic, dar din clipa aia, o să am cu alt-cineva de-a face.

Anton. — Cu cine?

Radu. — Cu doctorul.

Anton. — Vrei să-i reproșezi că ți-a luat nevasta? Lucrurile astea nu comptează. Bărbații nu-și datoresc nimic. Fiecare pentru sine. De-altminteri, niciodată doctorul Damian nu a fost prietenul tău și prin urmare nu aveà pentru ce să te menajeze.

Radu. — Nu-i cer nimic alt decât un singur lucru.

Anton. — Și anume?

Radu. — S'o ia de nevastă.

Anton. — Și dacă n'o vrea?

Radu. — Atunci... (o pauză) Ascultă-mă, dragă prietene! Adina poate să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
rev.stiremis.ro/mdrr1901_1932

piardă în mine un soț, nu va pierde niciodată un apărător.

Anton. — Din moment ce nu mai ești bărbatul ei, nu mai ai calitatea de a-i lua apărarea.

Radu. — Dacă Adina îl iubește, am de gând, după cum ți-am spus, să mă dau la o parte. Îi cedez locul. Aș ști că nu mai pot să lupt cu el. M'aș da învins. Dar să nu se uite un lucru: că luând pe Adina de nevastă, am luat și răspunderea fericirei ei și vreau până la ultima clipă, să nu mă degajez de această responsabilitate.

Anton. — Dacă ai luat responsabilitatea fericirei ei, pentru ce, nu i-ai făcut'o, fiindu-i soț?

Radu. — Dacă n'am reușit să i-o fac eu, asta nu însemnează că trebue s'o las, fără să am siguranța că i-a făcut'o altul. (o pauză) Nu, dragul meu, nu. Nu pot să îngăduesc ca Adina să-și ia astăzi un amant, mâine altul, și poimâine un al treilea.

Anton. — Înțelege Radule odată, că despărțindu-te de femeia ta, nu ești stăpân pe viața ei viitoare. Poate să facă cu ea orice, nu te mai privește. Presupune că Adina, negăsindu-și fericirea nici cu doctorul, ar aluneca pe panta desfrâului și ar ajunge din

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Revista Transilvania 1901-1932

ce în ce mai jos. N'ai mai avea nici un drept, afară de acela de a te căi, amintindu-ți că pricina căderei ei, tu ai fost. (Radu cade pe gânduri) Ea nu te-a înșelat, dacă te-a înșelat, nici din viciu, nici din interes, ci din dragoste, dintr'o dragoste, pe care ne aflând'o la tine, a căutat'o aiurea. (O pauză) Dacă n'o mai fi un chip de înțelegere, să divorțezi și fetița să i-o lași ei.

Radu. — (Tresare) Să i-o las ei? Dar ai uitat unde ar putea să ajungă Adina? Și atunci ce pildă ar avea fata mea și cine ar putea s'o mai îngrijască? Se poate să-mi dai un astfel de sfat?

Anton. — Intr'o femeie se poate atrofia orice simț, dar acela de mamă nu. Vântul mizeriilor fizice și morale stinge totul într'o mamă, dar flacăra dragostei de copil rămâne în ea veci-nic aprinsă.

Radu. — Sunt câteva nopți decând nu pot să închid ochii. Alaltăeri noapte, m'am sculat din pat și am trecut în biuroul meu, unde se află un album, în care sunt mai multe fotografii de-ale ei. Am început să le privesc. Am văzut-o la 14 ani cu rochia de pension și cu părul despletit pe spate; la 18 ani într'o rochie de bal; la 20 ani când s'a măritat cu mine; în pri-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

mul an de căsnicie ; în al doilea și la urmă nu mai puteam să-mi iau ochii dela fotografia ei de-acum o lună. Ce mult s'a schimbat ! (o pauză) Aseară, după ce am prânzit, s'a sculat dela masă și s'a dus să se culce, fără să-mi spună măcar: noapte bună. Peste vre-o jumătate de oră, m'am dus și eu în odaia de culcare și m'am așezat pe un scaun în apropierea patului, prefăcându-mă că citesc. Respirația ei regulată, mișcarea ritmică a sânului, mă îndemnau să cred că a adormit. Mă apropiai de ea și o privii lung. Eram mulțumit de liniștea ei. Mă desbrac și mă culc în patul meu lângă ea. In tăcerea cea mai adâncă, o auzeam cum plânge. Plângea încet, așa de încet, încât par'că era un plâns care venea din depărtare. N'am îndrăznit s'o îmbrățișez. Mi-era teamă să n'o turbur. După câteva clipe deschide ochii și privirile noastre se întâlnesc. Am stat așa, uitându-ne unul la altul, vreme multă, fără să ne spunem nimic. Cea mai chinuitoare confruntare este confruntarea mută în care întrebi și ți se răspunde atâtea lucruri, fără nici un cuvânt. Ea a închis ochii. Eu am veghiat toată noaptea lângă ea și din când în când îi

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1933

ștergeam dela ochi lacrimi, lacrimi, cari nu curgeau pentru mine.

Anton. — Înțeleg foarte bine starea ta sufletească și de aceea îți spuneam și adineauri că trebue să ai o întrevedere cu ea, în care să vă deschideți fiecare inima și să vedeți ce este de făcut.

Radu. — Mâine o să vorbesc cu ea.

Anton. — Nu așa de grabă.

Radu. — Pentru ce?

Anton. — Mai așteaptă. Poate vezi o schimbare în atitudinea ei și apoi până nu vei avea convingerea bine întemeiată că se petrece ceva între ea și doctorul, nu socotesc că e bine să deschizi vorba despre asta.

Radu. — (o pauză) Bine.

Anton. — Până atunci fii liniștit. In împrejurări de felul ăsta, omul trebue să-și păstreze tot sângele rece.

Radu. — O să încerc.

Anton. — (o pauză) Nădăjduesc că lucrurile o să se îndrepteze, afară numai....

Radu. — ....Dacă n'o fi prea târziu. Și mi se pare că e prea târziu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraisilvaniara.ro/mdr/1901-1932

XXV

RADU, ADINA.

Radu. — Cred că a venit vremea unei explicațiuni între noi.

Adina. — Ce fel de explicațiune?

Radu. — Situațiunea, pe care mi-ai creat'o de câtva timp e insuportabilă. Tot orașul vorbește că sunt relațiuni între tine și doctorul Damian. Ar fi mai cinstit să-mi spui tot ce se petrece și om vedea măsurile, pe cari trebue să le luăm. (Adina tace) E aproape un an de când mă sfidați și tu și el. Ați putea cel puțin să vă mai jenați. Aveți aerul însă că doriți să vă afișați idila voastră. Suntem singuri. Nimeni nu ne aude. Putem să ne spunem tot ce avem pe sufletul nostru. (Adina tace) De ce stai la îndoială să-mi mărturisiști? Știi foarte bine că nu te iubesc de loc și prin urmare orice mi-ai spune, să nu-ți fie teamă că mi-ar face rău.

Adina. — Radule!

Radu. — Cum? Socotești că spunându-mi că ai un amant, m'aș turbura? De loc. Dar aș vrea să fie o lămurire

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://digital.ansamblulmuzeal.ro/mdrr/1901-1932

între noi, pentru ca eventual, să ne reluăm fiecare libertatea.

Adina. — Radule, bagă de seamă!

Radu. — Dacă m'aș despărți de tine, mi-ar fi poate mai bine. Nu te iubesc și nu te-am iubit niciodată. Nu-ți aduci aminte cât mă plictiseau accesele tale de sentimentalism?

Adina. — (Supărată) Va să zică nu-ți ajunge cât ți-ai bătut joc de mine?

Radu. — Mi-ajunge, nu mi-ajunge, asta e altceva. M'ai înșelat sau nu?

Adina. — (Tare) Ei bine te-am înșelat!

Radu. — (Rămâne înmărmurit) Cu doctorul Damian?

Adina. — Cu el.

Radu. — Minți! Nu te cred.

Adina. — Te-am înșelat, te-am înșelat. Nu auzi? Și dacă ai ști ce mulțumită sunt că te-am înșelat! Și nu e de eri sau de alaltăeri. De un an, de un an auzi tu? (Radu se duce împleticit spre un scaun și se așează. Se încearcă de mai multe ori să spună ceva, dar nu poate) Aș fi putut să te înșel și să nu știe nimeni. Dar, din potrivă, am vrut să știe toată lumea, pentru ca să te fac de râs. Să se râză și de tine, precum ai râs tu de alții. (Râde puternic) Bărbat încornorat! Se poate ceva mai ridicol?

Radu. — (înăbușit) Nenorocito!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901_1932

Adina. — De la el am aflat cât e de bună dragostea. Nu se poate să existe mângâieri mai duioase, sărutări mai dulci, îmbrățișări mai aprinse. De câte ori mă dau lui sunt fericită.

Radu. — (Cu vocea stinsă) Taci!

Adina. — Nu tac. Nu ai vrut să vorbesc? Acum ascultă!

Radu. — Taci sau... (Se ridică s'o lovească, dar după o mică ezitare, se așează din nou)

Adina. — De ce vrei să mă lovești? Nu ziceai că ori ce ți-aș spune nu-ți face rău? (O pauză) Credeai că o să mă faci să sufăr o viață întreagă? După faptă și răsplată. (O pauză) Ce bine ai făcut că m'ai provocat să-ți fac destăinuirea asta! S'a sfârșit ipocrizia în care eram osândită să trăesc și care mă înăbușea. (O pauză) Ai uitat de câte ori mi-ai spus că te plictisesc cu dragostea mea, de câte ori m'ai izgonit, voind să viu lângă tine, de câte ori îmi înfundam capul în perne, pentru ca să nu-mi auzi plânsul? (O pauză) Înțelegi?

Radu. — (Își trece mâna peste frunte) Singura mea dorință e să înțeleg.... Nu-ți mai căuta scuze. Poate găsesc eu pentru tine. Așează-te aci lângă mine. O să te ascult cu toată nepărtinirea, ca și cum n'aș fi eu în cauză.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — (Se așează lângă el) Bine.

Radu. — E adevărat. Am să-mi reproșez multe lucruri față de tine, dar sunt și eu ca toți bărbații, nici mai bun nici mai rău.

Adina. — Ași fi trecut peste toate cusururile tale, dacă m'ai fi iubit. Eu te iubeam. Știe o fată la douăzeci de ani ce e dragostea? Iubești pentru ca să iubești și-ți dai inima celui întâi venit, care 'ți șoptește vorbe drăgălașe, vorbe pe cari le-ai visat să le auzi. Și te angajezi pentru viață, semnând un contract, a cărui principală cauză n'o cunoști. Pe urmă bărbatul se schimbă; după el și femeia. Intr'o bună zi, privindu-te nu te mai recunoști și-ți spui: Cum am putut să mă mărit cu el? E povestea banală a tuturor căsătoriilor.

Radu. — Dar, cu toate astea, între soți se formează legături de obicei, de interes, de afecțiune chiar, când se naște un copil.....

Adina — Știu ce vrei să spui. Trebuia să mă devotez copilului.

Radu.—Se spune că fericirea constă în uitarea de sine însuși, în devotament....

Adina. — In acelaș timp se zice, că fiecare ființă are dreptul să-și tră-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901 1932

iască viața înainte de a îmbătrâni și muri.

Radu. — Da.

Adina. — Am stat multă vreme la îndoială între devotament și dreptul de a trăi, căutând fericirea. Intr'o zi, după ani de luptă înăbușită, de mizerii, de decepțiuni, de desnădejde, am ales: dreptul de a trăi. Aveam nostalgia fericirei și am găsit'o. Un om m'a iubit. In viața mea întunecată s'a furișat o rază de lumină. Restul îl știi. Fără să țiu seamă de remușcări, de prejudecăți m'am dat lui cu dorința cea mai vie.

Radu. — Nu-mi vorbi de el, ci numai de tine. Tu mă interesezi cu ideile și sentimentele tale. Că goana ta după fericire a biruit devotamentul nu mă surprinde și, pot să-ți afirm, nici nu mă revoltă, dar....

Adina. — Dar?

Radu. — Fericirea asta ai fi putut s'o găsești la mine.

Adina. — La tine?

Radu. — Tu doreai să fii iubită, nu e așa?

Adina. — Da.

Radu. — Când o femeie vrea să fie iubită, nu face aceia ce ai făcut tu.

Adina. — Ce-am făcut?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelitere.ro/arc/1901-1932

Radu. — Prea eram sigur de tine. Când o femeie vrea să câștige pe un bărbat, trebue să-l lase să creadă că ar putea-o s'o piardă.

Adina. — De câtăva vreme nu ți-era teamă că mă pierzi?

Radu. — Da și atunci am început să te iubesc.

Adina. — Prea târziu. Dragostea a început la tine, când s'a sfârșit la mine.

Radu. — Din nenorocire. **(Cade pe gânduri)**

Adina. — Acum ori ce-am vorbi, ori ce am face, e de prisos. Nu ne rămâne decât să ne despărțim.

Radu. — **(O pauză)** Să ne despărțim? **(O pauză)** Să fiu de acì înainte un strein pentru tine? **(O pauză)** Cu toate că din clipa în care mi-ai spus că m'ai înșelat, m'am simțit strein aici. Par'că nu mai eram la mine acasă. Toate cele ce mă înconjurau: obiecte, mobile, își schimbaseră aspectul pentru mine și par'că 'mi spuneau: Ce cauți aici? Adineaori nu îndrăzneam să mă așez, acum mi-e teamă să dau ordin unui servitor. Vezi? Imi dau seama că tu ne mai fiind a mea, nimic din casa asta nu mai îmi aparține. **(O pauză)** Să ne despărțim? Să rămân singur, vecinic singur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901 1932

Adina. — Şi mai înainte tot singur îţi plăcea să fii.

Radu. — Să nu mai am acum nici o bucurie.

Adina. — Ai avut şi o să ai.

Radu. — Omul nu trăeşte nici din amintirea bucuriilor trecute, nici din speranţa bucuriilor viitoare, ci din gustarea bucuriilor prezente.

Adina. — Viaţa mea cu tine, da aici înainte, e imposibilă. Pe cât te iubeam, pe atât te urăsc... Zilele îmi sunt nesfârşite, iar nopţile..... Ştii tu cât de sfâşietor e chinul pe care îl încearcă o femeie când doarme cu un om pe care nu-l iubeşte? Dacă somnul, unul lângă altul, piept la piept, gură în gură, este suprema plăcere a unei dragoste, intimitatea asta fizică devine chinuitoare, în schimb, pentru fiinţele cari nu se iubesc. Mişcările tale, sgomotul respiraţiunei tale, clipirile tale, tot, absolut tot îmi face rău.

Radu. — (După o lungă pauză) Bine! Să ne despărţim. (O pauză) Şi ce ai de gând pentru viitor?

Adina. — Am un singur gând.

Radu. — Care?

Adina. — Să nu mai sufăr.

Radu. — Şi pentru asta ce-o să faci?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelibere.ro/ro/1901-1932

Adina. — O să-l iau pe doctorul de bărbat.

Radu. — Crezi că se însoară cu tine?

Adina. — Mi-a făgăduit.

Radu. — Asta nu însemnează că trebue să se țină de vorbă. E foarte greu să te căsătorești cu o femeie, care a divorțat, fiindcă și-a înșelat bărbatul.

Adina. — Pentru ce?

Radu. — Pentrucă te gândești că ți s'ar putea întâmpla și ție aceia ce s'a întâmplat celuilalt. Și apoi când nu ești cel dintâi pentru o femeie, e greu să fii cel din urmă. Dar să presupunem că doctorul te ia de nevastă. Crezi că o să trăești cu el mai bine decât cu mine? Nu. Fac prinsoare că după o lună o să înceapă neînțelegerile și discuțiile, după cum au început și între noi. Și atunci dacă nu te-o mai iubi, te plâng....

Adina. — Dar dacă mă va mai iubi.

Radu. — Atunci îl plâng pe el.

Adina. — (o pauză) Dar tu ce o să faci? Te mai însori?

Radu. — Nu. Asta nu. Eu nu sunt făcut, după cât se vede, pentru căsătorie.

Adina. — Atunci de ce te-ai însurat?

Radu. — Trebuia să mă însor ca să ajung la convingerea asta. Altminteri

Muzeul Digital al Romanului Românesc

de unde puteam să știu. (o pauză) O să reînecp viața de petreceri.

Adina. — Adică o s'o continui, de oare ce n'ai întrerupt-o niciodată.

Radu. — Cu femeile libere.

Adina. — Cu femeile necinstite.

Radu. — Dar la urma urmei, ce au mai mult decât ele, femeile cinstite?

Adina. — Cinstea.

Radu. — Astăzi, cinstea n'are preț.

Adina. — Nu este toată lumea de părerea ta. Pentru mulți cinstea este totul.

Radu. — Se poate, dar eu nu-mi schimb părerea. (o pauză) Să mai mă însor? A, nu! Ca să ajung iar unde sunt acum. Pentru atâta lucru, recunoaște că e păcat să mai fac invitațiuni, să deranjez lumea și să chem un arhiereu, ca să-mi dea binecuvântarea. Să mai mă însor? (o pauză) Și unde o să te cununi?

Adina. — La Ploești. Unde vrei? La Rusciug?

Radu. — Vream să te întreb la ce biserică?

Adina. — La Sfinții Impărați. Pentru ce vrei să știi?

Radu. — O să viu și eu. O să mă strecor într'o strană și o să mă uit la tine. Te plictisește asta?

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Mi-e egal. Mai jenat o să fii tu decât mine.

Radu. — Mai jenat? Nu mă cunoşti. (o pauză) Tot o să te gândeşti tu puţin la mine.

Adina. — Nu cred. Probabil că n'o să mă gândesc la nimic. Mi-aduc aminte când eram cu tine în faţa altarului, privirile unora, şoaptele altora, mormăitul preoţilor, mă abrutizaseră. Nu mai eram în stare să-mi fac nici o reflexie.

Radu. — (o pauză) Fetiţa o iei tu?

Adina. — Nici vorbă.

Radu. — Prin urmare vrei să mă laşi singur de tot?

Adina. — Dacă ar fi fost băiat ţi l'aş fi lăsat, dar o fată are nevoie de îngrijirea mamei.

Radu. — (o pauză) Bine. Nu mă opun. Vreau, cel puţin, la sfârşitul căsniciei să nu ai nici un motiv de nemulţumire împotriva mea.

Adina. — Iţi mulţumesc.

Radu. — (o pauză) Iţi fac o ultimă rugăminte.

Adina. — Care?

Radu. — Te rog.... Nu. Iţi spun la ureche.

Adina. — Pentru ce? Nu e nimeni aici ca să ne audă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

Radu. — Cu toate astea, mă sfiesc ca să-ți vorbesc tare.

Adina. — Bine. (Radu se duce lângă Adina și-i șoptește ceva la ureche) A, nu! Asta nu. (Zâmbește) Vrei să-l înșel pe Dinu?

Radu. — (După câteva clipe) Așa este. Acum l'ai înșela pe el cu mine. Și, probabil, că nu vrei să începi așa de vreme.

Adina. — Ai rămas același. (Radu, după câteva clipe, își șterge cu batista, ochii) Plângi Radule?

Radu. — Da. Plâng pe mormântul căsniciei noastre. (O pauză) Totul sfârșit. E cu putință? Dar ce e imposibil cu femeia astfel cum e zămislită de Dumnezeu. (O pauză) Dar dacă e cu putință, e și explicabil? (O pauză) Dar oare lucrurile astea se explică ele vre-odată. Se explică nebunia unei clipe? Se explică nefireasca răsturnare, dintr'odată, a tot ce ai clădit ani întregi prin dragoste, prietenie, devotament? (O pauză) Pe când ești mai liniștit, mai sigur de fericirea ta, un oarecare trece, inferior mai în totdeauna ție, dar care are în ochii femeiei tale aceia ce ai avut și tu, dar care s'a stins prin viața zilnică dusă împreună: poezia, farmecul sensual... Și femeia prinsă de curentul iluziei,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

ajunge pradă valurilor ei și de cele mai multe ori....

Adina. — Se înecă.

Radu. — Pierzând cu ea, fericirea unei familii întregi. **(Cade pe gânduri).**

Adina. — **(După o lungă pauză)** La ce te gândești?

Radu. — Trăiam în trecut. Mă lăsasem legănat de amintiri. Ingădue-mi să mai stau așa ca să cred că zioa de eri nu s'a sfârșit și că zioa de azi n'a sosit încă. **(O lungă pauză)** Femeile! Femeile? Tot ce s'a vorbit și s'a scris mai rău în privința lor, nu mi-ajunge ca să exprim aceia ce gândesc despre ele, în clipele astea. Ele au dărâmat tot în mine, lăsând numai ruini. Nu mai am poftă de muncă nu mai am ambiție, nu mai am dor de viață, nu mai am nimic. Și când mă gândesc că toată viața mi-am pierdut-o cu ele. Vream să am cât mai multe. Ce prostie! Nu sunt toate la fel? Sufletele lor sunt aceleași, doar corpurile sunt deosebite. **(O pauză)** Bine. Mâine ne vom despărți. Aș pleca de acum, dar am nevoe de câteva ore, ca să-mi pregătesc unele lucruri. Mâine plec. Nu fii supărată, dacă mi-au scăpat astăzi câteva cuvinte mai grele. Dacă ai ști cât su-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

făr ! Nu mai vrei să trăești cu mine ; îți chinuesc viața. Ei bine ! Iartă-mă ! Îți las drumul liber. Nu-ți cer să ai vr'o părere de rău și nici să plângi din cauza mea. Te rog însă să te gândești în totdeauna la mine, cu prietenie. Știu că nu mai mă iubești, dar aș dori să nu uiți niciodată că m'ai iubit. (o pauză) Da, Să ne despărțim. E mult mai bine. Ai dreptate. Ne-am înșelat, ne-am făcut rău, am săvârșit fapte, înpotriva conștiinței noastre. Meritam pedeapsa și sunt mulțumit că o iau toată asupra mea. (o pauză) Dar când mă gândesc că de mâine o să fii a altuia, că altul o să-ți vorbească, o să te privească și o să te atingă... Nu știu, dar e un gând cu care nu pot să mă obicinuesc.

Adina. — Totul trece, totul se uită. Intr'o zi o să-mi fii recunoscător, că mărturisindu-ți păcatul, ți-am îndepărtat rușinea de a trăi cu o femeie, care te înșeală.

Radu. — Dar dacă te iubesc așa de mult, încât aș voi să te ert.

Adina. — Ertarea ta, n'o primesc. Nu Lasă-mă și nu te mai gândi la mine.

Radu. — Bine. Te las. M'ai învins. Ești mai tare decât mine și lumea e a

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr 1901-1932

celor tari. Trebuia să te strivesc, când eram eu mai tare. Te las.... te las. Mă duc. (Ese zdrobit).

XXVI.

RADU, ANTON.

Anton. — Cum v'ați despărțit?

Radu. — Mi-a mărturisit tot. Mi-a spus că trăește de mai multă vreme cu doctorul, că-l iubește și că vrea să se despartă de mine. (O pauză) Câte lașități are dragostea! Inchipuește-ți că aș fi dorit să nu divorțeze. In sfârșit am căzut de acord că viața noastră împreună, de aici înainte, a devenit imposibilă.

Anton. — Când ți-a făcut destăinuirea, era turburată?

Radu. — Mi-a povestit toate lucrurile cu cea mai mare liniște.

Anton. — In ziua aceia te-ai despărțit de ea?

Radu. — Nu. Hotărâsem ca a doua zi să plec, de oarece aveam nevoie de puțin timp, ca să-mi strâng lucrurile. Am mai dormit o noapte cu ea, o noapte pe care n'o s'o uit niciodată. Când m'am apropiat de pat, ca să mă culc, inima a început să-mi bată puternic. Patul în care am dormit

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

atâția ani, alături de Adina, patul în care s'a născut fetița noastră, mă primea în el pentru ultima oară. În loc să ma culc, m'am depărtat. M'am dus în biurou, d'asupra căruia am aprins o lampă mică. Par'că era o lumină la capul unui muribund. Am început să-mi scot din cutii: hârtii, scrisori și să mi le fac pachete. Tictacul unui ceasornic, care măsura vremea ultimei mele nopți, m'a trezit din amorțirea în care căzusem. Erau zece și jumătate. Am trecut în odaia fetiței mele. Dormea, dar somnul ei nu era liniștit, ca de obicei. Auzise ceva sau era una din acele surprinzătoare presimțiri, pe cari le au copiii? Nu știu. Am rămas multă vreme cu ochii la ea, căutând să pătrund în sufletul ei, ca să văd ce se petrece acolo. Se gândește la mine? Îi pare rău că mă despart de mama ei? O să-și mai aducă aminte de tatăl ei, sau când altul îi va lua locul, cel dintâi nu-i va mai lipsi? Atâtea întrebări, cărora nu am putut să le dau nici un răspuns. Respirația ei ușoară îmi răsuna în inimă și aș fi vrut s'o materializez, ca să duc cu mine ceva din copilul meu, mâine când voiu pleca. „Sărmană ființă! Cine știe cât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
muzeuldigitalromanesc.ro/mdrr1901-1933

o să suferi din pricina greşelei părinţilor tăi". Spunând cuvintele astea, eşii din odaia ei. După ce am rătăcit prin mai multe odăi, m'am înapoiat în camera noastră de culcare. Adina adormise. Mă culcai, dar cu toate sforţările făcute, nu puteam să închid ochii. „Nesfârşită o să fie noaptea asta pentru mine", îmi spusei. Idei ciudate începură să-mi treacă prin cap. Să-mi iau fetiţa şi să fug cu ea ; s'o ucid pe Adina ; să dau foc patului, ca nici un alt bărbat să nu mai doarmă în el.... Mi se pare că aud pe cineva vorbind şi mergând în camera de alături. Mă duc acolo. Nu era nimeni. Cu toate astea după ce m'am trântit în pat, am auzit iar vorbind şi mergând. Pleoapele mi se lasă în jos. Credeam că mi-a venit somnul. De odată tresar. Auzisem uşa dela camera învecinată, deschizându-se. Ascult. Nu se mai aude nimic. Nici chiar vocea şi paşii de adineaori nu mai face zgomot. O trăsură trece repede pe strada noastră ; un câine latră de câteva ori ; un gardist fluieră şi pe urmă.... totul tace. Mă apropiai de nevasta mea. Niciodată n'am văzut-o dormind aşa de adânc şi neîntrerupt. Cum? Adina

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

n'are cea mai mică părere de rău că doarme pentru ultima dată cu mine? Cum? Amintirile trecutului, cari pe mine în clipele astea, mă frământă, pe ea n'o mișcă de loc? Cum? I-a scos cineva inima de carne și a înlocuit-o cu una de piatră, pentru ca să nu mai simță nimic? Gândurile astea îmi treceau prin cap. O privii nesfârșit. Nu mai era Adina de altădată. Adina nevinovată și timidă, Adina care suferise atât și mă ertase atât... Se făcuse ziuă. Adina, deșteptându-se din somn, mă întrebă: „Nu te mai scoli Radule? Cât ai de gând să dormi?“

XXVII.

ADINA, ELIZA.

Eliza. — Stai jos și să vorbim.
Adina. — (Se așează) Despre ce sau despre cine?
Eliza. — Despre bărbatul tău.
Adina. — Ce idee!
Eliza. — A fost eri la mine.
Adina. — Nu mă interesează.
Eliza. — Am să-ți spun ceva din partea lui.
Adina. — Nu vreau să aud nimic.
Eliza. — Dorește să se împace cu tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — A înebunit?

Eliza. — Te roagă cu stăruință să renunți la divorț.

Adina. — A,nu! După ce au ajuns lucrurile aici, e cam greu. A fost prea mare scandalul.

Eliza. — Radu te iubește.

Adina. — Cunosc cântecul ăsta.

Eliza. — Cel puțin eu așa cred.

Adina. — Dragostea dumnealui a sosit prea târziu.

Eliza. — (o pauză) Nu uita. Ai un copil.

Adina. — Fetița mea e de șease ani. E rău să divorțezi când ai copii mari.

Eliza. — Mai era odată să divorțezi și tot din cauza fetiței n'ai făcut-o.

Adina. — Am fost stupidă. Lucrurile astea nu mai au importanță astăzi.

Eliza. — Tot au puțină.

Adina. — Să vorbim de altceva, dacă vrei să-mi faci plăcere.

Eliza. — Prin urmare nu te împaci?

Adina. — La început, e adevărat, când m'am hotărât să divorțez, am trecut câteva zile rele, dar acum sunt foarte mulțumită. Sunt liberă și nu vreau să renunț la libertatea mea.

Eliza. — Nu te mai recunosc.

Adina. — Credeai că am să rămân aceiași fetiță.

Eliza. — Prea ai crescut mare odată.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Adina. — Găsești?
Eliza. — Da.
Adina. — Te schimbi câte odată mai mult în câteva luni decât în câțiva ani.
Eliza. — (O pauză) Te plâng. Nu știi ce te așteaptă.
Adina. — Ce?
Eliza. — Suferinți mari.
Adina. — Suferinți?
Eliza. — Da.
Adina. — Nu înțeleg.
Eliza. — Tu crezi că o femeie suferă numai din cauza bărbatului? Suferă mai rău din pricina amantului.
Adina. — Nu toți amanții sunt la fel.
Eliza. — Nu cunosc pe doctorul Damian, pe amantul tău. Probabil că e un om cum se cade. Dar oricât de treabă ar fi, trebue să semene cu ceilalți și asta e de ajuns....
Adina. — De ajuns, ca să....
Eliza. — Ca să-ți amărască traiul.
Adina. — E ridicol ce spui.
Eliza. — Ai dreptate. Femeile bătrâne ca mine, par ridicole Câte suferinți n'am văzut la alții!
Adina. — Suferințele altora, nu ne turbură prea mult.
Eliza. — Eu nu ți-am spus că m'au tur-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/index.php?...

burat, dar că le-am văzut şi apoi de! Poate că-ţi vorbesc şi din experienţă.

Adina. — Din experienţă?

Eliza — Poate că am suferit şi eu odată....

Adina — (Râde) Cum? Şi dumneata ai avut un amant?

Eliza — Dar ce crezi tu? Pe vremea noastră nu erau amanţi?

Adina. — Dumneata, coană Elizo!

Eliza. — Eu, coana Eliza.

Adina — Şi când s'a întâmplat asta?

Eliza. — E mult de atunci.

Adina — Spune-mi că sunt curioasă.

Eliza — Ştii de ce mi-am luat eu un amant?

Adina. — De unde vrei să ştiu?

Eliza. — Eu eram femeie cinstită şi celelalte femei, de necaz că nu erau la fel ca mine, îmi spuneau că sunt cinstită fiindcă nu pot să fiu altfel, de oare ce nu se uită nimeni la mine. Aşa? Stai că v'arăt eu, le-am spus şi mi-am luat un amant. (Adina râde) Ei bine! După trei săptămâni am fost nenorocită.

Adina — Nu mai spune.

Eliza. — La început m'am certat cu el şi l'am ertat. Pe urmă m'a înşelat iar şi iar.

Adina. — Biata Coana Eliza!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr 1901-1932

Eliza. — Am îndurat dela omul ăla — dacă mai pot să-i spun om—aceia ce nu poți să-ți închipuești. Mizerii, umiliri, chinuri.... Mă mir cum am scăpat teafără.

Adina. — E înspăimântător.

Eliza. — Cu toate astea nu-mi venea să ă despart de el.

Adina. — Așa-l iubeai de mult?

Eliza. — Da. Noroc că m'a lăsat el pe mine.

Adina. — Ingratul!

Eliza. — A plecat așa, fără măcar să-și ia rămas bun. Când a eșit din odaie, am crezut că se înapoiază. L'am așteptat o zi, o săptămână, o lună, un an dar de geaba. L'am așteptat, după cum aștepți un înecat, dispărut de multă vreme, dar de a cărui moarte nu ești sigur. (O pauză) Iată ce sunt amanții!

Adina. — Dar cum n'am aflat eu nimic până acum?

Eliza. — Erai o copilă atunci (Își aprinde o țigare).

Adina. — Radu nu știa?

Eliza. — Nu cred. Prea era bun prieten cu bărbatu-meu.

Adina. — Va să zică ai suferit mult!

Eliza. — Am avut și un acces de nebu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

nie, din fericire, trecător. (Își șterge ochii)

Adina. — Plângi?

Eliza. — Nu. A trecut prea mult de atunci ca să mai plâng. Am suflat în țigare și mi-a intrat în ochi cenușe.

Adina. — (Zâmbește) Nu cumva sub cenușe, o mai fi vr'o scânteie?

Eliza. — (Râde) Nu mai râde de mine. Acum slavă Domnului sunt liniștită.

Adina. — Ești sigură?

Eliza. — Da. Ar fi bine să tragi un învățământ din pățania mea. Iartă-mă că povestirea mea a fost cam lungă, dar când vorbești de lucruri de-astea.... (O pauză) Împacă-te cu Radu. Aceia ce mi s'a întâmplat mie eri, ți se poate întâmpla ție mâine.

Adina. — Poate am mai mult noroc de cât dumneata.

Eliza. — Toți sunt la fel.

Adina. — Acum sunt foarte fericită și nu vreau să știu ce-mi rezervă viitorul. Și apoi nu sper în fericirea vecinică. Sunt mai puțin pretențioasă. Prezentul mi-ajunge.

Eliza. — Și asta e o socoteală.

Adina. — Îl iubesc prea mult și nu pot să renunț la el.

Eliza. — Cine-ți spune să renunți?

Adina. — Vai de mine! Ce mă sfătu-

Muzeul Digital al Romanului Românesc

ești să fac? (o pauza) Și dacă n'ar fi știut Radu, tot ar fi mers, dar acum e prea târziu.

Eliza. — Dacă vrea el să se împace, ce-ți pasă ție? Ascultă-mă. E mai bine să ai un bărbat. Când te lasă amantul, cel puțin îți rămâne bărbatul ca o manta de vreme rea.

Adina. — Ți-am mai spus că e imposibil.

Eliza. — O să-ți pară rău.

Adina. — Se poate.

Eliza. — Eu mi-am făcut toată datoria de prietenă.

Adina. — Îți mulțumesc din suflet, dar lasă! De experiența dumnitale mai am vreme să mă folosesc.

XXVIII.

RADU, ANTON, UN DOMN, FIFI.

Radu. — Ce spectacol dureros!

Anton. — Desgustător vrei să zici. Cele mai multe din femeile astea au ajuns aici din cauza lenei, a stricăciunei. In loc să muncească toată ziua, petrec toată noaptea.

Radu. — Petrec? Socotești că petrec fiindcă le vezi râzând. La aproape

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaransilvaniei.ro/mcm1901-1932

toate sub veselia asta se ascunde mizeria și desgustul de viață.

Anton. — Crezi?

Radu. — Sunt sigur. Unele sunt vicioase, e adevărat, dar cele mai multe sunt vrednice de milă.

Anton. — Serios vorbești?

Radu. — Foarte serios.

Anton. — Pentru ce nu muncesc?

Radu. — Să se facă servitoare?

Anton. — Mai bine servitoare cinstite decât....

Radu. — Uite-o vezi pe aia care șade cu un Căpitan la masă?

Anton. — Da.

Radu. — S'a dat unuia într'o seară pentru o sută de lei. Mama ei era pe moarte și n'avea nici un ban în casă. Când s'a întors cu paralele, mama ei nu mai trăia. Acum are un copil de vr'o trei ani, care e și el rău bolnav și pe care-l iubește nebunește. In clipele astea copilul plânge acasă și ea cântă și râde aici, ca să distreze pe clienți.

Anton. — Ingrozitor!

Radu. — Sub masca ei de bucurie, câte lacrime se strecoară!

Anton. — Acum văd că ai dreptate. Spectacolul e dureros.

Radu. — Dar pe aia, care șeade singură

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelelitera.ro/ro/1901-1932

la o masă, cu capul rezemat de o mână, o vezi?

Anton. — (Se uită) Unde?

Radu. — Colo în partea dreaptă, la mijloc.

Anton. — Da, da. O văd. Cine e?

Radu. — E fata unui negustor scăpătat. Numai de trei zile a debutat. E așa de timidă! Și apoi înțelegi, când te gândești de unde a plecat și unde a ajuns.

Anton. — Haide la masa de lângă ea. E liberă. Să ne așezăm acolo, ca s'o studiem mai de aproape.

Radu. — Mergem. (Se duc și se așează la masa de lângă fată)

Anton. — Așa.

Radu. — Uită-te la ea! Ce privire pierdută are!

Anton. — Săraca! Cum o chiamă?

Radu. — O chiamă Flioftea, dar aici s'a botezat Fifi.

Un Domn. — (Se așează la masa unde e Fifi) La ce te gândești Fifi? Ai venit aici să te gândești?

Fifi. — Da.

Un domn. — Ridică puțin rochia, ca să-ți văd picioruşul. (Pune mâna pe rochie)

Fifi. — Te rog să-ți iei mâna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromaniamare.ro/mcm1901-1932

Un domn. — Parol? Cu mine să nu faci mofturi! (O apucă de mână) Ah! Ce mai cap!

Fifi. — (Ii dă peste mână) Lasă-mă domnule în pace!

Un domn. — Grozavă mai eşti! Dacă e vorba aşa, te sărut cu sila.

Fifi. — Fugi domnule de-aici.

Un domn. — Ascultă dragă! Dacă nu-ţi plac lucrurile astea, trebuia să stai acasă. Uită-te la ea! N'are ghete în picioare, cu o zdreanţă de rochie pe ea şi face pe dificila.

Fifi. — (Incepe să plângă) Lasă-mă domnule!

Radu. — Pentru ce-ţi baţi joc de fata asta, domnule?

Un domn. — Mă ierţi Domnule. Dar e foarte ciudată intervenţia dumnitale, fiindcă nici n'am onoarea să te cunosc.

Radu. — Nici eu, din fericire.

Un domn. — Atunci te rog să nu te amesteci în lucrurile, cari nu te privesc.

Radu. — Da?

Un domn. — Nici un da. Ţi-ai găsit pe cine să aperi!

Radu. — E o femeie şi femeia ori cum ar fi.....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr1901 1932

Un domn. — Te rog să nu-mi dai mie lecții. (Către Fifi) Ascultă cocotă mică!

Radu. — Te rog să taci.

Un domn. — Ia slăbește-mă.

Radu. — Nu ți-e rușine să te porți așa cu o femeie? Crezi că e nesimțitoare ca dumneata? Nu vezi cum plânge?

Un domn. — Mă cam plictisești și....

Radu. — Dacă n'o lași, te dau peste cap.

Un domn. — Pe mine?

Radu. — Pe dumneata.

Un domn. — Ești obraznic.

Radu. — Obraznic? (Il ia de gât pe domnul și după câteva smuceli îl trântește jos. Domnul se ridică și se îndepărtează mormăind)

Fifi. — (Își șterge lacrămile) Îți mulțumesc domnule!

Radu. — N'ai pentru ce fetițo. (Către Anton) Bestia! Dacă e la *Caffé Chantant,* crede că poate să-și permită orice.

Anton. — Ai avut dreptate.

Radu. — Ei dragul meu! După cum printre femeile cari se învârtesc prin saloanele noastre, sunt foarte multe, cari n'au dreptul la nici un respect, tot așa printre astea de aici, sunt multe vrednice de interes, de milă și de iertare. Alea se dau din viciu, astea din mizerie. Cele dintâi sunt

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

admirate și cele din urmă disprețuite. Și ceia ce spun eu, gândesc foarte mulți.

Un domn. — Am aflat cine ești. Decât să fi luat apărarea nenorocitei astea, mai bine îți apărai nevasta! (Radu vrea să se scoale dela masă și să-l lovească. Anton îl oprește) Ha, ha! Dar în sfârșit, nu ți-am luat-o eu, ca să te răzbuni pe mine.

Anton. — (Incet către Radu) Haide să mergem! Vrei să faci iar scandal? Nu-l vezi că e beat?

Un domn. — (Către Radu) Lasă amice! Nu ești nici cel dintâi, nici cel din urmă încornorat! (Anton îl ia pe Radu la braț și es împreună)

XXIX.

ADINA, LUCIA.

Lucia. — Peste câteva săptămâni, din nou mireasă.

Adina. — Da.

Lucia. — Te asigur că Dinu o să te facă fericită. Nu că mi-e văr, dar e un om foarte cum se cade.

Adina. — De ce n'am avut noroc să dau întâi peste el?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Revista Ramuri 1901-1932

Lucia. — Nu e nimic. Bine că l'ai găsit și acum. Bărbații sunt ca pepenii. Trebue să încerci câte șapte, opt, până să dai de unul bun.

Adina. — Poți să înemerești însă din capul locului unul bun.

Lucia. — Mai rar. (o pauză) Dar de ce faceți nunta acasă?

Adina. — La început eram hotărâți să ne cununăm la biserică. Pe urmă însă ne-am răsgândit. Și pe mine și pe Dinu, ne plictisește obicinuitul ceremonial al căsătoriilor. N'o să uit în viața mea ce am pățit la prima mea cununie. Am sosit la biserică, cu o întârziere de aproape o oră și, intrând, auzeam murmurul invitaților și celor neinvitați, cari își pierduseră răbdarea. Când am ajuns în fața altarului, m'am zăpăcit. Răspundeam: *da*, când trebuia să răspund: *nu* și vice versa; mi-a căzut inelul când mi l'a cerut preotul; mi-am vărsat vin pe rochie, când mi s'a dat să beau și câte altele. După ce s'a sfârșit slujba sute de persoane s'au repezit la mine, ca să mă felicite. Mă strângeau, mă încălzeau, mi se urcase sângele în cap, și mă simțeam mai urâtă, tocmai când trebuia să fiu mai frumoasă. Când am eșit, s'au aruncat

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

asupra mea zeci de cerșetori, cari mă bine-cuvântau în schimbul câtorva gologani. Dela biserică, am fost într'o sală mare, unde s'a dansat și petrecut până la ziuă. Eram nevoită să surâd fiecăruia, să primesc toate complimentele, să strâng orice mână și să sărut obrajii cei mai încrețiți. In noaptea nunței, mireasa aparține lumei întregi, doar ginerelui nu. In sfârșit, când zorii zilei s'au ivit, d'abia mă puteam ține pe picioare de oboseală. După ce a plecat toată lumea, m'am suit cu Radu într'o trăsură închisă și ne-am dus acasă. Mi se părea că de-abia merg caii, atât eram de nerăbdătoare ca să ajung mai repede în camera nupțială, acolo unde mă aștepta fericirea.... Acasă cununia e mai simplă și mai puțin supărătoare.

Lucia. — Ai dreptate. Nu te-ai gândit rău. Scapi de înghesuială, de bârfeală....

Adina. — Mai ales de bârfeală.

Lucia. — Când mireasa e fată mare și tot se găsesc destule guri rele, dar când e văduvă....

Adina. — Cum sunt eu.

Lucia. — Vai de tine, ce-ai fi pățit! (o pauză) Plecați undeva?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdr/1901-1932

Adina. — La Veneția.

Lucia. — Acolo am fost și eu când m'am măritat, dar când iei un bărbat prozaic ca al meu, să nu faci călătoria de nuntă la Veneția, ci la Urziceni.

Adina — (Râde) Pentru ce?

Lucia. — Pentrucă Veneția nu cadrează decât cu o fire poetică. Eu îi vorbeam de cer albastru, de gondole și el îmi răspundea că nimic nu-i place mai mult în Italia, ca salamul de Verona și flașnetele. (O pauză) Eri l'am întâlnit pe Radu. Cât de mult s'a schimbat! Avea aceleași trăsuri regulate, aceiași privire șireată, aceiași mustață mică lăsată în jos peste buzele-i subțiri; dar fața lui colorată acum e palidă, părul i-a încărunțit, la colțurile gurei i s'au făcut încrețituri și două mari cearcăne albastre i se întindeau sub ochi. Câteva luni sunt în stare să desăvârșească o așa mare schimbare?

Adina. — Poate o fi fost bolnav?

Lucia. — (Zâmbește) Suferințele morale sunt mai grele decât cele fizice.

Adina. — Ai vorbit cu el?

Lucia. — Da, dar de lucruri indiferente. Înțelegi că ni-era greu și mie și lui să deschidem vorba de aceia ce vă privește pe voi. Dacă avea Radu o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr:1901-1932

nevastă ca mine, nu se juca el cum s'a jucat cu tine. Cu un bărbat, femeia trebue să facă acte de autoritate, altfel nu merge. Tu te rugai de el ca să-i fii dragă ; eu i-aşi fi poruncit ca să mă iubească. Bărbaţii nu iubesc, de obicei, pe femeia care se umileşte şi se roagă. Rugămintele nu-i mişcă decât atunci când se potrivesc cu dorinţele lor. Ei nu iubesc niciodată din milă.

Adina. — Astea sunt lucruri trecute. Să nu mai vorbim de ele.

Lucia. — Sfaturile, pe cari vreau să ţi le dau, îţi pot fi de folos şi pentru viitor.

Adina. — Nu mai am nevoie de sfaturi. Sunt o femeie experimentată.

Lucia. — (O pauză) Cu fetiţa ce ai de gând să faci? Ce vârstă are?

Adina. — Şease ani. Probabil că o mai ţiu acasă şi mai târziu o dau la pension.

Lucia — La călugăriţe?

Adina — Nu. Acolo prea e multă ipocrizie. (O pauză) Nu trece drumul, Dinu acum?

Lucia. — (Se uită) Nu.

Adina. — Mi se păruse. Dragostea te face să vezi atâtea lucruri, cari nu sunt.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

Lucia.—Şi te face, mai ales, să nu vezi atâtea lucruri cari sunt.

Adina. — (Zâmbeşte) Nu cumva Dinu a început să-mi fie necredincios şi eu nu văd?

Lucia. — Mai întâi că Dinu nu poate să-ţi fie încă necredincios, fiindcă nu este până acum bărbatul tău.

XXX.

ANTON, ADINA.

Adina. — De ce s'o fi aşezat doamna Peruianu lângă Dinu?

Anton. — Fiindcă doamnei, pe care ai numit-o, îi place când mănâncă, să i se povestească lucruri piperate.

Adina. — Şi bărbatul meu se pricepe la asta?

Anton. — Ca orice doctor, care se respectă.

Adina. — Uite cum râde şi s'a roşit.

Anton. — Probabil că i-a spus aşa ceva.

Adina. — Doamna Peruianu este o femeie cinstită?

Anton. — Pentru nici o femeie nu poţi să-ţi pui mâna în foc.

Adina. — E mai frumoasă decât mine? Spune-mi drept.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcm1901-1932

Anton. — Mai frumoasă nu, dar mai provocantă. Ea îți comunică gândul unei plăceri imediate. Și de obicei bărbații nu caută altceva în aventurile lor. Pentru un bărbat mai subțire însă, doamna Peruianu, nu are mai mult farmec ca prima femeie de profesiune—înțelegi ce vreau să spun —pe care o întâlnești pe stradă. Și poți să întâlnești atâtea.... Frumusețea dumnitale e mult mai distinsă. In ochii, în zâmbetul, în cuvintele, în gesturile dumnitale, se răsfrânge un suflet și după acest suflet, aleargă amantul adevărat. Vecina doctorului are mijloacele de seducțiune obicinuită.

Adina. — Cu toate astea uită-te la Dinu. Nici nu mănâncă, pentru ca să vorbească necontenit cu ea și s'o împiedice de a schimba cu alt-cineva o vorbă.

Anton. — Își pierde vremea de geaba. Atențiunea doamnei Peruianu nu poate nimeni s'o păstreze multă vreme.

Adina. — Ce tot vorbești? Nu vezi că ochii ei sunt numai la Dinu.

Anton. — Ochii poate dar cu vârful piciorului trebue să facă semne altuia.

Adina. — O vezi cum s'a roșit? A bă-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

gat de seamă că vorbim de ea.

Anton. — Ai pierdut încrederea în bărbatul dumnitale?

Adina. — Sunt pe cale. Nu pot să mă plâng că Dinu se poartă rău cu mine. Dinpotrivă, e foarte drăguț. De multe ori însă bărbații sunt drăguți cu nevestele lor, când au să-și reproșeze ceva.

Anton. Ne cunoaștem de atâta vreme! Am fost prietenul cel mai bun al lui Radu și îndrăznesc să te întreb ceva.

Adina. — Îți răspund imediat.

Anton. — Ești mai fericită cu Dinu, de cât erai cu Radu?

Adina. — Da. Cel puțin chiar dacă Dinu nu se mai prăpădește după mine, nu-mi arată. Asta face mult pentru o femeie. Radu nu se mulțumea să nu mă iubească, ci voia să mi-o dovedească lipsa lui de dragoste, în fiecare clipă.

Anton. — Preferați pe bărbații, cari vă mint?

Adina. — Sunt minciuni plăcute. Și apoi Dinu mă iubește. Nu așa de mult ca mai înainte, dar tot mă iubește. (o pauză) Te rog să nu-mi mai pui vin. Am băut vr'o șease pahare.

Anton. — Nu găsești o deosebire între Dinu *amantul* și Dinu *bărbatul?*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcrr1901-1932

Adina. — O mare deosebire. E și natural. Un bărbat nu poate să fie nici odată așa de reușit ca un amant.

Anton. — Și o nevastă așa de bună ca o amantă.

Adina. — Netăgăduit. Dar fenomenul ăsta este așa de vechiu și cunoscut încât nu merită să mai insistăm asupra lui și să-i discutăm cauzele.

Anton. — De ce nu l'ai păstrat pe Dinu, ca amant?

Adina. — Recunosc că am greșit. Îți făgăduesc însă, că dacă o să mai am vr'un amant, numai îl iau de bărbat. **(Râde)**

Anton. — **(O pauză)** A început seria toasturilor. Să te ții acum.

Adina. — **(O pauza)** Ai băgat de seamă?

Anton. — Ce?

Adina. — De câtva timp doamna Peruianu nu-și mai ia ochii dela căpitanul din colțul mesei.

Anton. — Eu ce-ți spuneam? Doar cunosc pe cuconițele din orașul nostru.

Adina. — **(Își cleatină capul)** Bine coniță! Preferi dumneata pe Moș Teacă ăla, bărbatului meu?

Anton. — **(Râde)** Să ne ridicăm și noi de la masă, de oarece văd că unii au început să se scoale.

Adina. — Da. **(Se scoală amândoi)** Doamna

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.vania.ro/mdr/1901-1932

Peruianu a plecat între Dinu și Căpitanul.

Anton. — *Son coeur balance...*

Adina. — Să urmărim lupta asta. Sunt curioasă să vedem cine triumfă?

Anton. — Ii faci acasă o scenă?

Adina. — Una mititică de tot.

XXXI.

DINU, ADINA.

Dinu. — (Mișcă degetul arătător dela mâna dreaptă) Una, două, trei, patru, cinci, șease, șeapte, opt, nouă. (Se uită la ceasul lui)

Adina. — Ce însemnează asta?

Dinu. — Am înumărat bătăile ceasornicului dela Primărie.

Adina. — De când stăm aici—și nu e puțin—n'ai scos o vorbă și când ai deschis gura, ai deschis-o ca să înumeri bătăile ceasornicului?

Dinu. — Vream să știu dacă merge bine al meu.

Adina. — (O lungă pauză) Mie nu-mi mai spui nimic?

Dinu. — Dacă n'am ce.

Adina. — Când mi-erai amant, cum găseai în totdeauna ceva de vorbit cu mine?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dinu. — Atunci ne vedeam mai rar, dar acum când suntem unul lângă altul vecinic, vrei să-ți repet în fiecare zi aceleași lucruri?

Adina. — Când întâlnești alte femei, ești de o elocință neîntrecută, dar când ești cu mine, devii mai mut decât un deputat guvernamental.

Dinu. — Decât să spui copilării, e mai bine să taci. **(Începe să citească o revistă)**

Adina. — Ce citești?

Dinu. — Revista medicală.

Adina. — Poftim! Pe mine nu m'ai sărutat azi niciodată, dar Revista medicală, ai luat-o în mână de patru ori.

Dinu. — Eu nu pot să mă gândesc numai la sărutări. Mai am și altă ocupație.

Adina. — Da. Pentrucă nu mai mă....

Dinu. — Pentrucă nu te mai iubesc. Asta vrei să spui.

Adina. — Asta e.

Dinu. — Te iubesc. Dar trebue să înțelegi că oricât de drag ți-o fi cineva, când ți-o sta toată ziua de gât, te-o săruta necontenit și ți-o cere vecinic să fii *tandru*, te obosește.

Adina. — Te obosește dragostea? Asta n'am mai auzit-o până acum.

Dinu. — Multe n'ai auzit tu. Dragos-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistarenovatio.ro/mdrr1901-1932

tea, dacă nu vrei să se sfârșească, trebue să te lași a fi dorit, să... Cum să mă exprim mai limpede? Acela, pe care îl iubești și care te iubește, să nu se simtă strâns ca într'o cătușe.

Adina. — Da, da, pricep.... Ai început-o ca și celălalt.

Dinu. — Cum ca și celălalt?

Adina. — Ca și Radu. Și dacă era vorba să nu mi se schimbe viața, atunci mai bine nu divorțam de cel dintâi.

Dinu. — Tu ai vrut să ne căsătorim, nu eu. Și eu cred că ar fi fost mult mai bine să rămâi nevasta lui Radu și amanta mea.

Adina. — Se 'nțelege. Vă vine dumneavoastră la socoteală, ca să luați fructul și ramura s'o lăsați în grija altuia.

Dinu. — Nu știu cum se face dar dulceața întreagă se află în fruct și....

Adina. — Când dai de ramură?

Dinu. — Dai de amărăciune.

Adina. — Așa sunteți voi bărbații. Sunteți în stare să faceți tot pentru ca să aveți o femeie și pe urmă sunteți capabili de orice pentru ca să scăpați de ea. (O pauză) Să-ți iasă însă din cap gândul că de mine o să scapi vre-odată. Ai pofti dumneata! După

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdr/1901-1932

ce mi-ai stricat rostul vieței, despărțindu-mă de Radu, să mă lași fără nici un căpătâi. Sau ți-o fi cerut asta, ca preț al cucerirei, doamna cu care ai stat tot timpul de vorbă de ună seară, la masa Prefectului? Crezi că n'am băgat de seamă? (o pauză) Și pentru ce faci acum mutra asta? Ești victimă, nu e așa? (o pauza) Ai putea să-mi spui de ce n'ai prânzit aseară acasă?

Dinu. — Am luat masa cu Anton la restaurant.

Adina. — Imi spuneai că Anton a plecat la București pentru două zile.

Dinu. — Așa ți-am spus? (Incurcat) Da... a plecat, dar a perdut trenul și a venit înapoi. L'am întâlnit la șease.

Adina. — Unde?

Dinu. — Pe stradă.

Adina. — Pe care stradă?

Dinu. — Cuza-Vodă.

Adina. — Coana Eliza mi-a spus că te-a văzut pe la cinci pe strada Cuza-Vodă.

Dinu. — Se poate.

Adina. — Și că nu erai singur.

Dinu. — Nu ți-am spus că eram cu Anton.

Adina. — Pe la cinci?

Dinu. — Se 'nțelege.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mcr/1901-1932

Adina. — Adineaori ziceai că l'ai întâlnit la șease.

Dinu. — Mai întâi, e stupid să mă întrebi în chipul ăsta.

Adina. — Mai ales când ești prins cu mâța în sac.

Dinu. — E copilărie.

Adina. — Care e motivul, care te face să minți?

Dinu. — Pentru ce mint? Pentrucă m'am contrazis. Eu mă contrazic foarte des. Și un copil poate să mă prindă cu o contrazicere. Mă mir de ce nu mă întrebi ce am făcut acum trei luni într'o Sâmbătă după amiazi. M'aș încurca și mai mult. Și mi se pare că tu asta vrei.

Adina. — N'ai vrea să spui că nu știi unde și cu cine ai fost eri?

Dinu. — S'ar putea să nu știu. Sunt zile în cari habar n'am ce fac. Trec pe stradă, fără să știu unde mă aflu și fără să am cea mai mică noțiune a timpului. Eri am fost pe strada Cuza Vodă..... cu Anton..... dar cred că ceasul era șease.

Adina. — Coana Eliza zice că era cinci.

Dinu. — Poate n'a văzut bine. Coana Eliza a cam îmbătrânit.

Adina. — Coana Eliza, cu toate că nu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelibris.ro/ro/dr/1901-1932

mai e tânără; vede foarte bine. Te întreb cu cine erai?

Dinu. — Cu Anton.

Adina. — Ești sigur?

Dinu. — Cum te văd.

Adina. — Dar de când Anton e femeie?

Dinu. — Femeie? Cine ți-a spus că Anton e femeie?

Adina. — Coana Eliza te-a văzut vorbind cu o femeie și strângându-i mâna.

Dinu. — (Incurcat) A da, da. Acum mi-aduc aminte. Am întâlnit pe soacra generalului Leon.

Adina. — Cu soacra generalului ai vorbit?

Dinu. — Da.

Adina. — Coana Eliza mi-a spus că era o femeie tânără.

Dinu. — Așa? (Incurcat) Apoi se ține bine. Nu i-ai da cincizeci de ani, ferească Dumnezeu.

Adina. — Ascultă Dinule! Socotești că sunt idioată? Cui înșiri minciunile astea?

Dinu. — Dacă vrei să mă crezi, dacă nu, lasă-mă în pace.

Adina: — Te las, dar te previu că prima dată când voi afla că m'ai înșelat, îți aplic legea talionului.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaromana.ro/mdir1901-1932

Dinu. — Nu cunosc legea asta. Eu nu sunt om de legi.

Adina. — Ochiu pentru ochiu, dinte pentru dinte.

Dinu. — O să mă înșeli?

Adina. — Imediat. A, nu! Nu mai sunt proasta din alte vremuri. Radu, primul meu bărbat, mă înșela pe toate potecile și eu eram femeia cea mai cinstită. Cât am suferit, numai eu știu. Acum îmi iau revanșa, fără întârziere. De câte ori mă vei înșela, te voi înșela. N'o să-ți rămân datoare cu nimic.

Dinu. — Dacă mă înșeli, divorțez.

Adina. — N'o să poți să divorțezi, fiindcă n'o să știi niciodată când te înșel. O să mă insulți? O să mă bați? Să știi c'o să sufăr tot. O să te înșel necontenit, dar n'o să mă despart niciodată de tine. O femeie se mărită de două ori, însă nu divorțează de două ori. Și apoi n'am de gând să-mi petrec toată viața la primărie, biserică și tribunal. (O pauză) Ce-am crezut că ese și ce-a eșit! Mare prostie am făcut că am divorțat de Radu. Cât timp nu m'a iubit și s'a purtat rău cu mine am trăit cu el și când a început să mă iubească, l'am lăsat. Și pentru ce? Ca să te iau pe tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901 1932

Ce-şi face omul singur.... N'am dreptate? (Dinu se uită spre plafond şi nu spune nimic) Să-ţi schimbi bărbatul şi mizeria să continue! Mai bine n'ar fi existat divorţul. Nu are nici un rost. Sau căsătoria e o instituţiune bună şi atunci pentru ce să ţi se dea mijlocul ca s'o sfărâmi; sau nu este bună şi atunci trebue desfiinţată. Prin urmare şi într'un caz şi într'altul divorţul este de prisos. Aşa este? (Dinu tace) Te gândeşti? La cine? La care din ele? Ţie ţi-ar fi trebuit un harem! Cum? (Dinu tace) Vorbeşte omule, pentru Dumnezeu! Cel puţin Radu îmi răspundea şi astfel discuţia nu putea să se sfârşească. Cu tine nici o discuţie nu pot să am.

Dinu. — Vrei să vorbesc?

Adina. — Da.

Dinu. — Nu e nimic mai îngrozitor pe lumea asta ca femeia.

Adina. — Femeia e tot ce e mai frumos pe pământ şi poate şi în cer, de oarece de multe ori se spune de ea că este un înger.

Dinu. — Când tace.

Adina. — De geaba. Cu tine nu se poate vorbi. (Ese din odae, trântind uşa)

Muzeul Digital al Romanului Românesc

XXXII.

ADINA, ANTON.

Anton. — Bună seara doamnă.
Adina. — Bună seara, domnule Anton.
Anton. — Dinu nu e acasă?
Adina. — A fost chemat la un bolnav.
Anton. — (Zâmbește) Sau la o bolnavă?
Adina. — Și asta se poate. Trebue să vie imediat.
Anton. — Ce făceai aici la fereastră? Citeai?
Adina. — Nu. Mă uitam la cer. Ce spectacol sublim!
Anton. — Mai ales astăseară. E așa de senin....
Adina. — Mă uitam la stele, priveam luna și, drept să-ți spun, înțelegeam de ce pe unii îi pasionează astronomia. Ia te uită! Să afli tot ce se petrece acolo, să pătrunzi întreaga taină.
Anton. — In zadar. N'o să se știe nici odată ce există în corpurile cerești.
Adina. — Se spune că s'a aflat compoziția unora.
Anton. — Se poate spune cu siguranță, dacă luna este sau nu locuită de ființe?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Odată o să se poată.

Anton. — Când? Peste un veac? Ce o să se întâmple atunci, nu mă interesează.

Adina. — De unde știi că nu sunt și acolo ființe cu moravurile, cu pasiunile, cu suferințele lor? Poate fiecare din acele puncte luminoase răspândite pe bolta cerului, au în ele oameni, frați necunoscuți. Toate lucrurile astea îmi treceau prin minte, mai înainte de a veni dumneata.

Anton. — Se zice că după moarte sufletele noastre se duc în cer. Atunci o să știm ce e acolo.

Adina. — Nu toate sufletele. Numai cele curate.

Anton. — Nu face nimic, dacă al meu n'o face călătoria asta. Eu nu sunt curios să aflu tot ce se petrece pe pământ, dar în cer.

Adina. — Eu aș vrea să știu.

Anton. — Eu aș vrea să aflu altceva.

Adina. — Ce?

Anton. — Dacă după ce murim, sufletele noastre trec în corpuri de animale.

Adina. — Eu nu cred în metempsicosă.

Anton. — Nici eu.

Adina. — Dacă ar fi adevărat, în ce

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

corp ai vrea să intre sufletul dumnitale?

Anton. — In sufletul unui cățel frumos.

Adina. — Pentru ce?

Anton. — După ce-o să mor, din nenorocire, n'o să pot să mai stau lângă o femeie. Femeilor le plac cățeii și dacă în viața mea viitoare sunt cățel, o să fiu, cel puțin astfel, în tovărășia unei femei frumoase. Dar dumneata?

Adina. — Eu aș vrea să fiu o rândunică. Toamna să plec în țări calde, scăldate de soare, iar primăvara să mă întorc în țară, și să zbor astfel tot timpul prin văzduh, în beția amețitore a vântului și sub un cer pururea albastru.

Anton. — (O pauza) Noi, vorbind de cele ce s'ar putea întâmpla într'altă lume, am uitat pe acelea cari se petrec în lumea noastră. Cum merge căsnicia dumnitale?

Adina. — Cum să meargă? Ca toate căsniciile de astăzi. Dar dumneata m'ai întrebat adesea lucruri cari mă privesc. Imi dai voie să te întreb și eu ceva?

Anton. — Cu cea mai mare plăcere.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Adina. — Dumneata nu ai nici o pasiune?

Anton. — Absolut nici una. Nu am avut și n'o să am. Pasiunea a făcut în totdeauna victime și eu n'am vrut să fiu printre ele. In toată viața mea am fugit de emoțiuni. Mie nu-mi place nici să plâng cu spasmuri, nici să râd cu hohote.

Adina. — Cum? Nu ai iubit niciodată.

Anton. — Niciodată. Asta nu m'a împiedecat să am mai multe femei, ca toți prietenii mei, cari oftau în fiecare zi.

Adina. — Trebue să ai o colecție foarte frumoasă.

Anton. — Admirabilă.

Adina. — Dar dacă vre-una se îndrăgostea de dumneata ce făceai?

Anton. — Nu-i lăsam timp pentru asta.

Adina. — Ești îngrozitor!

Anton. — Niciodată n'am luat viața în serios și de aceia nu am vrut ca în sufletul meu, să se deslănțuiască furtunele unei mări, ci în el să fie liniștea apei dintr'un paahr.

Adina. — Nu ai nici o dorință?

Anton. — Una singură.

Adina. — Care?

Anton. — Să mi se sfârșească viața.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/indir/1931-1932

Adina. — Asta o să se întâmple și fără dorința dumnitale.

Anton. — Nu am crezut, Doamna mea, niciodată în nimic. Tot mi s'a părut ipocrizie și minciună. Afecțiunea filială, dragostea conjugală, prietenia.... minciuni toate.

Adina. — Nu crezi că sunt copii cari își iubesc părinții, femei cari-și iubesc bărbații, oameni cari-și iubesc prietenii?

Anton. — Nu cred nimic. Spui unei femei că toată viața o s'o iubești și la prima ocazie o înșeli și.... vice-versa. Zici unui prieten că tot timpul cât vei trăi, îi vei fi prieten și a doua zi trădezi o taină a lui. Spui aceluia care ți-a dat viața, că nu sunt dragoste și recunoștință ca acelea pe cari i le porți tu și de-abia aștepți să moară ca să-l moștenești. Atunci de ce să spui asemenea lucruri? Eu, dacă le-aș spune, m'aș desprețui.

Adina. — Ce fel de om ești?

Anton. — Un om care-și dă perfect seama de tot ce-l înconjoară.

Adina. — Ce-o să mai râd când te-oi vedea îndrăgostit.

Anton. — Cât de mult îmi place să te văd râzând, dar prilejul ăsta n'o să ți-l dau.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901 1932

Adina. — Nu spune vorbă mare. (Râde) . Şi bagă de seamă. Dragostea e mai primejdioasă la bătrâneţe.
Anton. — (O pauză) Dar lungă consultaţie mai are doctorul!
Adina. — Poate că e un caz grav.
Anton. — Să nu fie atât de grav încât să nu-i îngădue să vină acasă decât spre ziuă.
Adina. — (Râde) Ce răutăcios eşti!
Anton. — Să-mi dai voe să mă retrag. Noapte bună, Doamnă!
Adina. — Noapte bună, domnule Anton.

XXXIII.

DINU, ADINA.

Dinu. — Iar plângi? De câtva timp nu faci decât asta.
Adina. — E adevărat?
Dinu. — Ce?
Adina. — Aceia ce am aflat.
Dinu. — Nu ştiu ce ai aflat.
Adina. — Că ai un copil de şeapte ani. Un băiat.
Dinu. — Linişteşte-te.
Adina. — E adevărat?
Dinu. — Ascultă Adina....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901-1932

Adina. — Destul. Nu mai minți. Acum știu ce să cred.

Dinu. — E adevărat.

Adina. — Și vrei să-l aduci acasă?

Dinu. — Da.

Adina. — Oh! (Începe să plângă)

Dinu. — Dacă vrei să mă asculți, o să mă înțelegi imediat. Fără îndoială că nu e plăcut aceia ce ai auzit, dar n'am avut încotro. Sunt motive puternice.

Adina. — Motivul cel mai puternic e că nu mai mă iubești și vrei să-mi faci toate neajunsurile.

Dinu. — Nu fii nedreaptă. Nu aveam ce face.

Adina. — Trebuia să-l ții acolo unde l'ai ținut până acuma, dar să nu-mi aduci mie un copil făcut cu cine știe ce cocotă.

Dinu. — (Tare de tot) Nu o insulta! Are dreptul la respect din două puncte de vedere. Intâi, fiindcă a fost mamă și ca orice mamă....

Adina. — ....Și al doilea?

Dinu. — Fiindcă e moartă.

Adina. — A murit?

Dinu. — (Mișcat) Da și acum socotesc că înțelegi de ce am fost nevoit să iau copilul la mine. Dacă ar fi trăit, l'ar fi crescut ea cu aceiași dragoste, cu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr/1901-1932

care l'a crescut până acuma. Şi apoi tu n'ai dreptul să-mi reproşezi că-ţi aduc un copil făcut cu altă femeie. Tu nu mi-ai adus unul făcut cu alt bărbat?

Adina. — Copilul meu e legitim.

Dinu. — Eşti nedreaptă.

Adina. — Pentru a doua oară îmi spui astăzi cuvântul ăsta.

Dinu. — E singurul, care ţi se potriveşte.

Adina. — Nu-ţi este permis să-mi vorbeşti aşa. Ai uitat ce am făcut pentru tine? Radu mă ruga să mă împac cu el şi dacă-l ascultam, chiar de nu aş fi fost fericită; aş fi avut viaţă liniştită.

Dinu. — Trebuia să te împaci.

Adina. — Nu m'am împăcat din cauza ta. Te-am iubit şi ţi-am dat viaţa mea întreagă.

Dinu. — Nu ţi-am cerut-o.

Adina. — Ai dreptate. Nu mi-ai cerut-o, dar mi-ai luat-o. Ai fost aşa de îndemânatec ca să mă faci să ţi-o dau, fără să mi-o ceri, viaţa asta de care acum îţi baţi joc.

Dinu. — Ai specialitatea vorbelor mari.

Adina. — Şi tu a celor necuviincioase.

Dinu. — Tu ai fost necuviincioasă, fi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/index1901-1932

indcă ai insultat pe mama copilului meu.

Adina. — Nu știam că a murit.

Dinu. — Chiar dacă ar fi trăit, nu ți-era îngăduit să faci asta. (o pauză) In loc să fi primit copilul meu, cu aceiași dragoste, cu care l'am primit eu pe al tău, îmi faci scene pe cât de ridicole, pe atât de josnice. Ce? Aveai poftă să-l las pe drumuri, fără nici un căpătâi? Din copiii ăștia se recrutează vagabonzii, pungașii, criminalii. Și nu vreau să-mi văd copilul așa. Înțelegi?

Adina. — Da.

Dinu. — Atunci, te rog liniștește-te și dă ordin să-i pregătească o cameră, fiindcă-l aștept dintr'o clipă într'alta.

Adina. — Astăzi vine?

Dinu. — Da.

Adina. — Cu cine?

Dinu. — Cu o guvernantă pe care i-am luat-o. Să vezi ce frumos e! Ultima oară când l'am văzut, l'am întrebat ce vrea să se facă și mi-a spus că militar. I-am cumpărat numai decât uniformă și sabie și acum trebue să vie îmbrăcat militărește.

Adina. — Il vedeai des?

Dinu. — Odată pe săptămână.

Adina. — Unde?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dinu. — La mama lui.
Adina. — Da? **(Cade pe gânduri)**
Dinu. — Nu te mai gândi la...
Adina. — De unde știi la ce mă gândesc?
Dinu. — Știu eu la ce. De câte ori mă duceam să-mi văd copilul, ea, dintr'un sentiment de delicateță pentru tine—sentiment pe care ar trebui să-l apreciezi—pleca de acasă.
Adina. — Pentru ce nu-ți aduceai copilul aici, când vreai să-l vezi?
Dinu. — **(Râde)** Ciudată femee ești! Adineaori ,doar că nu mi-ai sărit în cap, când ai auzit că am un copil și acum îmi spui că de ce nu-l aduceam la noi, când vream să-l văd.
Adina. — Dacă-l aduceai mai de mult, mă obicinuiam până acum cu ideia asta că ai un copil.
Dinu. — Ai vreme să te obicinuiești de aici înainte.
Adina. — Seamănă cu tine.
Dinu. — Leit.
Adina. — Sunt curioasă să-l văd. **(O pauza)** Poți să-mi spui și mie, cine a fost mama lui.
Dinu. — O femeie nenorocită.
Adina. — De ce a murit?
Dinu. — De ftizie. Nopți pierdute, chefuri, orgii.... **(Un servitor intră și spune că**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr1901-1932

a venit o guvernantă cu un copil) Să-l aduci aici.

Adina. — A venit?

Dinu. — Da. (Guvernanta intră cu copilul) Dinule! Vino la mine, dragul tatei! (Copilul vine și Dinu îl îmbrățișează)

XXXIV.

ADINA, SANDA.

Adina. — Ce bine îmi pare că ai venit să mă vezi. Sunt mai slabă, nu e așa?

Sanda. — Nu mult. Nașterea slăbește în totdeauna.

Adina. — (Râde) De unde știi?

Sanda. — Așa mi s'a spus. Tocmai acum viu dela Ana. Și ea a născut.

Adina. — Da? Ce?

Sanda. — O fetiță. Ea e mai slabă ca tine. Unde e băiatul tău? Vreau să-l văd și eu.

Adina. — Uite-l colo în leagăn. Doarme.

Sanda. — Nu se deșteaptă, dacă mă duc lângă el.

Adina. — Nu.

Sanda. — (Se duce lângă leagăn) Ce mare e!

Adina. — Da.

Sanda. — Ce n'aș da să am și eu un copil.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistelromanesti.ro/mdr/1901-1932

Adina. — De ce n'ai?

Sanda. — Dacă nu pot să mă mărit. Mai aștept nițel și-l fac eu și fără căsătorie.

Adina. — (Râde) Nu vorbi prostii.

Sanda. — Prostii sunt astea?

Adina. — Dar ce sunt?

Sanda. — Pe onoarea mea că-ți vorbesc foarte serios.

Adina. — In orice caz, nu striga așa.

Sanda. — Din cauza copilului?

Adina. — Din cauza sorei mele.

Sanda. — E aici?

Adina. — In odaia de alături.

Sanda. — Lasă că ea nu înțelege nimic. N'a învățat la călugărițe?

Adina. — Ba da.

Sanda. — Sfintele alea nu înțeleg nimic.

Adina. — Tu când ai de gând să te măriți?

Sanda. — Știu eu? Toate colegile mele sunt măritate de cinci, șease, șeapte ani, numai eu am rămas fată mare. Crezi că e plăcut lucru pentru mine, să-mi văd prietenele din școală, femei în toată firea și eu să aștept încă pe acela care o să mă facă... fericită.

Adina. — Pentru ce nu te măriți?

Sanda. — Pentru ce?

Adina. — Mi se pare că ești cam dificilă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaramuri.ro/mdrr1901-1932

Sanda. — Dinpotrivă. Eu l'aș lua pe oricare, cu ochii închiși. In definitiv de ce aș alege. Toți bărbații sunt răi. Părinții mei sunt de vină. In totdeauna găsesc un cusur viitorului meu soț. Starea asta a început să mă plictisească.

Adina. — Acum vr'o trei ani îmi spuneai că te măriți.

Sanda. — Da. Era aproape terminat, dar nu știu cine a trimes o scrisoare anonimă și s'a stricat logodna. De atunci m'am mai logodit de vre-o șease ori și tot nemăritată am rămas.

Adina. — Poate că e mai bine.

Sanda. — Da. Ție știu că-ți vine la socoteală să spui asta, fiindcă te-ai măritat până acum de două ori. Când erai ca mine însă, de abia așteptai să te măriți.

Adina. — E adevărat.

Sanda. — De căsătorie am mai vorbit noi și altădată. Acum aș vrea să știu altceva.

Adina. — Ce?

Sanda. — Se naște greu un copil?

Adina. — Sanda!

Sanda. — Spune-mi. Nu mai sunt fată de zece ani. Știu eu destule lucruri, slavă Domnului.

Adina. — Cred.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Sanda. — Atunci?
Adina. — Ce mai face mama ta?
Sanda. — Nu schimba vorba. Spune-mi ce te-am întrebat. E mult mai interesant.
Adina. — O domnișoară nu trebue să știe toate lucrurile. Pentru ea viața trebue să mai aibă taine.
Sanda. — Când eram în pension, nu ne-am dat cuvântul de onoare că aceia, care se va mărita întâi, să spună celeilalte tot? Acum faci pe grozava. Dacă m'aș fi măritat eu înaintea ta, nu ți-așĭ fi ascuns nimic.
Adina. — Pentru ce vrei să știi dacă se naște greu un copil?
Sanda. — Așa. Ca să nu mă speriu, când oi fi măritată.
Adina. — Să nu-ți fie teamă. Viu eu atunci lângă tine.
Sanda. — Mulțumesc. **(Se scoală)**
Adina. — Pleci?
Sanda. — Da.
Adina. — Unde?
Sanda. — Mă duc înapoi la Ana.
Adina. — Ca să o întrebi pe ea.
Sanda. — Aș! Am întrebat-o și pe ea, dar n'a vrut să-mi spună nimic. Toate sunteți uricioase.
Adina. — Mai stai. Te duci la Ana mai târziu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr/1931-1932

Sanda. — Cu toate că nu meriți să-ți fac nici un hatâr, dar în sfârșit așa sunt eu bună. **(Se așează lânga Adina)**

Adina. — E! Altceva?

Sanda. — O duci mai bine cu al doilea bărbat?

Adina. — Mai rău, poate; mai bine nu.

Sanda. — Taci!

Adina. — Pe onoarea mea!

Sanda. — Cum se poate?

Adina. — După câteva luni, a început ca și cel dintâi, să mă înșele cu ori cine îi eșea înainte.

Sanda. — Ce monstru!

Adina. — Norocul meu e că și eu m'am schimbat. Nu mai sunt femeia de mai înainte. Imi iau revanșa cât pot mai mult.

Sanda. — Foarte cuminte.

Adina. — Când eram măritată cu Radu, am vrut să-l orbesc odată cu vitriol. Acum n'aș mai fi în stare să fac astfel de prostii. De altminteri, femei cari aruncă cu vitriol în fața bărbaților, nu se mai găsesc astăzi decât în romanele searbăde. Acum am altă părere asupra onoarei femeei. M'a înșelat și cu o prietenă a mea. Să nu crezi că m'am supărat pe ea sau am bătut-o pentru ca să distrez galeria. Dimpotrivă. Am strâns și mai mult

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/md=1901-1932

legăturile de prietenie cu ea. In definitiv femeile niciodată nu sunt de vină. Bărbații încep în totdeauna atacul. Nu numai că n'am invidiat-o, dar am plâns-o. Să fii amanta unui bărbat însurat, nu e tocmai plăcut. Ne-am iubit înainte de căsătorie, puțin după și în urmă dragostea s'a sfârșit. Așa e și logic. El a pus ochii pe alta, eu pe altul și așa mai încolo.

Sanda. — Cum te-ai schimbat așa de mult? Nu te mai recunosc.

Adina. — Nu știu dragă. Acesta e un fenomen psihologic și în psichologic, nu sunt tare. Eu pot să-mi explic amănuntele, nuanțele, particulatățile unui fapt sufletesc, dar faptul în complexitatea lui îmi scapă Așa că nu pot să-ți spun pentru ce s'a dărâmat edificiul de candoare, care îmi împodobea sufletul.

Sanda. — N'am venit degeaba. Am aflat ceva.

Adina. — Și ceva care poate să-ți fie de folos.

Sanda. — Să fii sigură, că eu n'o să fac prostiile, pe cari le-ai făcut tu acum câțiva ani și de cari de abia astăzi îți dai seama.

Adina. — Cu atât mai bine pentru tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Sanda. — De ce să nu mă folosesc de experiența altora?
Adina. — Se 'nțelege.
Sanda. — Să vezi cum o să-l joc eu pe dumnealui!
Adina. — Să te văd.

XXXV.

RADU, DINU.

Dinu. — Trebue să-mi fii recunoscător că te-am scăpat de ea.
Radu. — (Zâmbește) Nu mai merge?
Dinu. — Cum o să meargă? Toată ziua nu facem altceva decât să ne certăm. Am cunoscut multe femei în viața mea, dar ciudățenii ca la Adina, n'am găsit la nici una.
Radu. — Cui i-o spui?
Dinu. — Simt că multă vreme nu mai pot să trăesc cu ea. Ce mă sfătuești să fac?
Radu. — Ce să faci? Divorțează.
Dinu. — Ușor de zis: „Divorțează". Dar cum?
Radu. — Cum? Cum am divorțat și eu.
Dinu. — Dumneata ai avut ajutorul meu.
Radu. — Și dumneata o să-l ai pe-al altuia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc

Dinu. — Crezi că se mai găsește un prost ca mine?
Radu. — Imposibil nu e.
Dinu. — (O pauză) In definitiv, dumneata ești de vină.
Radu. — Eu?
Dinu. — Se 'nțelege. Dacă era mulțumită cu dumneata, nu te înșela și eu nu ajungeam aici.
Radu. — Asta e nostim. Mă învinovățești pe mine fiindcă m'a înșelat cu dumneata.
Dinu. — Și cu drept cuvânt.
Radu. — (Râde) Ai haz.
Dinu. — Dumneata ai poftă de râs, dar eu n'am.
Radu. — Lasă că și eu am plâns destul. Eu te-am încurcat? Descurcă-te cum vei ști mai bine.
Dinu. — Ai dreptate, dar am venit să te rog ceva.
Radu. — Ce?
Dinu. — Nu poți să tăgăduești că ți-am făcut un mare serviciu.
Radu. — Fără să vrei.
Dinu. — Fără să vreau, dar ți l'am făcut.
Radu. — Și ce-mi ceri în schimb?
Dinu. — Să-mi faci și dumneata un serviciu.
Radu. — Anume?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://dlib.statiamsibiu.ro/mdrr1901-1932

Dinu. — După cât știu ai un Cotnar apilpisit.

Radu. — Da.

Dinu. — Poți să spui să ne-aducă o sticlă? Vinul bun îmi dă în totdeauna curaj.

Radu. — Ai nevoie de curaj?

Dinu. — Am.

Radu. — Bine. Să ne aducă. **(Sună un clopoțel. Un servitor intră. Radu îi spune să aducă o stliclă de Cotnar)** E! Acum vorbește!

Dinu. — Nu. Intâi să beau un pahar. **(O pauză)** Te-am auzit săptămâna trecută la Jurați. Ai fost admirabil. Ce căldură, câtă putere de argumentare!

Radu. — Am vorbit frumos.

Dinu. — Strălucit, nu frumos. Meseria dumnitale e mult mai bună decât a noastră.

Radu. — Nu se știe. Are, ce e drept, multe avantaje; dar are și inconveniente.

Dinu. — **(O pauză)** Imbelșugată recoltă anul ăsta!

Radu. — Da. Le-a pus Dumnezeu mâna în cap arendașilor.

Dinu. — Agricultura e meseria cea mai producătoare.

Radu. — Fără îndoială. **(Servitorul aduce sticla cu vin, o desface, toarnă în două pahare și ese)**

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistaraseleromanului.ro/mdrr 1901-1952

Dinu. — (la paharul şi-l ciocneşte cu Radu) După pofta inimei.

Radu. — Asemenea (o pauză) Acum să auzim. Sau mai vrei să bei un pahar?

Dinu. — Mai târziu.

Radu. — Aşa dar.

Dinu. — Iată la ce m'am gândit eu. Penca să divorţezi, ai nevoe de un motiv şi motivul cel mai puternic este: Flagrantul delict.

Radu. — Fără îndoială.

Dinu. — Dar cu cine vrei să prind eu pe nevastă-mea în flagarnt delict?

Radu. — Cu amantul. Foarte uşor.

Dinu. — Asta e că nu are amant.

Radu. — Atunci e ceva mai greu.

Dinu. — Şi înţelegi bine că nu pot să es pe stradă, să pun mâna pe primul venit şi să-l întreb: Vrei să fii amantul nevestei mele?

Radu. — E puţin cam jenant.

Dinu. — Mie îmi trebue neapărat un flagant delict.

Radu. — Şi prin urmare un amant.

Dinu. — Eu m'am gândit la dumneata.

Radu. — (Surprins) La mine?

Dinu. — Da.

Radu. — Cum? Eu, fostul ei bărbat să-i fui amant?

Dinu. — Dragă Negulici! Imi dai voe să-ţi spun pe nume?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Radu. — Mă rog, mă rog.

Dinu. — Negulici dragă. Nu e nimic mai ușor. Mai întâi să știi că Adina ține acum la tine mai mult decât ținea când ți-erea nevastă. De câte ori crezi că în discuțiile noastre nu-mi spune: Mai bine nu-l lăsam pe Radu. Era mai de treabă decât tine. Și apoi tu nu risci nimic, pe câtă vreme altul.

Radu. — Pentru ce nu risc nimic.

Dinu. — Oricare amant, poate să devie bărbatul amantei lui și asta e primejdia cea mare.

Radu. — Negreșit.

Dinu. — Tu însă.

Radu. — Eu însă.

Dinu. — Nu mai poți să fii bărbatul Adinei, fiindcă nu vă mai puteți căsători.

Radu. — Așa e.

Dinu. — Dacă-i faci puțină curte îți asigur eu reușita.

Radu. — Mulțumesc. Ascultă! Aceia ce îmi propui tu e incalificabil. Să deviu amantul fostei mele neveste, pentru ca să-ți înlesnesc un flagrant delict. Înțeleg desnădejdea ta, fiindcă de ea am fost coprins de multe ori și eu, când eram însurat cu Adina, dar nu pricep cum a putut să-ți treacă prin cap un astfel de gnâd. Adre-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistetransilvania.ro/mdr/1901-1932

seazâ-te unui prieten. Poate-ți face el serviciul ăsta.

Dinu. — Dar dacă prietenul refuză? Nu știi cum sunt prietenii de astăzi? Și, afară de asta, sunt eu sigur că prietenul acela o să-i placă Adinei? (o pauză) Ce să mă fac? Ce să mă fac?

Radu. — Îmi pare foarte rău, dar nu pot să-ți fiu de nici un folos. (Îi toarnă un pahar de vin) Mai bea un pahar.

Dinu. — (Bea paharul) Toată speranța mi-o puneam în tine.

Radu. — (Toarnă vin în amândouă paharele și ciocnește paharul lui cu a lui Dinu) Să trăești!

Dinu. — Și tu!

Radu. — Mă rog dar oamenii nu divorțează numai din cauza flagrantului delict. Dacă ai părăsi domiciliul conjugal.

Dinu. — M'am gândit și la asta, dar nu știu, mi se pare urât. Fără nici o vorbă să pleci, să fugi așa ca un hoț.

Radu. — Dar un scandal?

Dinu. — Apoi scandal nu se poate fără flagrant delict.

Radu. — Dacă nu poți s'o prinzi pe ea, lasă-te să fii tu prins.

Dinu. — Asta ar fi o idee! (o pauză) Nu.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/?dn=1901-1932

Nu facem nimic. Mă prinde și mă iartă.

Radu. — Ea poate să te ierte dar uite ce se întâmplă.

Dinu. — Ce?

Radu. — Când te-o prinde o să înceapă o discuție violentă între voi. Tu o să-i spui una, ea o să-ți răspundă alta. O să-i spui obrăznicii din ce în ce mai mari, până când te-o lovi. Și atunci afacerea e sfârșită. Ceri tu divorțul pentru insulte grave și lovituri.

Dinu. — Bravo! Admirabil! Sunt salvat.

Radu. — Când vrei să aranjăm asta?

Dinu. — Cât de curând.

Radu. — Astă seară?

Dinu. — Și astă seară.

Radu. — Cât o fi ceasul? (Se uită la ceas) Șease și un sfert. Așa e? Al tău cât e?

Dinu. — (Se uită la ceas) Merge bine. Tot atât e și al meu.

Radu. — Pe la șeapte și jumătate trimeți vorbă Adinei că nu poți să vii astă seară la masă, de oarece prânzești cu un prieten, pe care nu l'ai văzut de trei ani. La opt chemăm două fete să facă chef cu noi afară la crâng. Pe la zece trimetem Adinei

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

scrisoarea asta: „Doamnă. In clipa în care vă scriu bărbatul dumneavoastră petrece la crâng cu o femeie pierdută. Dacă vreți să vă convingeți, luați o trăsură și duceți-vă la locul indicat".

Dinu. — Cine o scrie?

Radu. — Nouă ne cunoaște scrisul. Pun eu pe un prieten al meu s'o scrie. Dela opt până la zece stăm împreună. Bem, mâncăm ,petrecem. La zece eu și cu una din fete ne retragem într'o cabină alăturată cu aceia în care eram cu toții și te lăsăm pe tine singur cu fata cealaltă. Vă desbrăcați amândoi, vă trântiți pe canapea și așteptați până când vine Adina.

Dinu. — Și când o veni?

Radu. — Ii deschizi ușa și te dai prins.

Dinu. — Să nu-i vie rău.

Radu. — Bine n'o să-i vie ei. Dar ce-o să faci? Vrei sau nu vrei să divorțezi?

Dinu. — Se înțelege că vreau.

Radu. — Atunci.... La boale grave, medicamente puternice.

Dinu. — (o pauză) N'aș fi crezut, pentru nimic în lume, că se va sfârși astfel căsnicia mea.

Radu. — Așa e că nici căsătoriile din dragoste nu sunt trainice?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr1901-1932

Dinu. — Eu am ajuns la convingerea că nici o căsătorie nu poate să dureze.

Radu. — Absolut nici una.

Dinu. — Cu toate astea nu e nici un bărbat care poate să trăiască fără femeie.

Radu. — Eu nu zic că bărbatul să trăiască fără femeie ; dar ce zor are s'o ia de nevastă?

Dinu. — Ca să fie numai a lui.

Radu. — Asta e marea greșală, pe care o fac bărbații. Din clipa în care le-a zâmbit o femeie, se naște în ei ideia posesiunei absolute. Fiecare dorește ca acea femeie să fie numai a lui. In goana asta toți alergăm cu brațele desfăcute, ca niște nebuni și când punem mâna pe o femeie îi spunem: „De azi înainte trebue să fii numai a mea. Să-mi aparții în întregime cu corpul tău, cu sufletul tău, cu gândirea ta".

Chinuiți de nevoia asta de a fi stăpânul femeiei, bărbatul a creat căsătoria, singura rămășiță care mai există, din tirania și sclavia din antichitate. In zadar însă. Cu toate cătușele pe cari le-a pus bărbatul, prin căsătorie, femeiei el nu ajunge nici odată stăpânul ei desăvârșit. Nici o-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/a/mdrr1901 1932

dată o femeie nu aparține bărbatului cu totul. Ți-a dat corpul, dar gândirea a rămas a ei. Te arunci asupra ei, o săruți, o îmbrățișezi, dar nu poți să știi ce gândește ea în clipele acelea. Și apoi o femeie nu poate să placă numai unui bărbat. După cum te-a impresionat pe tine, tot astfel a mișcat și pe altul. Pentru ce acest egoism sălbatec, ca tu singur să guști din farmecul, pe care îl împrăștie acea femeie și pe ceilalți să-i oprești. (O pauză) Căsătoria, dragul meu, trebue desființată fiindcă nu se potrivește nici cu firea oamenilor, nici cu moravurile, nici cu nevoile lor.

Dinu. — Și ce să pui în locul ei?

Radu. — Uniunea liberă.

Dinu. — Va să zică împărțirea femeiei?

Radu. — Acum nu există împărțirea asta? Dar cel puțin atunci ea se va face la lumina zilei, cinstit; nu la întunerec, în minciună și ipocrizie.

Dinu. — Dar pe copii i-ai uitat? Ce vor deveni acele sărmane ființe, aruncate dintr'o mână într'alta?

Radu. — Nu vor suferi de loc. Dragostea de copil nu-și are izvorul în orânduirea unei legi ci în instinctul oamenilor. Mama nu-și păstrează la

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revista.ramsfinal.ro/md1902-1932

sânul ei, cu lăcomie ,copilul fiindcă așa îi poruncește legea, ci pentrucă astfel o îndeamnă instinctul.

Dinu. — Acest instinct le cam lipsește bărbaților. Ei fac copiii și pe urmă habar nu mai au de ei.

Radu. — Bărbaților, dacă s'o dovedi că se poartă așa, o să li se dea printr'o lege specială obligațiuni față de copiii lor.

Dinu. — Cum o să se știe însă ai cui sunt copiii?

Radu. — Prea mergi departe. Par'că acum se știe cu preciziune, ai cui sunt.

Dinu. — Cel puțin acum, tatăl presupus, adică bărbatul femeei, e îndatorat să-i crească.

Radu. — Și atunci tot tatăl presupus va avea obligațiunea asta.

Dinu. — Nu, nu. Rău cu rău, dar mai rău fără rău. Rău este cu căsătoria, dar mi se pare că ar fi mai rău fără ea.

Radu. — **(O pauză) (Se uită la ceas)** Ne întinserăm la vorbă și vremea a trecut.

Dinu. — Cât e ceasul?

Radu. — Șeapte. **(Scoate un carnet și începe să-l răsfoiască)**

Dinu. — Ce cauți în carnetul acela?

Radu. — Aici am însemnate toate numerile de telefon ale femeilor, așa

Muzeul Digital al Romanului Românesc

zise, ușoare din oraș. Să vedem cui să telefonez. (Citește încet și apoi vorbește) Asta e în voiaj.... asta e colată..... a ha! (Se scoală și sună clopoțelul dela telefon) Allo! Allo! Centrala? Vă rog dați-mi 29 pe 2. (O pauză) Tu ești Lizi?.... Ascultă! Poți să vii astăseară la opt la crâng cu o prietenă a ta drăguță să petrecem împreună?.... Așa?.... Mie nu-mi trebue două, dar mai sunt cu un prieten..... Ha, ha, ha.... Bine! Atunci cum facem?..... Foarte bine. La opt treci cu o trăsură pe la Lili, o iei și veniți la Crâng. Perfect.... Da, da. Eu rămân cu tine (Catre Dinu) Sunt slăbiciunea ei. (La telefon) Ce lăutari vrei?... Pe Petrache? Admis... La revedere. (Inchide aparatul) Sunt drăguțe amândouă și au haz la chef.

Dinu. — Cum se vede, de când ești văduv, nu poți să te plângi de trai.

Radu. — De atunci am început să trăesc și eu. Cui îi plac certurile, împăcările, zilele neliniștite și nopțile fără somn să se însoare; iar cine vrea să fie liniștit și mulțumit să iubească precum iubesc eu: pe femeia, care ți se dă, fără nici un gând pentrucă îți place sau îi placi; pe femeia frumoasă cu corpul tot atât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
http://www.statiamalvina.ro/mdri/1901-1932

liber ca și sufletul; pe femeia, căreia nu i-ai făgăduit nimic și care nu ți-a jurat nimic; pe femeia care nu te-a făcut să plângi niciodată, pentrucă n'a avut vreme să te facă să suferi; pe femeia, care nu poate să te înșele, fiindcă înșeală pe toată lumea; pe femeia, care nu-i a nimănui, fiindcă e a tutulor.

— SFÂRȘIT —

Bibl. Univ. Cluj
892 1912

Muzeul Digital al Romanului Românesc
Revista transilvania anul 1901-1932